

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA
BANKU UZRAUDZĪBA

Uzraudzības rokasgrāmata

BANKENTOEZICHT

2024. gada janvāris

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Saturs

Uzraudzības rokasgrāmatas pielietojums	3
Ievads	4
1. Vienotā uzraudzības mehānisma darbība	5
1.1. VUM organizācija	5
1.2. VUM darbības struktūra	7
1.3. Lēmumu pieņemšana VUM	14
1.4. Sadarbība ar citām institūcijām un iestādēm	28
2. Uzraudzības cikls	41
2.1. Uzraudzības prioritātes un stratēģiskā plānošana	42
2.2. Politikas, metodoloģijas, ekspertu grupu, horizontālo darbību un uzraudzības darbību nodrošināšana	44
2.3. Ikdienas uzraudzība	45
2.4. Banku uzraudzības pilnveidošana – uzraudzības prioritāšu noteikšana un otrā aizsardzības līnija	46
3. Visu uzraudzīto iestāžu uzraudzība	48
3.1. Pieprasījumi, kas saistīti ar atļaujām, plānoto būtiskas līdzdalības iegādi un pārrobežu darbības atļauju piešķiršanu	48
3.2. Iestāžu nozīmīguma novērtēšana	59
3.3. Mātes (jauktu) finanšu pārvaldītājsabiedrību apstiprināšana	61
3.4. Uzraudzības datu vākšana	63
4. Nozīmīgo iestāžu uzraudzība	69
4.1. Darbības plānošana	69
4.2. Riska analīze galveno risku un ievainojamības aspektu identificēšanai un novērtēšanai	71
4.3. Vadības struktūru locekļu piemērotības novērtēšana (atbilstības un piemērotības novērtējums)	73
4.4. Pastāvīgās uzraudzības veikšana	78
4.5. Uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas process	81

4.6.	Pastāvīgā iekšējo modeļu monitorēšana	90
4.7.	Klātienes pārbažu veikšana	92
4.8.	<i>Ad hoc</i> pieprasījumu, paziņojumu un pieteikumu novērtēšana	92
4.9.	Krīzes situāciju novēršana un vadība	97
4.10.	Uzraudzības pilnvaras, piespiedu izpildes pasākumi un sankcijas	101
4.11.	Institucionālo aizsardzības shēmu atbilstības novērtēšana un monitorēšana	108
5.	Mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzība	110
5.1.	Pārraudzības darbības	110
1. ielikums	Mazāk nozīmīgo iestāžu klasifikācijas ietvars	112
2. ielikums	Norādījumi par NKI noteiktajām paziņošanas prasībām	113

Uzraudzības rokasgrāmatas pielietojums

Uzraudzības rokasgrāmatā aprakstīta Vienotā uzraudzības mehānisma (VUM) organizatoriskā struktūra un definēta eurozonas banku uzraudzības metodoloģija, procesi un procedūras. Tajā arī skaidrots, kā VUM sadarbojas ar citām iestādēm plašākā institucionālajā struktūrā.

Rokasgrāmatā vispirms aprakstīts, kā organizēts VUM un kā tas pilda uzraudzības uzdevumus, bet pēc tam sniegta sīkāka informācija par to, kā praksē tiek īstenota uzraudzība.

Rokasgrāmata nav juridiski saistošs dokuments, nenosaka jaunas juridiskās prasības un nekādā veidā nevar aizstāt attiecīgajos ES tiesību aktos noteiktās juridiskās prasības. Tā apraksta pieeju, ko VUM īsteno savu uzraudzības uzdevumu izpildē. Uzraugi VUM ietvaros ir pilnvaroti atkāpties no šajā rokasgrāmatā noteiktās vispārējās politikas, ja konkrētos gadījumos pastāv faktori, kas attaisno šādu rīcību, un tiek sniegts pietiekams pamatojums. Turklāt šādas atšķirīgas politikas izveles pamatojumam jābūt saskaņā ar ES tiesību aktu vispārējiem principiem, īpaši ievērojot vienlīdzīgas attieksmes, proporcionalitātes un tiesiskās paļāvības principu attiecībā pret uzraudzītajām iestādēm. Tas ir saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas iedibināto judikatūru, kurā tādas iekšējās vadlīnijas kā šī rokasgrāmata definētas kā rīcības noteikumi, no kuriem pamatos gadījumos ES iestādes drīkst atkāpties. Piemēram, Tiesas 2005. gada 28. jūnija sprieduma apvienotajā lietā C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P 209 punktā¹ ir teikts: "Tiesa, izlemjot jautājumu par pārvaldes iestādes pieņemtiem iekšējās kārtības pasākumiem, jau iepriekš ir atzinusi, ka pat tad, ja tos nevar kvalificēt kā tiesību normas, kas pārvaldes iestādei jebkurā gadījumā ir jāievēro, tie tomēr paredz uzvedības normu, kurā norādīta prakse, kas jāievēro un no kuras katrā atsevišķā gadījumā pārvaldes iestāde nevar atkāpties, nenorādot iemeslus, kuri būtu saderīgi ar vienlīdzīgas attieksmes principu. Līdz ar to šādi pasākumi ir vispārēja rakstura pasākumi, uz kuru prettiesiskumu ierēdņi un darbinieki var atsaukties, lai pamatotu prasību, kas celta pret atsevišķiem lēmumiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz šiem pasākumiem."

Eiropas Centrālā banka (ECB) pirmo reizi publicēja Uzraudzības rokasgrāmatu 2018. gada martā, un tā tika izstrādāta ar nacionālo kompetento iestāžu (NKI) palīdzību ECB caurredzamības politikas ietvaros. Šī pārstrādātā rokasgrāmatas versija, kas publicēta 2024. gada janvārī, sniedz visjaunāko informāciju par Eiropas banku uzraudzību, cita starpā atspoguļojot 2020. gadā veikto ECB banku uzraudzības reorganizāciju. Pārskatītā rokasgrāmata aizstāj 2014. gada Banku uzraudzības norādījumus.

¹ *Dansk Rørindustri pret Komisiju*, C-189/02 P (apvienotā lieta C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P, C-206/02 P, C-207/02 P, C-208/02 P, C-213/02 P), ECLI:EU:C:2005:408.

levads

Eiropas banku savienība balstās uz trīs pīlāriem: 1) VUM, kas atbild par kredītiestāžu un banku sektora uzraudzību; 2) Vienoto noregulējuma mehānismu, ko veido Vienotā noregulējuma valde un Vienotā noregulējuma fonds dzīvotnespējīgām kredītiestādēm; 3) Eiropas Noguldījumu apdrošināšanas sistēmu, kas šīs rokasgrāmatas tapšanas laikā joprojām tiek izstrādāta. Šo pīlāru pamatā ir vienotais noteikumu kopums, kas attiecas uz visām ES valstīm.

Eiropas banku uzraudzības mērķis ir uzlabot kredītiestāžu drošību un stabilitāti un finanšu sistēmas noturību, nodrošinot augstus banku uzraudzības standartus visā eurozonā, kas tiek vienādi attiecināti uz visām bankām.

ECB, saglabājot galīgo atbildību, veic savus uzraudzības uzdevumus VUM, ko veido ECB un nacionālās kompetentās iestādes. Šī struktūra nodrošina spēcīgu un konsekventu visu uzraudzīto iestāžu uzraudzību eurozonā, vislietderīgāk izmantojot valstu uzraudzības iestāžu zināšanas par vietējiem apstākļiem un specifisko kompetenci.

Pamatojoties uz uzdevumiem, ko Eiropas likumdevējs uzticējis ECB, uzraudzības iestādes definējušas Eiropas banku uzraudzības misijas paziņojumu un noteikušas uzraudzības principus.

VUM uzraugu darbam vienmēr jābalstās uz [VUM misijas paziņojumu](#), [VUM stratēģiskajiem nodomiem](#) un [VUM organizatoriskajiem principiem](#).

1. Vienotā uzraudzības mehānisma darbība

1.1. VUM organizācija

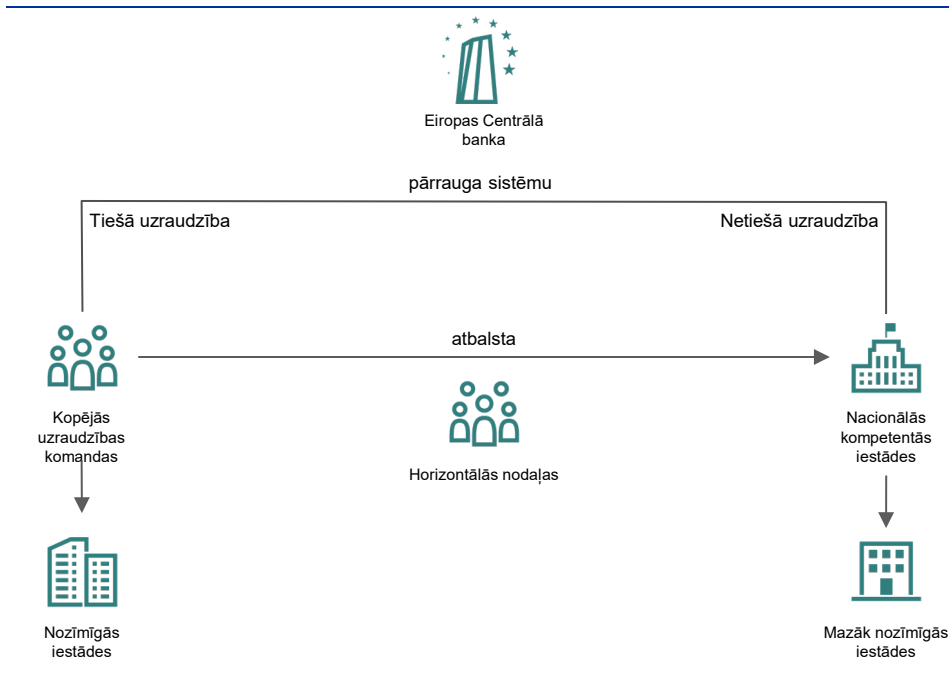
1.1.1. Uzdevumu sadalījums starp ECB un nacionālajām kompetentajām iestādēm

VUM regulas 6., 14. un 15. pants

ECB sadarbībā ar nacionālajām kompetentajām iestādēm (NKI) ir atbildīga par banku uzraudzību iesaistītajās dalībvalstīs. Lai nodrošinātu efektīvu uzraudzību, attiecīgās ECB un NKI uzraudzības pilnvaras tiek dalītas, pamatojoties uz uzraudzīto iestāžu nozīmīgumu. Visām iestādēm, kuras uzrauga VUM ietvaros, tiek piemērota vienota uzraudzības pieeja.

1. shēma

VUM uzdevumu sadalījums

VUM ietvaros ECB, palīdzot NKI, tieši uzrauga visas iestādes, kuras klasificētas kā nozīmīgās iestādes (NI). NKI veic mazāk nozīmīgo iestāžu (MNI) tiešu uzraudzību, kas notiek ECB pārraudzībā. Ar zināmiem nosacījumiem ECB arī var pārņemt tiešu mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzību. [Nozīmīgo iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu saraksts](#) tiek publicēts ECB banku uzraudzības interneta vietnē un regulāri atjaunināts.

VUM iesaistīts arī pārrobežu iestāžu un grupu uzraudzībā kā piederības dalībvalsts uzraugs vai uzņēmējas dalībvalsts uzraugs uzraudzības kolēģijās.

Turklāt VUM kā banku uzraugs piedalās finanšu konglomerātu papildu uzraudzībā.

VUM uzraudzības lēmumus izstrādā Uzraudzības valde, kuras sastāvā ietilpst ECB un NKI pārstāvji, un pieņem ECB Padome, pamatojoties uz iebildumu neizteikšanas procedūru, kas aprakstīta tālāk šajā rokasgrāmatā (sk. 1.3.1. sadaļu).

1.1.2. Pārskatbildība

[VUM regulas 20. un 21. pants](#)

[ECB Lēmums par publisku piekļuvi ECB dokumentiem \(ECB/2004/3\)](#)

[ECB Lēmums par publisku piekļuvi nacionālo kompetento iestāžu rīcībā esošiem ECB dokumentiem \(ECB/2015/16\)](#)

[Pamatnostādne, ar ko nosaka Vienotā uzraudzības mehānisma ētikas regulējuma principus \(ECB/2021/50; pārstrādāta redakcija\)](#)

[Augsta līmeņa ECB amatpersonu ētikas kodekss](#)

Pārskatbildība ir svarīga, lai nodrošinātu uzraudzības lēmumu caurredzamību, leģitimitāti un neatkarību. ECB ir atbildīga par to, kā tā pilda uzraudzības uzdevumus. Lēmumus, kas tieši ietekmē atsevišķas iestādes, iekšējās pārskatīšanas procedūras ietvaros var izskatīt [Administratīvā pārskatīšanas padome \(APP\)](#). Ar tiem var vērsties Eiropas Savienības [Tiesā](#). Savukārt NKI lēmumus attiecībā uz mazāk nozīmīgajām iestādēm var izskatīt nacionālajās tiesās. ECB atskaitās arī [Eiropas Parlamentam](#), kas pārstāv ES pilsoņus, un [ES Padomei](#). ECB ir arī īpaši pienākumi sniegt pārskatus valstu parlamentiem par tās uzraudzības darbībām. ECB ir vairāki galvenie pārskatbildības nodrošināšanas kanāli.

1. Uzraudzības valdes priekšsēdētājs piedalās regulārās Eiropas Parlamenta un Eurogrupas sēdēs un *ad hoc* viedokļu apmaiņās. Valstu parlamentiem var arī uzaicināt Uzraudzības valdes priekšsēdētāju vai citu locekli kopā ar attiecīgās NKI pārstāvi.
2. ECB nodrošina Eiropas Parlamenta Ekonomikas un monetāro lietu komitejai visu Uzraudzības valdes sanāksmju izklāstus, t. sk. visaptverošus un nozīmīgus Uzraudzības valdes apspriežu izklāstus un anotētu lēmumu sarakstu.
3. Eiropas Parlamenta un Eurogrupas locekļi var rakstiski vērsties pie Uzraudzības valdes priekšsēdētāja ar jautājumiem. Atbildes tiek publicētas ECB banku uzraudzība interneta vietnē. Valstu parlamentiem arī var lūgt ECB sniegt atbildes uz jebkādiem iespējamiem novērojumiem vai jautājumiem.
4. ECB iesniedz publiski pieejamo [gada pārskatu](#) par uzraudzības uzdevumu īstenošanu Eiropas Parlamentam, ES Padomei, Eurogrupai, Eiropas Komisijai un iesaistīto dalībvalstu parlamentiem.

ECB pārskatbildības sistēma sīkāk aprakstīta VUM regulā un [Iestāžu nolīgumā](#) starp Eiropas Parlamentu un ECB, kā arī [Saprašanās memorandā](#) starp ES Padomi un ECB. 2019. gadā tā tika papildināta ar [Saprašanās memorandu](#) starp Eiropas Revīzijas palātu un ECB.

Turklāt reizi trijos gados Eiropas Komisija publicē [pārskatu par VUM regulas piemērošanu](#), īpaši monitorējot ietekmi uz iekšējā tirgus raitu darbību. Eiropas Revīzijas palātas pilnvarās ietilpst pārbaudīt ECB vadības darbības efektivitāti (sk. 1.4.7. sadaļu) un Starptautiskais Valūtas fonds veic regulāru pārskatīšanu finanšu sektora novērtēšanas programmas ietvaros (sk. 1.4.8. sadaļu).

Uzraudzības valdes locekļi katru gadu iesniedz savu [interesešu deklarāciju](#). Šajās deklarācijās iekļauta informācija par viņu iepriekšējo profesionālo darbību, privāto darbību, oficiālajiem pilnvarojumiem un finansiālajām interesēm, kā arī informācija par laulātā vai partnera algoto profesionālo darbību, kas varētu radīt bažas par interesešu konfliktu.

1.2. VUM darbības struktūra

1.2.1. ECB banku uzraudzības organizācija

Nošķirtības princips

VUM Regulas 25. pants
ECB Lēmums par ECB monetārās politikas un uzraudzības funkciju nošķirtības īstenošanu (ECB/2014/39)

Reaģējot uz finanšu krīzi, ES Padome un Eiropas Parlaments uzticēja ECB uzraudzības uzdevumu veikšanu. ECB uzņēmās šos uzdevumus papildus monetārās politikas funkcijām. Lai novērstu interesešu konfliktus starp ECB monetārās politikas un uzraudzības uzdevumiem, ECB jānodrošina šo uzdevumu nodalīšana, lai katra funkcija tiktu izpildīta saskaņā ar piemērojamiem mērķiem.

ECB ir neatkarīga [Uzraudzības valde](#), kas [Padomei](#) ierosina tiesību aktu projektus uzraudzības jomā. Padome ierosinātos lēmumus var apstiprināt vai noraidīt, taču tā principā nevar tajos veikt grozījumus. Turklāt Padomes apspriedes par uzraudzības jautājumiem tiek stingri nošķirtas no citu ECB funkciju apspriešanas, nodrošinot tiem atsevišķu darba kārtību un atsevišķas sanāksmes.

Nošķiršanas princips ietver arī noteikumus par informācijas apmaiņu starp abām ECB funkcijām. Lai noteikta konfidenciāla informācija varētu pārvietoties no vienas funkcijas uz citu, nepieciešams [Valdes](#) apstiprinājums. Konfidenciālus neapstrādātus datus var kopīgot pēc pieprasījuma gadījumos, kad tas nepieciešams. Vienai ECB politikas funkcijai nevajadzētu izpaust otrai funkcijai konfidenciālu informāciju, kas ietver novērtējumus vai politikas ieteikumus, izņemot gadījumos, kad saņemts pieprasījums un kad pastāv nepieciešamība zināt šo informāciju.

Nošķirtība personāla līmenī nodrošināta, uzticot dažādus banku uzraudzības elementus sešiem ģenerāldirektoriem un vienam direktorātam, kuri funkcionāli pakļauti Uzraudzības valdes priekšsēdētājam un priekšsēdētāja vietniekam.

ECB banku uzraudzības organizatoriskā struktūra

ECB uzticētos uzraudzības uzdevumus sadarbībā ar NKI veic seši ģenerāldirektori un viens direktorāts.

- Sistēmisko un starptautisko banku ģenerāldirektorāts, Universālo un diversificēto iestāžu ģenerāldirektorāts un Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorāts atbildīgs par nozīmīgo iestāžu tiešo

ikdienas uzraudzību. Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorāts atbildīgs arī par mazāk nozīmīgo iestāžu tiešās uzraudzības pārraudzību, ko veic NKI.

- Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts veic horizontālos uzdevumus attiecībā uz visām VUM uzraudzībā esošajām kredītiestādēm. Konkrētāk, tas sniedz atbalstu kopējām uzraudzības komandām (KUK), nodrošinot tematiskās zināšanas par kredītrisku, kapitāla tirgiem, nefinanšu riskiem, uzņēmējdarbības modeļiem, kapitāla plānošanu un krīzes pārvaldību, stresa testiem, uzraudzības politiku un uzraudzības metodoloģiju.
- Klātienē un iekšējo modeļu pārbaūžu ģenerāldirektorāts vada klātienē darbības un piedalās tajās, nosaka un nodrošina klātienē uzraudzības programmas plānošanu un izpildi un uztur visaptverošu klātienē uzraudzības metodoloģiju.
- VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts atbalsta lēmumu pieņemšanas procesus, novērtē jaunus banku akcionārus un jaunu banku darbības atļauju pieprasījumus, veic atbilstības un piemērotības novērtējumu un neatkarīgi izmeklē iespējamās prudenciālās uzraudzības noteikumu pārkāpumus. VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts arī virza VUM digitālo programmu, t. sk. tehnoloģiju izmantošanu uzraudzībā, vada inovācijas un nodrošina zināšanu pārvaldību un mācību iespējas VUM vajadzībām.
- Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāts definē ECB banku uzraudzības stratēģiju, nosakot uzraudzības prioritātes un pieļaujamā risku līmeņa ietvaru, kā arī atbalsta resursu sadali šīm prioritātēm.

Kopējie pakalpojumi

Papildus sešiem ģenerāldirektorātiem un vienam direktorātam, kuri atbild par banku uzraudzību, ECB kopējie pakalpojumi nodrošina atbalstu gan monetārās politikas funkcijai, gan uzraudzības funkcijai.

Šie kopējie pakalpojumi attiecas uz šādām jomām: cilvēkresursi, informācijas sistēmas, komunikācija, budžets un organizācija, telpas, iekšējais audits, juridiskie pakalpojumi un statistika. Tie ļauj ECB izmantot darbības sinerģijas, vienlaikus ievērojot nepieciešamo monetārās funkcijas un banku uzraudzības nošķirtību. Piemēram, Statistikas ģenerāldirektorāts regulāri publicē [visaptverošu banku uzraudzības statistikas kopumu](#) ECB banku uzraudzība interneta vietnē. Datu kopu regulāri atjaunina un tā ietver informāciju par bankām, kuras atzītas par nozīmīgajām iestādēm un mazāk nozīmīgajām iestādēm, t. sk. aptverot tādus aspektus kā banku bilances struktūra, peļņit spēja, kapitāla pietiekamība, parāda līmenis, finansējums, likviditāte un aktīvu kvalitāte.

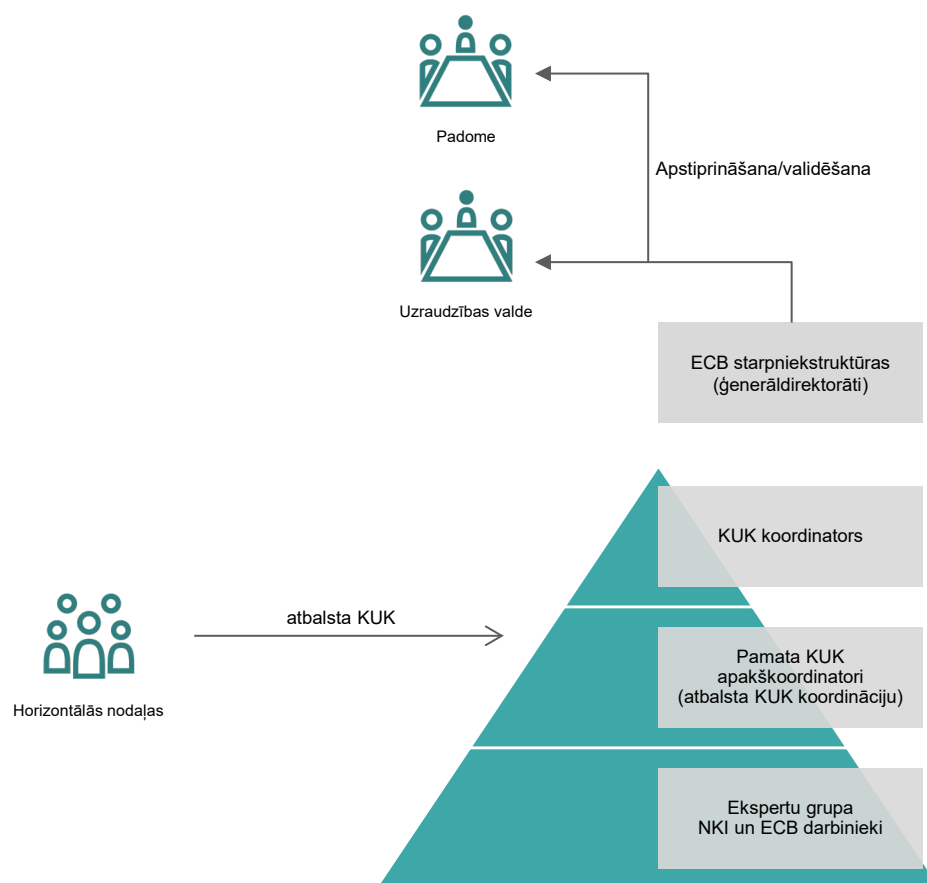
1.2.2. Kopējās uzraudzības komandas

VUM pamatregulas 3., 4., 5. un 6. pants

Nozīmīgo iestāžu ikdienas uzraudzību veic kopējās uzraudzības komandas (KUK), kas strādā Sistēmisko un starptautisko banku ģenerāldirektorātā, Universālo un diversificēto iestāžu ģenerāldirektorātā un Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorātā. Kā redzams 2. shēmā, KUK sastāvā ir gan ECB darbinieki, gan to valstu NKI darbinieki, kurās izveidotas attiecīgās kredītiestādes, t. sk. banku meitasuzņēmumi vai to nozīmīgās pārrobežu filiāles. KUK tiek veidota katrai nozīmīgajai iestādei augstākajā konsolidācijas līmenī. KUK lielums, kopējais sastāvs un organizācija atšķiras atkarībā no uzraudzītās iestādes darbības rakstura, sarežģītības, apjoma, uzņēmējdarbības modeļa un riska profila.

2. shēma

Kopējo uzraudzības komandu darbība

KUK ir atbildīgas par uzraudzības pārbaudes programmas izstrādi un organizāciju un par pastāvīgās uzraudzības īstenošanu konsolidētas grupas, subkonsolidētas grupas un atsevišķas vienības līmenī. Šie uzdevumi iever iestādes riska profila, uzņēmējdarbības modeļa un stratēģijas, riska vadības sistēmas, iekšējās kontroles sistēmas un iekšējās pārvaldības novērtēšanu. Uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa (SREP) īstenošana un regulāra dialoga uzturēšana ar uzraudzīto iestādi ir šā darba pamatelementi. KUK locekļi var piedalīties arī klātienēs pārbaudēs un iekšējo modeļu izmeklēšanā.

Noteiktiem uzdevumiem, kuri saistīti ar specifisku tematu vai kuru īstenošanai nepieciešamas konkrētas tehniskās zināšanas, KUK var būt nepieciešams papildu atbalsts no ECB horizontālajām nodaļām. Horizontālās funkcijas arī dod ieguldījumu KUK darbā un nodrošina procedūras, lai veidotu vienotu izpratni un koordinētu pieeju.

Kopējo uzraudzības komandu koordinatori un NKI vietējie koordinatori

Katru KUK vada ECB koordinators. NKI vietējie koordinatori atbalsta KUK koordinatoru nozīmīgo iestāžu ikdienas uzraudzībā, atspoguļojot arī attiecīgo NKI viedokļus. Piemēram, NKI apakškoordinatori palīdz sagatavot un pārskatīt uzraudzības pārbaudes programmu.

KUK koordinators ieceļ amatā uz laiku no trim līdz pieciem gadiem. Tiek sagaidīts, ka KUK koordinatori un locekļi veic regulāru rotāciju, lai gan ne visi KUK locekļi rotēt vienlaikus.

Pamata KUK

To banku KUK, kurām ir būtiska klātbūtne vairāk nekā vienā iesaistītajā dalībvalstī, izveido pamata KUK. Pamata KUK vada KUK koordinators un tās sastāvā ietilpst visu attiecīgo NKI vietējie koordinatori atkarībā no vietējā meitasuzņēmuma vai filiāles būtiskuma. Pamata KUK ir atbildīga par uzdevumu sadali starp KUK locekļiem, uzraudzības pārbaudes programmas sagatavošanu un pārskatīšanu, tās īstenošanas monitorēšanu un novērtējumu pārskatīšanu.

1.2.3. Pārraudzības funkcijas organizācija

VUM Regulas 4., 6., 12. un 31. pants

VUM pamatregulas 43., 62., 67., 70., 96., 97., 98., 99. un 100. pants

NKI ir atbildīgas par mazāk nozīmīgo iestāžu tiešu uzraudzību. Tās plāno un veic pastāvīgās uzraudzības darbu, izmantojot savus resursus un procedūras. Turklāt NKI veic uzraudzību jomās, uz ko neattiecas VUM regula.

ECB atbild par efektīvu un konsekventu VUM darbību un nodrošina, ka NKI piemēro augstas kvalitātes uzraudzības metodoloģiju. Šajā kontekstā ECB Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorātam uzticēts pārraudzības pienākums, lai nodrošinātu konsekventu uzraudzību, kas balstīta uz augstu uzraudzības standartu piemērošanu. Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorāts šos mērķus sasniedz, veicinot labas uzraudzības prakses ieviešanu ciešā sadarbībā ar NKI. Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts uztur mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzības metodoloģiju, standartus un praksi.

ECB, veicot pārraudzības uzdevumus, cieši sadarbojas ar NKI. Sadarbība starp ECB un NKI ir būtiska, lai visā VUM veidotu kopīgu uzraudzības kultūru un nodrošinātu sistēmas konsekventu darbību. ECB veic pārraudzību, nākot klajā ar kopīgiem

uzraudzības standartiem NKI mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzībai, kā arī vācot un apstrādājot informāciju no NKI un īstenojot tematiskas pārbaudes. Šāda informācija sniedz pārskatu par NKI uzraudzības praksi un lēmumiem, kā arī par konkrētām mazāk nozīmīgajām iestādēm un mazāk nozīmīgo iestāžu sektoriem.

Šajā kontekstā ECB pārraudzības funkcija aptver NKI īstenoto mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzību, lai identificētu viegli ievainojamas iestādes un nodrošinātu konsekventus augstus uzraudzības standartus visa VUM ietvaros. Attiecībā uz pārraudzības funkciju ECB īsteno proporcionālu un uz riskiem orientētu pieeju. Tāpēc vajadzības gadījumā iespējams paaugstināt ziņošanas prasības attiecībā uz augsta riska un lielas ietekmes iestādēm, kā arī palielināt Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorāta pārraudzības darbības (5. nodaļa). ECB ir attiecīgi iesaistīta mazāk nozīmīgo iestāžu krīžu pārvaldībā tās veikto krīzes pārraudzības pasākumu ietvaros.

ECB speciālisti reizēm dalās ar pieredzi un sniedz atbalstu NKI, piemēram, piedaloties klātienē pārbaudēs. Lai veicinātu vienotu uzraudzības kultūru, ECB arī atbalsta personāla apmaiņu starp NKI.

1.2.4. Horizontālās funkcijas

Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāta, Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāta, Klātienē un iekšējo modeļu pārbaudē ģenerāldirektorāta un VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāta horizontālās nodaļas atbalsta gan nozīmīgo iestāžu, gan mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzību. Horizontālās nodaļas cieši sadarbojas ar KUK, piemēram, izstrādājot kopēju metodoloģiju un standartus un tos piemērojot, kā arī sniedzot atbalstu saistībā ar metodoloģijas jautājumiem. Šīs nodaļas nodrošina kopējas izpratnes un koordinētas pieejas veidošanu. Tās veic specializētus uzdevumus un analīzi un nodrošina KUK un NKI ekspertu atbalstu.

1.2.5. Komunikācija VUM ietvaros

Kā norādīts iepriekš, VUM balstās uz ciešu ECB un NKI sadarbību. Raita sadarbība un nepārtraukta informācijas un zināšanu apmaiņa starp ECB un NKI, kā arī ECB ietvaros, nodrošina pareizu VUM darbību un ļauj sasniegt augstas kvalitātes uzraudzības rezultātus. To veicina kopīgi IT un mācību rīki, t. sk. *SSMnet* – vienota platforma visā VUM, ko izmanto, lai piekļūtu informācijai –, kā arī uzlabotas piekļuves tiesības (ar atbilstošiem aizsardzības pasākumiem) uzraudzības dokumentiem.

ECB un NKI sadarbība

Godprātīgas sadarbības princips attiecināms uz visām uzraudzības darbībām. Veicot tiešu nozīmīgo iestāžu uzraudzību, Sistēmisko un starptautisko banku ģenerāldirektorāts, Universālo un diversificēto iestāžu ģenerāldirektorāts un

Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorāts ar attiecīgo KUK starpniecību ik dienu sadarbojas ar NKI. Veicot mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzības pārraudzību, Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorāts uztur ciešus sakarus ar NKI ar īpaša augstākā līmeņa vadības tīkla starpniecību.

NKI arī palīdz horizontālo nodaļu darbā ar dažāda veida forumu, piemēram, ekspertu tīklu, starpniecību.

Turklāt Uzraudzības valde var pieņemt lēmumu izveidot darba grupas no ECB un NKI pārstāvjiem, lai pievērstos konkrētiem horizontālajiem jautājumiem un atbalstītu horizontālo nodaļu darbu.

Informācijas pārvaldība

ECB informācijas pārvaldības politika veicina un atbalsta sistemātisku, efektīvu un optimālu informācijas izveidošanu, izmantošanu, pārvaldību un iegūšanu. Šī politika ļauj ECB un NKI apmainīties ar informāciju gadījumos, kad tas nepieciešams.

Šo politiku īsteno, izmantojot ECB informācijas vadības sistēmu, kas nodrošina tehnisko pamatu, lai visas KUK banku uzraudzībai piemērotu kopīgu metodoloģiju un standartus. *SSMnet* dod iespēju visiem uzraugiem piekļūt informācijai, zināšanām un instrumentiem, kas tiem nepieciešami ikdienas uzraudzības uzdevumu veikšanai.

1.2.6. Personāla sadalījums un finanšu resursi

Personāla sadalījums nozīmīgo iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzībai

VUM uzraudzības prakse ir uz riskiem balstīta un proporcionāla. Šo praksi nosaka, ņemot vērā gan zaudējumu apjomu, ko uzraudzītās iestādes maksātne spēja varētu izraisīt attiecībā uz finanšu stabilitāti, gan šādas maksātne spējas iespējamību. Tā arī ir samērīga ar uzraudzītās iestādes riska profilu. Uzraudzības principu mērķis ir nodrošināt efektīvu un rūpīgu uzraudzību, vienlaikus veicinot efektīvu uzraudzībai atvēlēto ierobežoto resursu sadalījumu.

ECB tiešās uzraudzības jomā Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāta Stratēģiskās plānošanas birojs kopā ar attiecīgajām horizontālajām funkcijām un NKI koordinē VUM resursu un speciālo zināšanu sadali. KUK veic operacionālo plānošanu, ko koordinē ECB. Katrai nozīmīgajai bankai KUK sastāda uzraudzības pārbaudes programmu, kurā izklāstīti galvenie uzraudzības uzdevumi un aktivitātes nākamajiem 12 mēnešiem, orientējošais grafiks un mērķi un nepieciešamās klātienes pārbaudes un iekšējo modeļu izmeklēšana. Klātienes pārbaudes un to dalībnieki tiek plānoti ciešā sadarbībā ar NKI, kuras nodrošina lielāko daļu pārbažu vadītāju un grupu dalībnieku. Uzraudzības pārbaudes programma detalizēti aprakstīta 4.1.3. sadaļā.

Veicot mazāk nozīmīgo iestāžu tiešo uzraudzību, NKI plāno un īsteno pastāvīgās uzraudzības darbu saskaņā ar VUM kopējo stratēģiju, izmantojot savus resursus un lēmumu pieņemšanas procedūras.

NKI tiek mudinātas piedalīties dažāda ilguma personāla apmaiņā ar ECB un savā starpā dažādos organizācijas līmeņos. Šādas personāla apmaiņas noteikumi un nosacījumi tiek noteikti iepriekš, piemērojot tos katram konkrētajam gadījumam. VUM apmaiņas programma piedāvā vēl vienu personāla apmaiņas iespēju starp ECB banku uzraudzības funkciju un VUM partneriestādēm ārējā nosūtījuma veidā. Programmas dalībnieki apmainās ar savām lomām uz vienu līdz diviem gadiem, iesaistoties darbībā uzņēmējā valstī un kļūstot par uzņēmējas iestādes komandas pilntiesīgiem locekļiem. Personāla apmaiņa stimulē KUK daudznacionālo būtību un nodrošina zināmu elastīgumu, ja nepieciešams papildu atbalsts vai specifiskas zināšanas. ECB un NKI personāls arī īsteno vienotu apmācības programmu, kas palīdz uzlabot uzraudzības prakses konsekvenci un veicina kopēju uzraudzības kultūru.

Finanšu resursi

[VUM regulas 20. pants](#)

[ECB Regula par uzraudzības maksām \(ECB/2014/41\)](#)

[ECB lēmums par metodoloģiju un procedūrām attiecībā uz datu noteikšanu un vākšanu par maksu noteicošiem faktoriem, kurus izmanto gada uzraudzības maksas aprēķināšanā \(pārstrādāta redakcija\) \(ECB/2019/38\)](#)

ECB sedz savu uzraudzības uzdevumu un pienākumu izmaksas, iekasējot uzraudzības gada maksu no visām uzraudzītajām iestādēm eurozonā, neskarot NKI tiesības iekasēt maksas saskaņā ar nacionālajiem tiesību aktiem. [Gada uzraudzības maksu](#) kopējo summu līdz katra gada 30. aprīlim publicē ECB lēmumā. Tad kopējie izdevumi tiek sadalīti divās kategorijās:

- ar tiešo uzraudzību saistītie izdevumi, kas iekasējami no nozīmīgajām iestādēm, kuras ir tiešā ECB uzraudzībā;
- ar netiešo uzraudzību saistītie izdevumi, kas iekasējami no mazāk nozīmīgajām iestādēm, kuras ir tiešā attiecīgo valstu uzraudzības iestāžu uzraudzībā.

Uzraudzītās iestādes maksu veido minimālā komponente un mainīgā komponente. Minimālā komponente ir kopējo gada maksu apjoma fiksēta procentuālā daļa iepriekšminēto kategoriju ietvaros. Mainīgo komponenti aprēķina, pamatojoties uz maksu noteicošajiem faktoriem, kas saistīti ar bankas lielumu un riska profilu, t. sk. riska svērtajiem aktīviem. Šos maksu noteicošos faktorus nosaka attiecīgi pēc aktīvu kopējās vērtības un kopējās riska darījumu vērtības.

Izdevumus, kas ECB radušies sakarā ar uzraudzības uzdevumu veikšanu, pamatā veido tiešie izdevumi par ECB banku uzraudzību un uzraudzības funkcijas vajadzībām izmantotajiem kopējiem pakalpojumiem. Šie izdevumi skaidri identificējami ECB budžetā.

ECB budžeta lēmējinstāde ir ECB Padome. Pamatojoties uz Valdes priekšlikumu un pēc konsultēšanās par banku uzraudzības jautājumiem ar Uzraudzības valdes priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku, tā pieņem ECB gada budžetu.

ECB katru gadu Eiropas Parlamentam, ES Padomei, Eiropas Komisijai un Eurogrupai iesniedz pārskatu par gada uzraudzības maksu struktūras un summas iecerētām pārmaiņām.

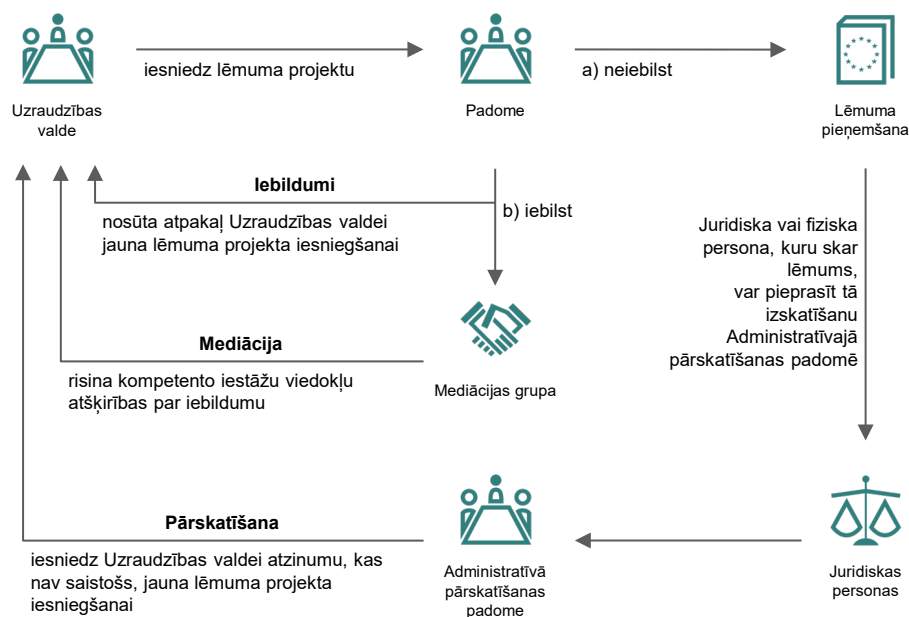
1.3. Lēmumu pieņemšana VUM

Lēmumus, kas saistīti ar ECB uzraudzības uzdevumiem, parasti pieņem Padome saskaņā ar **iebildumu neizteikšanas procedūru**. Saskaņā ar šo procedūru Uzraudzības valde apstiprina pilnībā sagatavotus lēmumu projektus, un pēc tam tie tiek iesniegti Padomei galīgajai apstiprināšanai. Pilnībā sagatavoto lēmuma projektu uzskata par pieņemtu, ja vien ECB Padome neizsaka iebildumus ilgākais desmit darbadienu laikā.

Iebildumu neizteikšanas procedūru piemēro ne vien atsevišķiem uzraudzības lēmumiem, bet arī izmanto attiecībā uz ECB tiesību aktiem par uzraudzības uzdevumu īstenošanu, politikas dokumentiem vai cita veida komunikāciju, ar kuru ECB ārēji uzņemas saistības attiecībā uz uzraudzības uzdevumu veikšanu.

3. shēma

Iebildumu neizteikšanas procedūra

Iebildumu neizteikšanas procedūra tomēr nav vienīgā lēmumu pieņemšanas procedūra, ko izmanto ECB. Var tikt piemērotas citas lēmumu pieņemšanas procedūras, un ir ieviesta lēmumu pieņemšanas pilnvaru deleģēšana attiecībā uz noteiktiem uzraudzības lēmumu veidiem, piemēram, dažiem lēmumiem par atbilstības un piemērotības prasību novērtējumu un grozījumiem lēmumos par nozīmīgumu. 1.3.2. sadaļā aprakstītas pārējās līdztekus lēmumu pieņemšanai veiktās uzraudzības darbības.

1.3.1. Lēmumu pieņemšana VUM

[VUM regulas 26. pants](#)

[VUM pamatregulas VI un VII daļa](#)

[TFEU 283. pants](#)

[ECBS Statūtu 11. panta 6. punkts](#)

[ECB Lēmums par ECB pārstāvju iecelšanu Uzraudzības valdē \(ECB/2014/4\)](#)

[Uzraudzības valdes regulaments](#)

[Augsta līmeņa ECB amatpersonu ētikas kodekss](#)

[ECB Reglaments](#)

[ECB regula par Mediācijas grupas izveidi un tās reglamentu \(ECB/2014/26\)](#)

Turpmākajos punktos aprakstītas lēmumu pieņemšanas procesā iesaistītās puses un to attiecīgie pienākumi.

Padome

Padome ir galīgā lēmējinstānce attiecībā uz ECB uzdevumu, t. sk. uzraudzības uzdevumu, veikšanu. To veido ECB Valdes locekļi un eurozonas nacionālo centrālo banku vadītāji.

Parasti tiesību akti attiecībā uz banku uzraudzību tiek pieņemti saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru. Šī procedūra noteikta VUM regulā, piešķirot atbilstošu nozīmīgumu lomai, ko pilda Uzraudzības valde kā ECB iekšējā struktūra, kura atbildīga par uzraudzības uzdevumu plānošanu un izpildi, t. sk. pilnībā sagatavotu lēmumu projektu apstiprināšanu. Saskaņā ar šo procedūru Padome nevar veikt grozījumus pilnībā sagatavotajos lēmumu projektos, bet var tos tikai vai nu apstiprināt vai noraidīt.

Valde

Valde ir atbildīga par ECB ikdienas darba vadīšanu. Uzraudzības valdes priekšsēdētāja vietnieks ir Valdes loceklis.

Uzraudzības valde

Uzraudzības valde ir atbildīga par VUM regulā noteikto ECB uzraudzības uzdevumu plānošanu un izpildi. Visiem uzraudzības lēmumu projektiem, kuri ir juridiski saistoši, nepieciešams Uzraudzības valdes apstiprinājums, iekams tie tiek nodoti Padomei galīgai apstiprināšanai saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru. Uzraudzības valdē ietilpst priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks, četri ECB pārstāvji, viens pārstāvis no katras NKI un viens pārstāvis no katras nacionālās centrālās bankas, ja NKI nav centrālā banka. Tomēr balsošanas nolūkā ikvienas dalībvalsts NKI un nacionālās centrālās bankas pārstāvis tiek uzskatīts par vienu locekli.

Koordinācijas komiteja sniedz atbalstu Uzraudzības valdei tās darbībā un sagatavo Uzraudzības valdes sanāksmes. Tajā ietilpst mazāka Uzraudzības valdes locekļu grupa un tai nav lēmumu pieņemšanas pilnvaru.

ECB banku uzraudzības funkcijas ģenerāldirektorāti

Sistēmisko un starptautisko banku ģenerāldirektorātā, Universālo un diversificēto iestāžu ģenerāldirektorātā un Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorātā izveidotās KUK ir galvenās uzraudzītajām iestādēm adresēto

lēmumu projektu iniciatores. Tās sagatavo lēmumu projektus, par pamatu izmantojot informāciju, kas iegūta pastāvīgās uzraudzības gaitā, t. sk. klātienes pārbaudēs vai iekšējo modeļu izmeklēšanas laikā. VUM Sekretariāta nodaļa, kas ietilpst VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorātā, cieši sadarbojas ar KUK uzraudzības lēmumu sagatavošanā un lēmumu pieņemšanas procesā, t. sk. procesuālās kārtības izpildē.

Arī VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts un Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorāts izstrādā lēmumu projektus, kas galvenokārt attiecas uz uzraudzīto iestāžu vadības struktūru locekļu piemērotības novērtējumiem, lēmumiem par sankciju piemērošanu un izpildes nodrošināšanu, kopējām procedūrām un vispārējo norādījumu priekšlikumiem, kas adresēti NKI par mazāk nozīmīgu iestāžu grupām vai kategorijām.

Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts un Klātienes un iekšējo modeļu pārbaudžu ģenerāldirektorāts ir tieši iesaistīts lēmumu pieņemšanas procesā par klātienes pārbaudēm, kā arī par jaunu noteikumu, politikas un metodoloģijas izstrādi. Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts iesaistās arī netieši, nodrošinot specializētu atbalstu KUK, īpaši attiecībā uz lēmumiem, kas saistīti ar SREP.

VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts

VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorātu veido piecas nodaļas. Četras no tām, proti, Autorizācijas nodaļa, Atbilstības un piemērotības nodaļa, Izpildes un sankciju nodaļa un Tehnoloģiju un inovāciju nodaļa, veic horizontālās funkcijas. Piektā nodaļa – VUM sekretariāts – sniedz atbalstu un nodrošina efektīvu lēmumu pieņemšanu, garantējot lēmumu pieņemšanas procesa institucionālo kvalitāti. Tā pieņem procesuālos aktus par uzraudzības procedūras norisi un informē par tiem adresātus. Tā arī sniedz atbalstu Uzraudzības valdes darbībām, kas ietver sanāksmju un rakstisko procedūru sagatavošanu un turpmākus pasākumus, kā arī priekšlikumu un lēmumu sagatavošanu un pārskatīšanu. Tā palīdz visām darbības jomām sagatavot dokumentāciju Uzraudzības valdei un konsultē par lēmumu pieņemšanas procesu. VUM Sekretariāta nodaļa sadarbojas ar Padomes Sekretariātu visos lēmumu pieņemšanas procesos, kas saistīti ar ECB uzraudzības uzdevumiem, un sniedz atbalstu Padomes sanāksmju sagatavošanā attiecībā uz uzraudzības jautājumiem. Tā konsultē un atbalsta priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka un ECB pārstāvju birojus attiecībā uz to pārskatatbildības pienākumiem un darbībām, kas saistītas ar komunikāciju. Tā arī koordinē sadarbību uzraudzības jomā ar citām ES un trešo valstu iestādēm.

NKI

Papildu NKI dalībai KUK tām ir arī būtiska loma lēmumu pieņemšanas procesā. Tās var ierosināt uzraudzības lēmumu projektus. Attiecībā uz kopējām procedūrām VUM pamatregulā skaidri noteikts, ka ECB lēmumu pieņem, balstoties uz NKI priekšlikumu. NKI joprojām veic tos uzraudzības uzdevumus, kuri netika nodoti VUM,

piemēram, klientu aizsardzību un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanu.

Mediācijas grupa

Ja Padome iebilst pret lēmumu, kas iesniegts saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru, NKI, uz kuru šis lēmums attiecas un kurai ir atšķirīgs viedoklis, var iesniegt Uzraudzības valdei starpniecības pieprasījumu, lai atrisinātu domstarpības, nodrošinot monetārās politikas un uzraudzības funkciju nošķirtību. Iebildumu izskata Mediācijas grupa, kurā ietilpst pa loceklim no katras iesaistītās dalībvalsts, ko izraugās no Padomes un Uzraudzības valdes locekļu vidus. Lēmums tiek pieņemts ar vienkāršu balsu vairākumu un katram loceklim ir viena balss.

1.3.2. Uzraudzības darbību veidi

TFEU 132., 139. panta 2. punkta e) apakšpunkts un 288. panta 2. punkts

VUM regulas 4. pants un III nodaļas 2. iedaļa

VUM pamatregulas 2. sadaļa

Uzraudzības lēmums ir tiesību akts, ko ECB pieņem, īstenojot VUM regulā uzticētos uzdevumus un paredzētās pilnvaras; tas parasti adresēts kādai kredītiestādei. Lēmums adresātam piešķir tiesības un/vai uzliek pienākumus, kas ietver situācijas pārmaiņas. Lēmums var ietvert papildu noteikumus, piemēram, laika ierobežojumus, nosacījumus, pienākumus vai nesaistošus ieteikumus. Nosacījumu rezultātā lēmuma efektivitāti nosaka specifiski notikumi, pienākumi ir papildu prasības, kuras adresātam jāizpilda, un parasti tām ir konkrēts termiņš. Uzraudzības valde apstiprina lēmuma, ja tas nav pieņemts ar deleģēšanas procedūru, projektu un pēc tam nodod to Padomei apstiprināšanai saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru. Tomēr ja lēmums negatīvi ietekmē adresātu, galīgo ECB uzraudzības lēmumu pieņem pēc tam, kad beidzies adresāta uzklaustīšanas periods, attiecīgi ņemot vērā pušu izteiktos iebildumus. Galīgais uzraudzības lēmums adresātam ir juridiski saistošs.

Papildus uzraudzības lēmumiem var tikt veiktas vairāku citu veidu uzraudzības darbības – to nosaka piemērojamā juridiskā bāze, attiecīgās darbības paredzētā ietekme, adresāts un proporcionalitāte.

Operatīvs akts nav oficiālā lēmumu pieņemšanas procesa daļa. Tam nav noteikta obligāta juridiskā forma un tas ietver uzraudzības gaidas, paziņojumus un cita veida dokumentus, kas nav saistoši un kuru izpildi nevar pieprasīt.

Gadījumos, kad jautājums ir nozīmīgs, Uzraudzības valdei var lūgt *ex ante* vienoties par konkrētu uzraudzības pieeju, vai arī to informē *ex post*. Ja nepieciešams, ECB pēc operatīva akta sagatavošanas var pieņemt uzraudzības lēmumu, kura saturs ir identisks vai līdzīgs.

Procesuālie akti ir operatīvā akta veids, kas attiecas uz uzraudzības procedūras veikšanu, īpaši attiecībā uz procesuālās kārtības izpildi. Procesuālie akti ietver lēmumus par uzklaustīšanas perioda pagarināšanu un par pieprasījumiem piekļūt lietas materiāliem un ECB dokumentiem saskaņā ar Kapitāla prasību direktīvas (*Capital Requirements Directive*; CRD) 53. panta 1. punkta trešo daļu. Tie var ietvert

arī atbildes uz ECB uzraudzības lēmumu adresātu sūdzībām, kas nav uzskatāmas par APP veiktas administratīvās pārskatīšanas pieprasījumu, kā arī ECB uzraudzības lēmumu labojumus gadījumos, kad konstatētas acīmredzamas un nebūtiskas kļūdas. Procesuālie akti nav ECB uzraudzības lēmumi, jo tie neietver politikas rīcības brīvības īstenošanu un tie nav galīgie lēmumi par uzraudzības procedūras iznākumu. Tāpēc tos nepieņem Padome saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru, bet gan VUM Sekretariāta nodaļa, kas tos arī paziņo adresātam.

Papildus ieteikumiem, kas adresēti atsevišķām bankām un iekļauti uzraudzības lēmumos vai operatīvajos aktos, ECB var arī pieņemt **ieteikumus** publisku tiesību aktu veidā, lai paustu uzraudzītajām iestādēm, attiecīgajām trešajām personām vai NKI nesaistošas uzraudzības gaidas.

Ieteikumi uzraudzītajām iestādēm ir vispārēji piemērojami tiesību akti, ko apstiprina Padome saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru un ko publicē ECB banku uzraudzības interneta vietnē, kā arī "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī". Šie ieteikumi tiek izmantoti, lai sabiedrībai paziņotu ECB uzraudzības pieeju.

Ieteikumi, kas adresēti visām NKI, nav saistoši un izmantojami kā alternatīva saistošām pamatnostādnēm, nodrošinot NKI lielāku elastību. Šādi ieteikumi var būt konkrēti saistīti ar mazāk nozīmīgu iestāžu uzraudzību, vai var paplašināt nozīmīgajām iestādēm adresētu jau esošu ieteikumu darbības jomu, attiecinot to arī uz mazāk nozīmīgām iestādēm. Ieteikumi var būt publiski vai individuāli. Ieteikumu paraugi pieejami [ECB banku uzraudzība interneta vietnē](#).

VUM regulas 9. pants un 6. panta 5. punkts

Norādes ir vēl viens ECB rīcībā esošs instruments. Pirmkārt, ECB šo instrumentu var izmantot, lai instruētu NKI izmantot valstu tiesību aktos noteiktās pilnvaras tādā mērā, ciktāl tas nepieciešams VUM regulā ECB uzticēto uzdevumu veikšanai. NKI informē ECB par veiktajām darbībām. Otrkārt, ECB var nākt klajā ar vispārējām norādēm NKI attiecībā uz mazāk nozīmīgajām iestādēm. Šīs norādes attiecināmas uz konkrētām NKI uzraudzības pilnvarām un attiecas uz mazāk nozīmīgo iestāžu grupām vai kategorijām, nevis konkrētām iestādēm. Visbeidzot, ECB var arī sniegt norādes NKI, kuras cieši sadarbojas ar ECB, kas savukārt apstiprina bankām paredzētos valsts administratīvos pasākumus.

ECB lēmums par metodoloģiju un procedūrām attiecībā uz datu noteikšanu un vākšanu par maksu noteicošiem faktoriem, kurus izmanto gada uzraudzības maksas aprēķināšanā (ECB/2019/38)

Vispārēji piemērojamus lēmumus var izmantot, nosakot saistošas procesuālas prasības, kas piemērojamas visām uzraudzītajām iestādēm, to apakšgrupām vai NKI. Šo lēmumu galvenais mērķis ir izskaidrot ECB gaidas attiecībā uz uzraudzītajām iestādēm. Vispārēji piemērojamus lēmumus pieņem saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru, ja tie nosaka ECB uzraudzības uzdevumu specifisku īstenošanu nākotnē (piemēram, sk. Lēmumu (ES) 2019/2158). Šos lēmumus pēc tam publicē ECB banku uzraudzība interneta vietnē un "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī".

ECB Pamatnostādne par to, kā attiecībā uz mazāk nozīmīgām iestādēm nacionālās kompetentās iestādes īsteno Savienības tiesību aktos noteiktās izvēles iespējas un rīcības brīvības (ECB/2017/9)

Pamatnostādnes ir tiesību akti, kas adresēti NKI, un tie ir saistoši attiecībā uz panākamajiem rezultātiem, taču pieļauj elastīgu izpildi. Tās ir īpaši svarīgas ECB netiešajai mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzībai (sk., piemēram, Pamatnostādni (ES) 2017/697).

ECB Regula par Savienības tiesību aktos noteikto izvēles iespēju un rīcības brīvības īstenošanu (ECB/2016/4)

Regulas ir vispārēji piemērojami akti, un ir visā pilnībā saistošas un tieši piemērojamas visās eurozonas dalībvalstīs. Regulas tiek publicētas ECB banku uzraudzības interneta vietnē un "Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī" (sk., piemēram, Regulu (ES) 2016/445). Turklāt ECB var arī pieņemt regulas, ciktāl tas nepieciešams, lai norādītu vai precizētu kārtību, kādā tiek veikti uzdevumi, kas tai piešķirti ar VUM regulu.

Norādījumos paustas ECB uzraudzības gaidas. ECB savā [banku uzraudzības interneta vietnē](#) publicējusi vairākas norādes/norādījumus bankām par tādām tēmām kā ES tiesību aktos noteiktās izvēles iespējas un rīcības brīvība, atbilstības un piemērotības novērtējumi, būtiskas līdzdalības procedūras, aizņemto līdzekļu darījumi un pieeja ienākumus nenesošiem kredītiem.

1.3.3. Uzraudzības lēmumi – lēmumu sagatavošana un pieņemšana

Lēmuma projekta sagatavošana

VUM regulas 22. pants

Lēmuma projektu sagatavo vienmēr, kad uzraudzības procesa rezultātā jāpieņem lēmums. Tam par pamatu var būt uzraudzītās iestādes iesniegums vai arī to var uzsākt KUK, NKI vai ECB horizontālā nodaļa.

Atbilstošs process

VUM regulas 22. un 26. pants

VUM pamatregulas 31. un 33. pants

Regula Nr. 1/1958, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas

Atbilstošā procesa prasības ietver lēmuma projekta pietiekamu pamatojumu, kā arī tiesību tikt uzklausi tam nodrošināšanu un tiesības piekļūt uzraudzības lietas materiāliem (nepieciešamības gadījumā).

Pienākums pamatot lēmumus

ECB uzraudzības lēmumiem nepieciešams pietiekams pamatojums, kurā atspoguļoti lēmuma pamatā esošie būtiskie fakti, juridiskie iemesli uz uzraudzības apsvērumi. Jo stingrāki ir piemērotie pasākumi, jo spēcīgākai jābūt argumentācijai.

Tiesības tikt uzklausi tam

ECB lēmumu projektu adresātiem, kuru tiesības šie lēmumi ietekmētu negatīvi, pirms lēmuma apstiprināšanas tiek sniegta iespēja izteikt komentārus. Tiesības tikt uzklausi tam ir uzraudzības procesa procesuālās pamattiesības. Šīs tiesības ne vien ļauj adresātam atbildēt uz ECB faktisko un juridisko analīzi, bet arī nodrošina, ka ECB lēmumu pieņemšana balstās uz pilnu informācijas kopumu. Ja adresāts uzklausišanas perioda laikā sniedz komentārus, uzraudzības lēmuma projekts tiek atkārtoti iesniegts Uzraudzības valdei apstiprināšanai.

VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāta Sekretariāta nodaļa (VUM Sekretariāta nodaļa) paziņo adresātam par lēmuma projektu, kā arī nosūta pavadvēstuli, kurā izklāstīta uzklauššanas procedūra. Principā adresātam tiek piešķirtas divas nedēļas, taču konkrētos apstākļos šo periodu var saīsināt līdz trim darba dienām.² Ja tiek pieņemts ECB uzraudzības lēmums, pielikumā pievienots komentāru novērtējums.

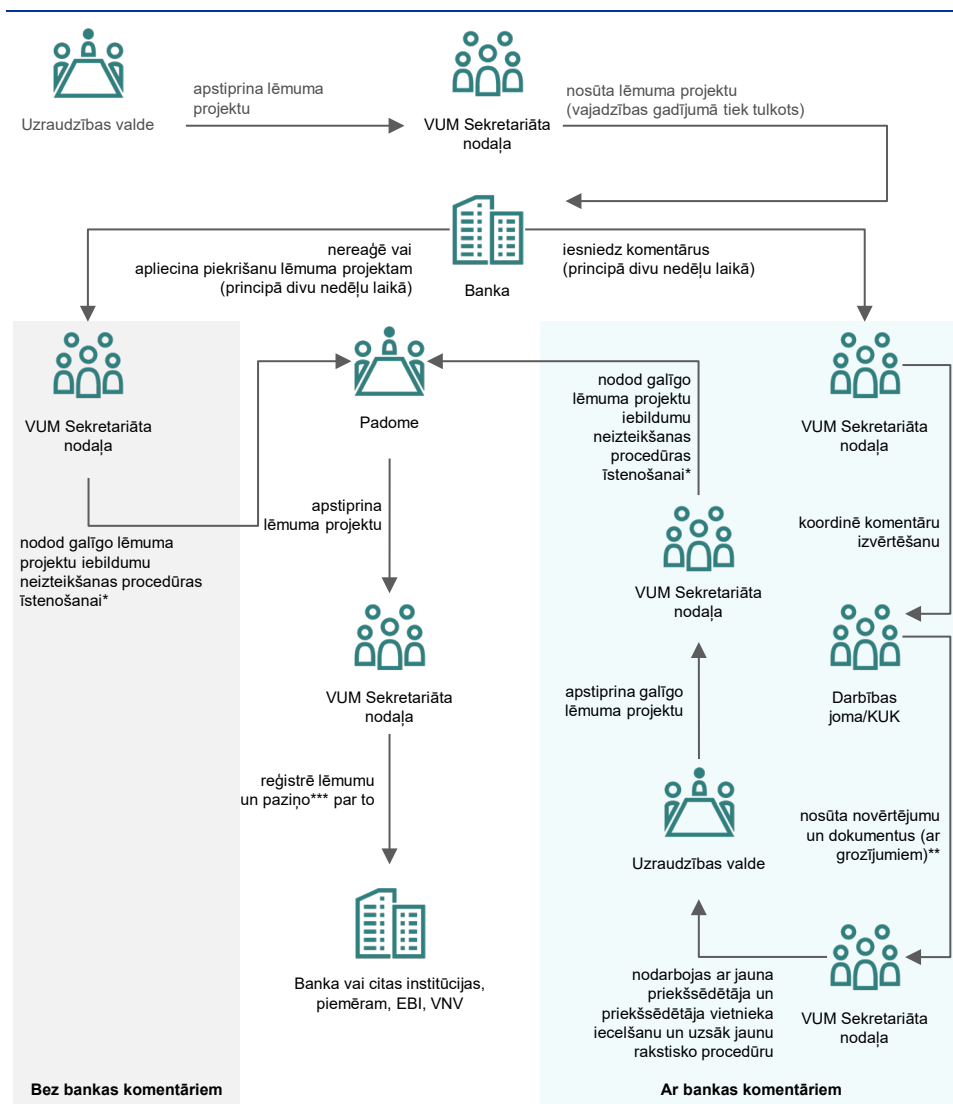
Tiesības piekļūt uzraudzības lietas materiāliem

Saistībā ar tiesībām uz aizstāvību ECB uzraudzības procedūrā iesaistītajām pusēm ir tiesības piekļūt uzraudzības lietas materiāliem, pirms tiek pieņemts lēmums, kas tās var ietekmēt negatīvi. Piekļūt lietas materiāliem iespējams pēc pieprasījuma no uzraudzības procedūras sākšanas līdz galīgā lēmuma pieņemšanai. Uz šīm tiesībām attiecas trešo personu komercnoslēpumu aizsardzība, un tās neattiecas uz konfidenciālu informāciju. Lietas materiālus apkopo par attiecīgā uzraudzības lēmuma sagatavošanu atbildīgā struktūrvienība. Pēc tam VUM Sekretariāta nodaļa tos pārbauda, lai tie būtu pilnīgi, un pieteikuma iesniedzējam tiek sniegta attiecīgā informācija.

² Parasti kopēju procedūru uzklauššanas periods ir trīs darba dienas.

4. shēma

Lēmumu pieņemšanas process

* Komentāru/iebildumu iesniegšanas termiņš rakstiskajā procedūrā ir piecas darba dienas, savukārt iebildumu neizteikšanas procedūras termiņš ir ne vairāk kā desmit darba dienas.

** Jāņem vērā katrā konkrētajā gadījumā piemērojami juridiskie termiņi.

*** Atkarībā no prezidenta paraksta laika paziņojumu pa e-pastu nosūta divu darba dienu laikā pēc tam, kad Padome pieņēmusi lēmumu.

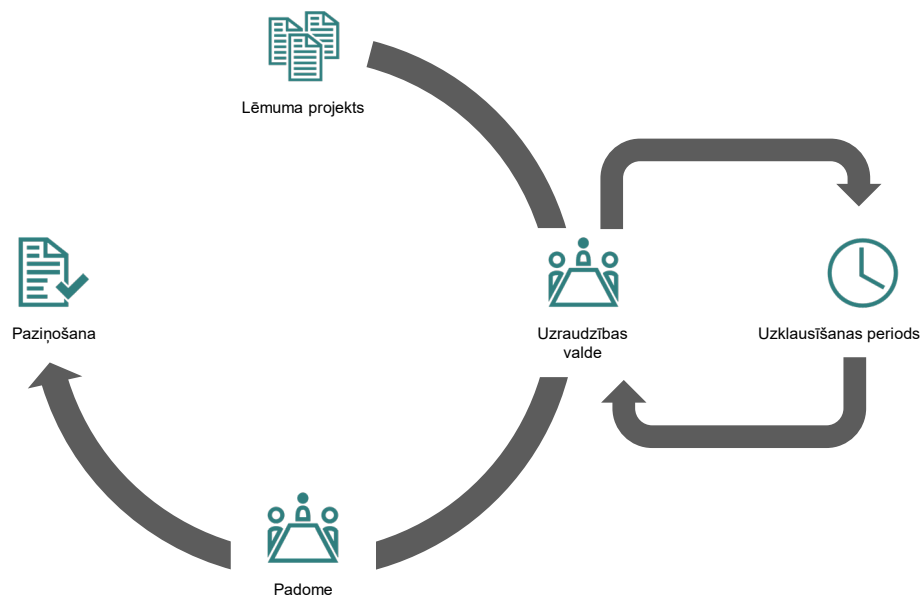
VUM Sekretariāta nodaļa organizē uzklausišanu, kas parasti notiek rakstveidā. Steidzama lēmuma gadījumā, ko nepieciešams pieņemt, lai novērstu būtiskus draudus finanšu sistēmai, ECB var pieņemt uzraudzības lēmumu, kurš varētu negatīvi ietekmēt adresāta tiesības, nedodot adresātam pirms tā pieņemšanas iespēju sniegt komentārus par lēmumu. Šajā gadījumā uzklausišana tiek atlikta un lēmumā tiek norādīts skaidrs šādas atlikšanas pamatojums. Uzklausišanu tad rīko pēc iespējas drīzāk pēc lēmuma pieņemšanas.

Lēmuma pieņemšana saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru

Tālāk shēmā redzami četri galvenie iebildumu neizteikšanas procedūras posmi.

5. shēma

Lēmumu pieņemšanas procesa vienkāršots pārskats

Uzraudzības valdes apstiprinājums

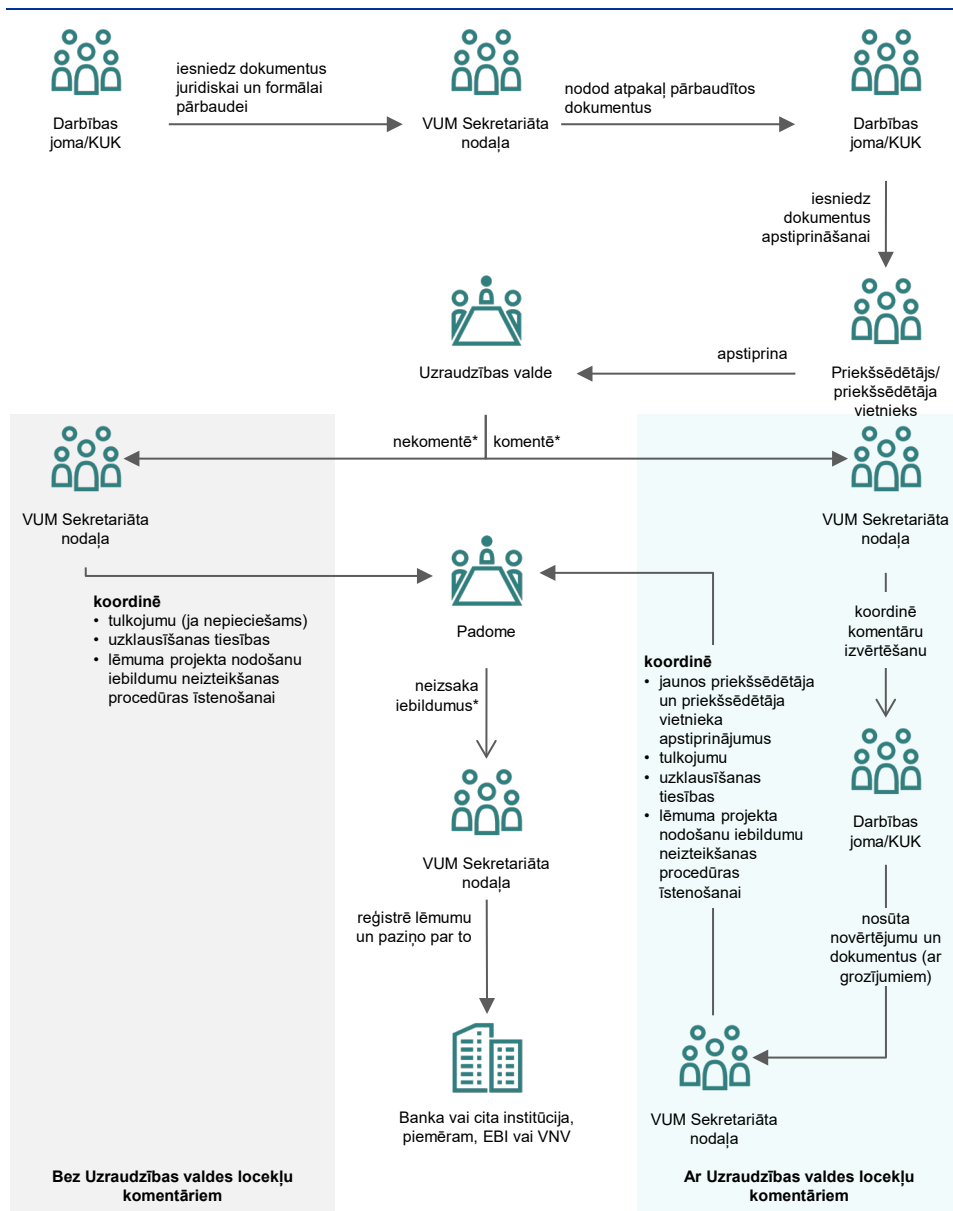
Pilnībā sagatavots lēmuma projekts jāiesniedz Uzraudzības valdei, kas pēc tam to var apstiprināt, grozīt vai noraidīt. Uzraudzības valde var apstiprināt lēmuma projektu saskaņā ar rakstisku procedūru vai sanāksmē. Vairums lēmumu projektu tiek apstiprināti, izmantojot rakstisko procedūru. Ja trīs vai vairāki Uzraudzības valdes locekļi iebilst pret balsojumu, izmantojot rakstisko procedūru, lēmuma projekts tiek apspriests Uzraudzības valdes sanāksmē. Standarta termiņš, kādā Uzraudzības valde īsteno rakstisko procedūru, ir piecas darba dienas.

Ja pieprasīts apstiprinājums saskaņā ar rakstisko procedūru un Uzraudzības valdes locekļi ir iesnieguši komentārus, attiecīgā struktūrvienība vai KUK sagatavo komentāru novērtējumu un nosūta to Uzraudzības valdei informācijai vai otrreizējai apstiprināšanai (kas arī notiek sanāksmē vai izmantojot rakstisko procedūru).

Kad Uzraudzības valde apstiprinājusi pilnībā sagatavoto lēmuma projektu, VUM Sekretariāta nodaļa sazinās ar Padomes Sekretariātu par lēmuma projekta iesniegšanu Padomei galīgajai apstiprināšanai saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru.

6. shēma

Lēmumu pieņemšanas process, izmantojot rakstisko procedūru

* Komentāru/iebildumu iesniegšanas termiņš rakstiskajā procedūrā ir piecas darba dienas un iebildumu neizteikšanas procedūrā – ne vairāk kā desmit darba dienas.

Padomes apstiprinājums

Tiek uzskatīts, ka Padome pieņēmusi pilnībā sagatavoto lēmuma projektu, ja tā ilgākais desmit darba dienu laikā nav izteikusi pret to iebildumus. Praksē Padome parasti paziņo, ka tai nav iebildumu, iekams pagājušas desmit darba dienas. Ja tiek izteikts iebildums, tas rakstiski jāpamato. Ja Padomei iebilst pret lēmumu, iespējama viena no trim procedūrām:

- ja NKI, uz ko šis lēmums attiecas, ir atšķirīgs viedoklis par iebildumu, NKI var pieprasīt starpniecību;
- ja netiek iesniegts starpniecības pieprasījums, Uzraudzības valde var grozīt lēmuma projektu, ņemot vērā Padomes komentārus;
- ja Uzraudzības valde neiesniedz jaunu lēmuma projektu, iebildumi tiek nosūtīti atbildīgajām struktūrvienībām.

Ārkārtas procedūra

Steidzamos gadījumos iepriekš aprakstīto procedūru var saīsināt, lai Uzraudzības valde varētu laikus pieņemt nepieciešamos lēmumus.

Ārkārtas procedūra parasti tiek uzsākta, pamatojoties uz KUK, ECB un NKI vadības priekšlikumu. Lai saīsinātu lēmumu pieņemšanas procesu, var tikt koriģēts rakstiskās procedūras termiņš vai Uzraudzības valdes sanāksme var tikt sasaukta steidzamības kārtā. Sanāksme var notikt telekonferences veidā. Ja attiecībā uz ārkārtas situācijām netiek nodrošināts Uzraudzības valdes 50 % kvorums, sanāksmi slēdz un drīz pēc tam tiek rīkota ārkārtas sanāksme. Uzaicinājuma vēstulē uz ārkārtas sanāksmi jāpaziņo, ka lēmums tiks pieņemts arī tad, ja netiks nodrošināts kvorums. Uzraudzības valde ārkārtas situācijās var arī pieprasīt saīsināt Padomes iebildumu neizteikšanas procedūras termiņu, un Padomes sanāksme var tikt sasaukta nekavējoties pēc Uzraudzības valdes sanāksmes.

Apstiprināšana, izmantojot deleģēšanas procedūru

Pieņemot lēmumus saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru, ik gadu Uzraudzības valdei jāapstiprina un Padome jāpieņem ļoti liels skaits uzraudzības lēmumu projektu, kam ir atšķirīga sarežģītības pakāpe un ietekme uz uzraudzītajām iestādēm. Tāpēc, lai banku uzraudzībā nodrošinātu proporcionālāku un efektīvāku lēmumu pieņemšanas procesu, notiek lēmumu pieņemšanas pilnvaru deleģēšana attiecībā uz ECB uzraudzības uzdevumiem. Deleģēšanas sistēma ļauj deleģēt skaidri definētas lēmumu pieņemšanas pilnvaras ECB struktūrvienību vadītājiem, ja Padome pieņemusi attiecīgu lēmumu par deleģēšanu un Valde nominējusi attiecīgos struktūrvienību vadītājus.

Deleģēšanas sistēma

Institucionālais ietvars, kas ļauj pieņemt uzraudzības lēmumus saskaņā ar deleģēšanas procedūru, ietver:

1. vispārēju pamatlēmumu, kas nosaka ECB lēmumu pieņemšanas procesa iekšējo uzbūvi;

2. lēmumus par deleģēšanu, kas nosaka deleģēto pilnvaru īstenošanas kritērijus specifiskiem uzraudzības lēmumu veidiem;
3. Valdes nominācijas lēmumus, ar kuriem tiek nominēti ECB struktūrvienību vadītāji, kam tiek uzticētas lēmumu pieņemšanas pilnvaras.

Vispārējais pamatlēmums nosaka, ka skaidri noteiktu Padomes lēmumu pieņemšanas pilnvaru deleģēšanu var piemērot juridiskiem instrumentiem, kas pieņemti, īstenojot ECB uzraudzības uzdevumus. Vispārējais pamatlēmums, kas papildina ECB Reglamentu, nosaka Valdei un ECB struktūrvienību vadītājiem uzticēto pienākumu apjomu, procesuālās prasības deleģēto lēmumu pieņemšanai, deleģēto lēmumu dokumentēšanas un ziņošanas prasības, kā arī deleģēto lēmumu administratīvo pārskatīšanu.

Padome saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru pieņem lēmumus par deleģēšanu, kas nosaka deleģēto pilnvaru īstenošanas kritērijus. Tie stājas spēkā tikai tad, kad Valde pieņēmusi lēmumu par nomināciju. Šajā sakarā Valde pēc apspriešanās ar Uzraudzības valdes priekšsēdētāju nominē vienu vai vairākus uzraudzības uzdevumu veikšanā iesaistītu un no citu ECB uzdevumu veikšanas organizatoriski nodalītu ECB struktūrvienību vadītājus, ņemot vērā deleģēšanas nozīmīgumu un adresātu skaitu. Jau pieņemti vairāki lēmumi par deleģēšanu, kas attiecas uz [lēmumiem par atbilstību un piemērotību](#), noteiktiem makrouzraudzības lēmumiem un [uzraudzīto iestāžu nozīmīguma pārmaiņām](#), kā arī lēmumiem par [uzraudzības pilnvarām saskaņā ar valsts tiesību aktiem, pārrobežu darbības atļauju piešķiršanu, būtiskas līdzdalības iegūšanu un atļauju anulēšanu, pašu kapitālu un iekšējiem modeļiem](#). Lēmumi par deleģēšanu tiek pieņemti Padomes vārdā un Padome uzņemas par tiem atbildību.

Paziņošana

Pēc lēmuma pieņemšanas VUM Sekretariāta nodaļa vai NKI, ja attiecīgais lēmums attiecas uz licencēm banku darbības veikšanai, paziņo par lēmumu adresātam.

Valodu režīms

Saziņā ar NKI, uzraudzītajām iestādēm, dalībvalstīm un citām Eiropas institūcijām tiek piemērots Eiropas Savienības valodu režīms. Tiek piemēroti šādi noteikumi:

1. dokumentus, kas nosūtīti uz ECB, var sagatavot ikvienā oficiālajā valodā, kuru sūtītājs izvēlējies, un atbilde jā sagatavo tajā pašā valodā;
2. dokumenti, ko ECB nosūta kādai dalībvalstij vai personai, uz kuru attiecas dalībvalsts jurisdikcija, jā sagatavo šīs valsts valodā.

VUM ietvaros iekšējai komunikācijai starp ECB un NKI, kā arī starp visām ECB struktūrvienībām kā darba valoda izvēlēta angļu valoda.

[Regula Nr. 1/1958, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas](#)

[VUM pamatregulas 24. pants](#)

Izejošā komunikācija

Lielākā daļa nozīmīgo iestāžu uzraudzības lēmumiem un ikdienas komunikācijai piekritusi izmantot angļu valodu. Šo vienošanos par kādas valodas izmantošanu iespējams atsaukt.

Ja adresāti vienojušies izmantot angļu valodu, ECB vienai vai vairākām uzraudzītajām iestādēm adresētos lēmumus sagatavo angļu valodā. Ja adresāti nav izvēlējušies angļu valodu, uzraudzības lēmuma autentiskā versija tiek apstiprināta adresāta izvēlētajā valodā. Šajos gadījumos ECB ir atbildīga par tulkojuma nodrošināšanu.

Ienākošā komunikācija

Uzraudzītās iestādes, kas nav vienojušās par angļu valodas izmantošanu ikdienas uzraudzības kontaktiem ar ECB, var iesniegt dokumentus jebkurā oficiālajā ES valodā. Atbildība par tulkojuma nodrošināšanu, ja tāds nepieciešams, tiek dalīta starp ECB un NKI. Dažos gadījumos dokumentiem, kas saņemti uzraudzītās iestādes izvēlētajā valodā, tiek sagatavots kopsavilkums angļu valodā un tie netiek tulkoti pilnībā.

Valodu režīms attiecināms tikai uz uzraudzības lēmumiem un uzraudzības pamatdokumentāciju. Nepieciešamības gadījumā NKI sadarbojas ar ECB, lai nodrošinātu pamatdokumentāciju vai paskaidrojuma rakstus angļu valodā.

1.3.4. Administratīvā pārskatīšanas padome

VUM regulas 64. apsvērums un 4. pants, 24. panta 1. punkts un 24. panta 10. punkts

ECB lēmums par Administratīvās pārskatīšanas padomes izveidi un tās darbības noteikumiem (ECB/2014/16)

Lai veiktu lēmumu, kurus ECB pieņēmusi, īstenojot savas uzraudzības pilnvaras, iekšēju administratīvu pārskatīšanu, ECB izveidojusi neatkarīgu iekšēju struktūru – [Administratīvās pārskatīšanas padomi \(APP\)](#). APP sastāvs publicēts ECB banku uzraudzība interneta vietnē.

Šajā apakšsadaļā aprakstīti šā iekšējā procesa galvenie posmi, iespējamie iznākumi un APP iekšējā organizācija, noslēgumā aplūkojot iespēju ECB pieņemtos lēmumus izskatīt tiesā.

Iekšējās pārskatīšanas process

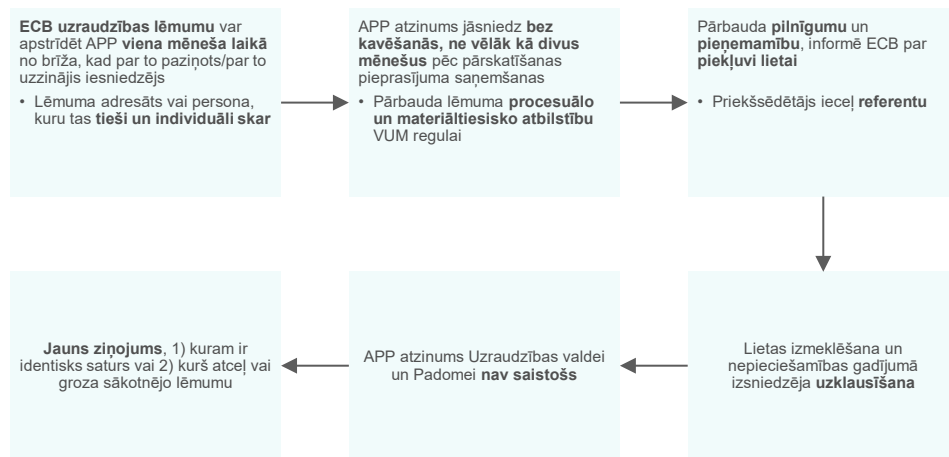
Pārskatīšanas pieprasījums

Jebkura fiziska vai juridiska persona var pieprasīt, lai tiktu pārskatīts ECB lēmums, kas adresēts šai personai vai tieši un individuāli skar šo personu. Pieprasījums jāiesniedz mēneša laikā pēc paziņojuma par pieņemto lēmumu. Pieprasījuma iesniedzējs jebkurā laikā var savu pieprasījumu atsaukt. Pārskatīšanas pieprasījums neaptur lēmuma piemērošanu, ja vien Padome pēc APP priekšlikuma nelemj citādi.

7. shēma

Administratīvās pārskatīšanas padomes process

ECB iekšējā administratīvā pārskatīšana

Pieprasījuma iesniedzējam ir tiesības piekļūt ECB lietas materiāliem, taču tas neattiecas uz konfidenciālu informāciju un to var ierobežot fizisku vai juridisku personu, kas nav pieprasījuma iesniedzējs, likumīgajās interesēs, aizsargājot to uzņēmējdarbības noslēpumus. APP pārskatīšanas tvērums nepārsniedz pieprasījumā norādīto pamatojumu un būtisku procedūras noteikumu pārkāpumu pārbaudi. Tāpēc pēc pieprasījuma iesniegšanas APP veic novērtējumu, balstoties tikai uz sniegto pamatojumu, un pieprasījuma iesniedzējs nedrīkst iesniegt jaunu pārskatīšanas pamatojumu.

Turklāt pieprasījuma iesniedzējs var lūgt atļauju iesniegt liecinieka vai eksperta liecības rakstiska paziņojuma formā. Ja tas tiek uzskatīts par nepieciešamu, APP piešķir šādu atļauju.

Pieņemamības novērtējums

Pēc tam, kad APP novērtējusi pieprasījuma pieņemamību, APP priekšsēdētājs var dot norādījumus ar mērķi nodrošināt pārskatīšanas efektīvu noriti, tostarp dot norādījumus iesniegt dokumentus vai sniegt informāciju.

Uzklaušāšana

APP var sasaukt mutvārdu sēdi, lai gan pieprasījuma iesniedzēja uzklaušāšana nav obligāta. Uzklaušāšanu vada APP priekšsēdētājs vai priekšsēdētāja vietnieks un tajā piedalās APP locekļi un sekretārs, ECB pārstāvji un pieprasījuma iesniedzēja pārstāvji. ECB parasti pārstāv tā struktūrvienība, kas sagatavoja lēmumu projektus, kā arī Juridiskais ģenerāldirektorāts. Pieprasījuma iesniedzējs var izmantot valodu, kurā notiek pārskatīšana, vai angļu valodu (ar ECB nodrošinātu sinhrono tulkojumu).

Pieprasījuma iesniedzējs var lūgt atļauju uzaicināt uz sēdi liecinieku vai ekspertu mutiskas liecības sniegšanai.

Atzinums

APP jāpieņem atzinums par apstrīdēto lēmumu divu mēnešu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. Atzinums bez kavēšanās jānosūta Uzraudzības valdei. APP atzinums Uzraudzības valdei un Padomei nav saistošs.

Jauns lēmums

Lai gan APP atzinums nav saistošs, Uzraudzības valdei pēc pārskatīšanas jāiesniedz Padomei jauns pilnībā sagatavots lēmuma projekts. Uzraudzības valdes izvērtējums neaprobežojas ar to argumentu izskatīšanu, uz kuriem pieteikuma iesniedzējs ir balstījies pārskatīšanas pieteikumā, bet Uzraudzības valde var ņemt vērā arī citus elementus. Jaunais lēmuma projekts var:

- aizstāt apstrīdēto lēmumu ar identiska satura lēmumu;
- aizstāt apstrīdēto lēmumu ar grozītu lēmumu;
- atcelt apstrīdēto lēmumu.

Uzraudzības valdes jaunais lēmuma projekts jāiesniedz ECB Padomei 30 darba dienu laikā pēc APP atzinuma saņemšanas.

Pārskatīšana Tiesā

Iepriekš aplūkotā uzraudzības lēmumu iekšējā administratīvā pārskatīšana neierobežo tiesības ierosināt tiesvedību Eiropas Savienības Tiesā. Tiesvedības ierosināšanas termiņš ir divi mēneši pēc galīgā lēmuma saņemšanas. Pieteikuma iesniedzējs var ierosināt tiesvedību Eiropas Savienības Tiesā, iepriekš nepieprasot iekšēju pārskatīšanu. Ja pieteikuma iesniedzējs plāno apstrīdēt pēc APP pārskatīšanas pieņemto lēmumu, jāiesniedz Eiropas Savienības Tiesai prasība pārskatīt jauno lēmuma projektu.

1.4. Sadarbība ar citām institūcijām un iestādēm

1.4.1. Sadarbības regulējums

Uzraudzības iestāžu pārrobežu un nozaru sadarbība ir būtiska, lai vairotu uzticēšanos, veicinātu uzraudzības efektivitāti un nodrošinātu finanšu sektora noturību.

ECB cieši sadarbojas un dalās informācijā ar plašu iestāžu loku ES un ārpus ES esošajās valstīs. Šī sadarbība ietver Eiropas uzraudzības iestādes, proti, Eiropas Banku iestādi, Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi un Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi, kā arī Eiropas Sistēmisko risku kolēģiju, Vienoto neregulējuma valdi, prudenciālās uzraudzības iestādes banku, apdrošināšanas un tirgus nozarēs, iestādes, kas atbild par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas noteikumu uzraudzību, neregulējuma iestādes un struktūras noguldījumu aizsardzībai.

Sadarbību īsteno, izmantojot katrai konkrētām iestādēm izstrādātus instrumentus, piemēram, [saprāšanās memorandus](#), vai konkrētām bankām izstrādātus instrumentus, piemēram, rakstiskus koordinācijas un sadarbības nolīgumus, kas reglamentē attiecības uzraudzības kolēģijās. Sadarbība ietver arī uzraudzības informācijas apmaiņu.

Lai veicinātu sadarbību un informācijas apmaiņu ar citām iestādēm, ECB 2022. gadā izstrādāja [regulējumu](#), kas parasti ļauj ECB augstākā līmeņa vadītājiem apstiprināt ECB uzraudzības informācijas nosūtīšanu citām iestādēm.

VUM Sekretariāta nodaļa koordinē sadarbību uzraudzības jomā ar citām ES un valstu iestādēm, t. sk. sarunas par saprāšanās memorandiem, un sniedz atbalstu attiecībā uz pasākumiem konkrētām bankām.

ECB arī aktīvi piedalās dažādos pasaules mēroga forumos, piemēram, Bāzeles Banku uzraudzības komitejā (BBUK) un Finanšu stabilitātes padomē (FSP).

1.4.2. Cieša dalībvalstu sadarbība

[VUM regulas 7. pants](#)

[VUM pamatregulas 118. un 119. pants](#)

[ECB Lēmums par ciešu sadarbību ar nacionālajām kompetentajām iestādēm iesaistītajās dalībvalstīs, kuru valūta nav euro \(ECB/2014/5\)](#)

[ECB Lēmums, ar kuru paredz kopīgus noteikumus par to, kā ECB nosūta uzraudzības informāciju iestādēm un struktūrām, lai veiktu tai ar Padomes Regulu \(ES\) Nr. 1024/2013 uzticētos uzdevumus \(ECB/2022/2\)](#)

Ārpus eurozonas esošās ES dalībvalstis var piedalīties VUM, ja tās to vēlas. Līdz šim VUM noslēgusi divus ciešas sadarbības līgumus ar Bulgāriju un Horvātiju³, kuru iestādes tagad piedalās VUM.⁴ Kopš VUM izveides tiek sagaidīts, ka arī dalībvalstis, kas pievienojas Eiropas Valūtas kursa mehānismam (VKM II), uzsāks ciešu sadarbību ar VUM. Kad izveidota cieša sadarbība, šīs dalībvalstis var pievienoties VUM un Vienotajam neregulējuma mehānismam. Sīkāka informācija pieejama ECB banku uzraudzības interneta vietnes lapā "[Cieša sadarbība ar ECB – piekļuve banku savienībai](#)".

³ Horvātija pievienojās eurozonai 2023. gada 1. janvārī. Tā kļuva arī par VUM pilntiesīgu dalībnieci.

⁴ Lasiet arī jaunāko Eiropas Komisijas ziņojumu par VUM regulas piemērošanu (sk. 1.1.2. sadaļu).

1.4.3. Sadarbība ar VUM neiesaistītajām iestādēm

Priekšnoteikums, lai ECB uzaicinātu trešās valsts iestādi uz kolēģiju vai noslēgtu ar to saprašanās memorandu, ir pozitīvs konfidencialitātes režīma līdzvērtības novērtējums. Konfidencialas informācijas apmaiņa notiek tikai gadījumos, kad tas nepieciešams.

CRD 51. un 112.–116. pants

VUM pamatregulas 9. un 10. pants

ĪTS attiecībā uz kopīgo lēmumu par iestādes specifiskajām prudenciālajām prasībām procesa piemērošanas nosacījumiem (ES/710/2014)

RTS, kuros precizē uzraudzības iestāžu kolēģiju darbības vispārējos nosacījumus (ES/2016/98)

Uzraudzības iestāžu kolēģijas banku uzraudzībai, NILL/TFN kolēģijas un neregulējuma kolēģijas

Uzraudzības iestāžu kolēģijas ir koordinācijas un sadarbības instruments starp atbildīgajām iestādēm, kas iesaistītas pārrobežu banku grupās ietilpstošo atsevišķo iestāžu un nozīmīgo filiāļu uzraudzībā. Uzraudzības iestāžu kolēģijas nodrošina galveno uzraudzības uzdevumu plānošanas un veikšanas ietvaru. Ja nepieciešams, VUM Sekretariāta nodaļa kopā ar Juridisko ģenerāldirektorātu var sniegt papildu atbalstu KUK darbā, sagatavojot un aktualizējot uzraudzības kolēģiju rakstiskos koordinācijas un sadarbības nolīgumus. Rakstiskie koordinācijas un sadarbības nolīgumi ir vienošanās par sadarbību starp konsolidētās uzraudzības iestādi un citām kompetentajām iestādēm, kas formalizē un regulē attiecības uzraudzības kolēģijās.

Komisijas Deleģētā regula (ES) 2016/98 un Komisijas Īstenošanas regula Nr. 710/2014 nodrošina kolēģiju darbības pamatregulējumu.

Uzraudzības iestāžu kolēģijās nozīmīgo banku grupu uzraudzībai ECB var pildīt šādu lomu:

- (piederības dalībvalsts) konsolidētās uzraudzības iestāde tādu kolēģiju gadījumā, kuras ietver uzraudzības iestādes no dalībvalstīm, kuras nepiedalās VUM, vai no ārpus ES esošām valstīm;
- dalībnieks (uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde) uzraudzības kolēģijās, kurās piederības dalībvalsts uzraudzības iestāde ir no neiesaistītas dalībvalsts vai ārpus ES esošas valsts.

ECB kā konsolidētās uzraudzības iestāde

Ja ECB darbojas kā konsolidētās uzraudzības iestāde, KUK koordinators ir kolēģijas priekšsēdētājs. Papildus kolēģiju darbības pamatprincipiem katra attiecīgā kolēģija izstrādā rakstisku koordinācijas un sadarbības nolīgumu attiecībā uz kolēģijas darbības praktiskajiem aspektiem un kolēģijas dalībnieku mijiedarbību.

Iesaistīto dalībvalstu, kurās darbojas banku grupas mātesuzņēmums, meitasuzņēmumi vai nozīmīgas filiāles, NKI piedalās kolēģiju darbā kā novērotājas. Tas nozīmē, ka NKI piedalās kolēģijas uzdevumos un darbībās un saņem visu informāciju, taču nepiedalās lēmumu pieņemšanas procedūrās. Lai nāktu klajā ar

kopēju nostāju kolēģiju sanāksmēs, NKI un ECB iepriekš KUK ietvaros apspriež būtiskos jautājumus.

ECB kā uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde

NILL/TFN kolēģiju pamatnostādnes

RTS attiecībā uz atvēršanas plāniem, noregulējuma plāniem, grupas finansiālo atbalstu, neatkarīgiem vērtētājiem, norakstīšanas un konvertācijas pilnvarām, paziņošanas prasībām, apturēšanas paziņojumiem un saturu un noregulējuma kolēģiju operatīvajām funkcijām (ES/2016/1075)

Ja konsolidētās uzraudzības iestāde atrodas neiesaistītā dalībvalstī, noteikumi dalībai kolēģijās atkarīgi no uzraudzīto iestāžu nozīmīguma iesaistītajās dalībvalstīs.

- Ja visas uzraudzītās iestādes iesaistītajās dalībvalstīs ir nozīmīgas iestādes, ECB piedalās uzraudzības iestāžu kolēģijā dalībnieka statusā, bet NKI var piedalīties kolēģijā novērotāja statusā.
- Ja iesaistīto dalībvalstu uzraudzīto iestāžu vidū ir gan mazāk nozīmīgas uzraudzītās iestādes, gan nozīmīgas uzraudzītās iestādes, ECB un NKI piedalās uzraudzības iestāžu kolēģijā dalībnieka statusā. Iesaistīto dalībvalstu, kurās reģistrētas nozīmīgās uzraudzītās iestādes, NKI var piedalīties uzraudzības iestāžu kolēģijas darbā novērotāja statusā.
- Gadījumā, ja visas uzraudzītās iestādes attiecīgajā iesaistītajā dalībvalstī ir mazāk nozīmīgas iestādes, NKI piedalās uzraudzības iestāžu kolēģijā dalībnieka statusā, bet ECB – nepiedalās.

ECB piedalās arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas (NILL/TFN) kolēģijās kā novērotāja un ar kolēģijas locekļiem dalās ar informāciju, kas svarīga attiecīgo uzraudzības uzdevumu veikšanai.

ECB piedalās arī noregulējuma kolēģijās, kurās grupas līmeņa noregulējuma iestāde un konsolidētās uzraudzības iestāde apmainās ar visu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu kolēģiju uzdevumu izpildi, kā noteikts CRD 116. pantā un Banku atvēršanas un noregulējuma direktīvas 88. pantā.

1.4.4. Finanšu konglomerātu uzraudzība

Finanšu konglomerāta kontekstā pastāv specifiski sadarbības noteikumi. Finanšu konglomerāti ir tādas finanšu sabiedrības, kuru vismaz viena vienība darbojas apdrošināšanas sektorā un vismaz viena vienība – banku vai ieguldījumu pakalpojumu sektorā, neatkarīgi no tā, vai pati sabiedrība operācijas veic tieši vai izmanto specifiskus meitasuzņēmumus.

Finanšu konglomerātiem nepieciešama vairāku sektoru uzraudzība, kam savukārt nepieciešams specifisks institucionālais režīms. ES tiek veikta finanšu konglomerātā ietilpstošu kredītiestāžu, apdrošināšanas uzņēmumu un ieguldījumu sabiedrību papildu uzraudzība, uz ko attiecas noteikti izņēmumi. Papildu uzraudzība tiek definēta kā uzraudzība, kas neaizstāj sektoru uzraudzību, bet gan to papildina, pievēršoties tiem riskiem, kurus nosaka finanšu darbību saistība ar vairākiem sektoriem un grupu struktūru sarežģītība finanšu konglomerātā.

Papildu uzraudzības koordinators

FICOD 11. pants

KUK piedalās finanšu konglomerātu papildu uzraudzībā saistībā ar to sastāvā esošajām nozīmīgajām iestādēm. Ja VUM banku uzraudzības iestāde iecelta par papildu uzraudzības koordinatoru, KUK koordinators uzņemas saistītos uzdevumus saskaņā ar Finanšu konglomerātu direktīvas (*Financial Conglomerates Directive*; FICOD) 11. pantu. Līdzīgi kā uzraudzības iestāžu kolēģiju gadījumā banku uzraudzības kontekstā, NKI var piedalīties novērotāja statusā, ja finanšu konglomerātā ietvertās kredītiestādes ir nozīmīgas, vai dalībnieka statusā, ja šīs kredītiestādes ir mazāk nozīmīgas.

Koordinators ir atbildīgs par finanšu konglomerātā esošo regulēto vienību papildu uzraudzības koordināciju un īstenošanu. Sadarbībā ar pārējām attiecīgajām kompetentajām iestādēm koordinators nodrošina atbilstošu un regulāru finanšu konglomerātu stresa testu veikšanu, nepieļaujot sektoru uzraudzības dublēšanos vai aizvietošanu.

Koordinatoru izraugās no kompetento iestāžu vidus un, ja nepieciešams, tiek pieņemta īpaša koordinēšanas kārtība. Regulētu vienību gadījumā koordinators parasti ir iestāde, kas atbildīga par finanšu konglomerāta mātesuzņēmuma uzraudzību. Ja mātesuzņēmums ir jaukta finanšu pārvaldītājsabiedrība, koordinators parasti ir iestāde, kas atbildīga par visnozīmīgākā finanšu sektora regulētās vienības uzraudzību.

Iesaistītās iestādes cieši sadarbojas un veic informācijas apmaiņu, kas būtiska attiecīgo uzdevumu izpildei. Koordinācijas līgumā koordinators un attiecīgās iestādes var vienoties par detalizētākas informācijas sniegšanu, tādējādi uzlabojot regulēto vienību papildu uzraudzību.

1.4.5

Divpusējā sadarbība ar banku uzraudzības iestādēm

VUM pamatregulas 3., 8. un 152. pants

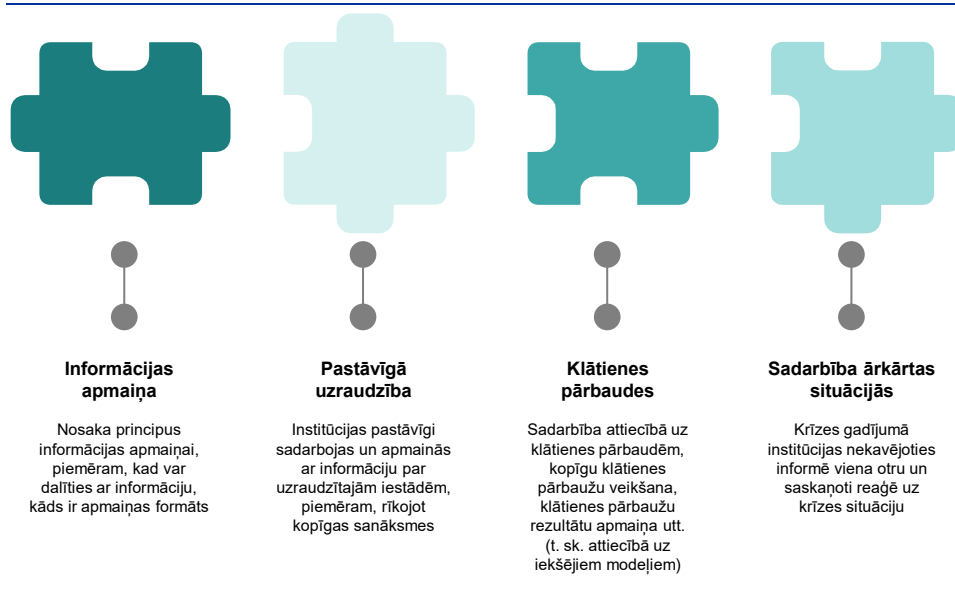
CRD 55. un 131. pants

Divpusējā sadarbība starp ECB un uzraudzības iestādēm ārpus ES pakļauta īpašiem noteikumiem. Šādi noteikumi var aptvert gan nekonfidenciālas *ad hoc* apspriedes, gan strukturālo sadarbību, kas noteikta saprašanās memorandā.

ECB noslēdz saprašanās memorandus ar banku uzraudzības iestādēm, lai veicinātu efektīvu un lietderīgu sadarbību. Saprašanās memorandi to nodrošina, veicinot regulāru konfidenciālas informācijas plūsmu starp parakstītājām iestādēm. Tie attiecas ne tikai uz informācijas apmaiņu, bet arī uz citiem sadarbības veidiem.

8. shēma

Uz saprašanās memorandiem balstīta informācijas apmaiņa un sadarbība

ECB un neiesaistīto dalībvalstu NKI ir noslēgušas [saprāšanās memorandu](#), kurā vispārīgi aprakstīts, kā norisinās to savstarpējā sadarbība uzraudzības funkciju izpildē saskaņā ar VUM regulas 3. panta 6. punktu. Šā saprašanās memoranda mērķis ir izskaidrot informācijas apmaiņas procedūras un, ja nepieciešams, konsultāciju mehānismus. Tajā arī noteiktas sadarbības procedūras ārkārtas situācijās.

1.4.6. Sadarbība ar nebanku uzraudzības iestādēm

[FICOD 6.–17. pants](#)

[VUM pamatregulas 18. pants](#)

[Regulatīvie tehniskie standarti, kuros precizētas definīcijas un koordinēta papildu uzraudzība pār riska koncentrāciju un grupas iekšējiem darījumiem \(ES/2015/2303\)](#)

[EUI kopīgās pamatnostādnes par uzraudzības prakses konvergenci attiecībā uz uzraudzības koordinēšanas pasākumu konsekvenču finanšu konglomerātiem \(JC/GL/2014/01\)](#)

Tāpat kā banku uzraudzības iestāžu gadījumā, arī divpusēji vai daudzpusēji saprašanās memorandi starp citām uzraudzības iestādēm nodrošina vispārējus sadarbības pamatprincipus. Tie ietver procesus un procedūras par konfidenciālas informācijas apmaiņu, piemēram, attiecībā uz licencēšanu, klātienes un neklātienes uzraudzību un sankcijām. Saprašanās memorandos izmanto pastāvošo labāko praksi un veicina sadarbības kultūru visos organizācijas līmeņos. Lai uzlabotu iestāžu saziņu, sadarbības memorandos var noteikt, ka jāizveido īpašas komitejas, kas darbojas kā galvenās informācijas apmaiņas un uzraudzības darbību koordinēšanas struktūras.

Saprašanās memorandi starp ECB un tirgus uzraudzības iestādēm ir paredzēti arī tam, lai veicinātu efektīvu un produktīvu sadarbību un veicinātu regulāru konfidenciālas informācijas apmaiņu attiecībā uz kredītiestādēm, kuras uzrauga arī tirgus iestādes.

ECB noslēgusi arī daudzpusēju vienošanos ar vairāk nekā 50 Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) NILL/TFN uzraudzības iestādēm, lai izveidotu skaidru informācijas apmaiņas regulējumu. Saskaņā ar šo vienošanos ECB nosūta NILL/TFN

uzraudzības iestādēm informāciju, kas ir būtiska un nepieciešama uzdevumu īstenošanai NILL/TFN uzraudzības jomā. ECB arī pieprasa no NILL/TFN uzraudzības iestādēm informāciju, kas ir būtiska un nepieciešama tās prudenciālo uzdevumu izpildei.

1.4.7. Sadarbība ar Eiropas institūcijām

VUM cieši sadarbojas ar citām Eiropas institūcijām un organizācijām plašākas institucionālās struktūras ietvaros.

Eiropas Komisija

[TFEU 4., 107. un 108. pants](#)

[CRD 53. pants un tālāk](#)

[VUM regulas 19., 26., 32. un 37. pants un 32. apsvēruma](#)

[Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi \(EU/2013/C 216/01\)](#)

Eiropas Komisijas Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts izstrādā un īsteno Komisijas politiku attiecībā uz finanšu pakalpojumiem, t. sk. banku regulējumu un citām jomām, piemēram, kapitāla tirgiem, apdrošināšanas un pensiju fondiem, ilgtspējīgu finansējumu un maksājumu pakalpojumiem. Šajā nolūkā Komisija regulāri pārskata tiesisko regulējumu un, ņemot vērā finanšu nozares dinamiku, iesniedz priekšlikumus, lai veicinātu tirgus integrāciju, nodrošinātu finanšu stabilitāti, aizsargātu patērētājus un ieguldītājus, apkarotu finanšu noziegumus un uzlabotu finanšu uzraudzību. Tā arī pieņem deleģētos un īstenošanas aktus, t. sk. Eiropas Uzraudzības iestāžu sagatavotos tehniskos standartus, lai papildinātu ES tiesību aktus finanšu pakalpojumu jomā un nodrošinātu ES tiesību aktu pilnīgu īstenošanu. Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts sadarbībā ar Eiropas Uzraudzības iestādēm, ECB un citām iestādēm monitorē finanšu stabilitātes riskus un reaģē uz tiem.

ECB var pēc pieprasījuma sniegt informāciju Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorātam par regulējuma jautājumiem, kas saistīti ar uzturēšanas uzdevumu organizāciju un izpildi. ECB piedalās Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāta rīkotajās sabiedriskajās apspriešanās par tās kompetencē esošajiem jautājumiem, t. sk. veicot spēkā esošo tiesību aktu pārskatīšanu. ECB, konsultējoties ar Eiropas Parlamentu, ES Padomi vai pēc savas iniciatīvas, arī pieņem atzinumus par Komisijas ierosinātajiem tiesību aktu priekšlikumiem. ECB var piedalīties diskusijās ES Padomes darba grupās un sadarboties ar Eiropas Parlamentu, lai palīdzētu sagatavot tiesību aktus finanšu pakalpojumu jomā.

Eiropas Komisija (un tās Finanšu stabilitātes, finanšu pakalpojumu un kapitāla tirgu savienības ģenerāldirektorāts) ir pilnvarota reizi trijos gados publicēt pārskatu par VUM regulas piemērošanu (VUM regulas pārskats), īpašu uzmanību pievēršot potenciālās ietekmes uz raitu iekšējā tirgus darbību monitorēšanai. Komisija sadarbojas ar ECB galvenokārt, lai iegūtu vispārēju informāciju pārskata sagatavošanai. Saskaņā ar attiecīgajiem juridiskajiem ierobežojumiem saistībā ar dienesta noslēpumu un informācijas apmaiņu, ECB apkopotā veidā sniedz Komisijai

informāciju 1) par ECB iekšējām uzraudzības un organizatoriskajām procedūrām un 2) par uzraudzības darbībām.

Eiropas Komisijas pārstāvi var uzaicināt piedalīties ECB Uzraudzības valdes sanāksmēs novērotāja statusā. Tādējādi tiek nodrošināts, ka notiek regulāras apspriedes par politikas aspektiem ar Eiropas Komisiju, kurai nav piekļuves konfidencialai informācijai attiecībā uz atsevišķām iestādēm.

Ja tiek izmantoti valsts līdzekļi, jāievēro valsts atbalsta noteikumi un par to jāinformē Eiropas Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāts. Konkurences ģenerāldirektorātam ir ekskluzīvas pilnvaras nodrošināt, lai valsts atbalsts atbilstu Līgumam par Eiropas Savienības darbību (*Treaty on the Functioning of the European Union*; TFEU) un lai tas tiktu apstiprināts, nosakot stingrus nosacījumus. Dažos gadījumos valsts atbalsta kontroles īstenošana var dublēt ECB uzdevumus. Piemēram, ECB var attiecīgajām iestādēm pieprasīt veikt korekcijas, kas tādu iestāžu gadījumā, kuras saņem valsts atbalstu, var līdzināties Konkurences ģenerāldirektorāta apstiprinātajos restrukturizācijas plānos izklāstītajiem nosacījumiem. Šādos gadījumos ir būtiski nodrošināt koordināciju starp ECB un Konkurences ģenerāldirektorātu, lai iestāžu darbība būtu konsekventa.

Eiropas Sistēmisko risku kolēģija

Eiropas Sistēmisko risku kolēģija (ESRK) ir neatkarīga ES struktūra, kas atbild par visas ES finanšu sistēmas risku pārraudzību. ECB nodrošina ESRK Sekretariāta darbību un ECB prezidents ir ESRK Valdes priekšsēdētājs.

ESRK Valdē ECB papildus pārstāv ECB viceprezidents un ECB Uzraudzības valdes priekšsēdētājs. ECB arī piedalās ESRK Koordinācijas komitejā un Konsultatīvajā speciālistu komitejā.

Cieša ECB un ESRK sadarbība, kas ļauj izveidot informācijas plūsmas, ir abpusēji izdevīga – tādējādi uzlabojas ESRK spēja efektīvi identificēt, analizēt un monitorēt sistēmiskos riskus visā ES, savukārt VUM var izmantot ESRK pieredzi, kas aptver visu finanšu sistēmu, t. sk. citas finanšu iestādes, tirgus un produktus.

Eiropas Banku iestāde

Eiropas Banku iestādei (EBI) uzticēts izstrādāt tehnisko standartu projektus, pamatnostādnes, ieteikumus un atbildes uz jautājumiem, lai uzlabotu uzraudzības prakses konverģenci un nodrošinātu uzraudzības rezultātu konsekvensi ES. ECB kā banku uzraugs pilda savus pienākumus atbilstoši EBI noteikumiem. ECB banku uzraudzības funkcija piedalās EBI darbā un dod būtisku artavu uzraudzības konverģences nodrošināšanā, integrējot uzraudzību dažādās jurisdikcijās. EBI Uzraugu padomē NKI pārstāv VUM kā dalībnieki ar balsstiesībām un ECB pārstāv VUM kā dalībnieks bez balsstiesībām, bet pārējās darba grupās ECB pārstāv VUM kā dalībnieks. Tālāk norādītas būtiskās sadarbības jomas.

- **Eiropas Vienotais noteikumu kopums un Eiropas uzraudzības rokasgrāmata.** EBI ievieš saistošus tehniskos standartus un pamatnostādnes, lai palīdzētu izstrādāt ES banku sektora vienoto noteikumu kopumu. Tādējādi EBI mērķis ir nodrošināt uzraudzības sistēmas minimālo saskaņošanas līmeni. Turklāt EBI Eiropas uzraudzības rokasgrāmatai ir plašāka darbības joma, un tā piemērojama visām EEZ uzraudzības iestādēm. Veicot tiešo uzraudzību, VUM piemēro vienoto noteikumu kopumu, Eiropas uzraudzības rokasgrāmatu un EBI izstrādātos norādījumus. Ieviešot konsekventus uzraudzības standartus un procedūras, VUM nodrošina augstu uzraudzības prakses konverģences līmeni iesaistītajās dalībvalstīs.
- **Stresa testi.** EBI sadarbībā ar ESRK ir atbildīga par kredītiestāžu noturības novērtējuma uzsākšanu un vispārēju koordināciju ES mērogā, kā arī par vienotas attiecīgās pieejas un metodoloģijas izstrādi. ECB ir atbildīga par novērtējuma veikšanu iesaistītajās dalībvalstīs ar NKI atbalstu.
- **Informācijas apmaiņa.** ECB ir iesaistīta savstarpējā informācijas apmaiņā ar EBI.
- **Salīdzinošās izvērtēšanas mehānisms.** ECB atbalsta EBI saskaņota salīdzinošās izvērtēšanas mehānisma izstrādē, lai nodrošinātu konsekveni starp visām uzraudzītajām iestādēm un atbilstību uzraudzības pamatnostādņu kopumam.
- **Krīzes vadība un citi uzraudzības uzdevumi.** EBI ir atbildīga par virkni specifisku krīzes vadības uzdevumu. Ja, piemēram, Eiropadome izziņo ārkārtas stāvokli, EBI var sniegt ieteikumus VUM, lai koordinētu Eiropas lēmumu pieņemšanu un dažkārt tos tieši piemērotu atsevišķām iestādēm. Turklāt EBI ir pilnvarota darboties kā starpnieks noteiktos strīdu gadījumos starp piederības vai uzņēmējas dabībvalsts iestādēm vai ES tiesību aktu pārkāpumu gadījumos. Runājot par pastāvīgo uzraudzību, uzdevumi ietver uzraudzības iestāžu kolēģiju monitorēšanu, tieši piedaloties šai procesā.

Eiropas Finanšu uzraudzības sistēma

Līdztekus sadarbībai ar EBI ECB sadarbojas arī ar pārējām divām Eiropas uzraudzības iestādēm – Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādi un Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi. Gadījumā, ja finanšu konglomerātu, jauktu finanšu pārvaldītājsabiedrību vai citu finanšu starpnieku skar krīze, kas, iespējams, varētu izraisīt kaitīgas ietekmes izplatīšanos uz banku sektoru vai no tā, tiek noslēgti turpmāki VUM un citu Eiropas Finanšu uzraudzības sistēmas dalībnieku sadarbības nolīgumi, lai nodrošinātu efektīvu plānošanu, lēmumu pieņemšanu un koordināciju ar attiecīgajām iestādēm gan Eiropas, gan valstu līmenī.

Vienotais noregulējuma mehānisms

VNM regulas 7., 8. un 34. pants
VNV un ECB Saprašanās
memorands attiecībā uz sadarbību
un informācijas apmaiņu

Vienotais noregulējuma mehānisms (VNM) apkopo nozīmīgākās kompetences un resursus, lai pārvaldītu jebkuras kredītiestādes maksātnespēju iesaistītajās dalībvalstīs. Vienotais noregulējuma mehānisms papildina VUM – tas nodrošina, ka gadījumā, ja VUM uzraudzībai pakļautai bankai radušās nopietnas grūtības, tās efektīvu noregulējumu var pārvaldīt ar minimālām izmaksām nodokļu maksātājiem un reālajai tautsaimniecībai.

Cieša sadarbība un informācijas apmaiņa starp banku uzraudzības iestādēm un kompetentajām noregulējuma iestādēm nepieciešama, lai 1) nodrošinātu noregulējuma iestādes ar informāciju par konkrētām iestādēm, kas nepieciešama noregulējuma plānošanai, 2) uzlabotu iesaistīto pušu sagatavotību parastos apstākļos un 3) uzlabotu to spēju laikus un efektīvi rīkoties, iestājoties iespējamai krīzes situācijai. Konkrētāk, Vienotajai noregulējuma valdei jākonsultējas ar VUM par noregulējuma plāniem un jāsniedz uzraudzības informācija, lai novērstu pienākumu dublēšanu.

Eiropas Stabilitātes mehānisms

VUM regulas 3., 4. pants un
33. panta 3. punkts
ESM pamatnostādnes par
finansiālo palīdzību iestāžu tiešai
rekapitalizācijai

Eiropas Stabilitātes mehānisms (ESM) ir stabilitātes atbalsta mehānisms, ko izveidojušas eurozonas dalībvalstis, lai sniegtu finansiālo palīdzību ESM dalībniekiem, kuri nonākuši vai kuriem draud nonākt nopietnās finansiālās grūtībās, ja ir būtiski nosargāt finanšu stabilitāti eurozonā kopumā un tās dalībvalstīs. ESM instrumentu klāsts ietver iespēju pieņemt lēmumu sniegt finansiālu palīdzību finanšu iestāžu tiešai rekapitalizācijai ar nosacījumu, ka izpildīti visi atbilstības kritēriji un pilnībā piemērota Vienotā noregulējuma mehānisma regula, t. sk. iekšējās rekapitalizācijas noteikumi. Rekapitalizācijas instrumenta darbībai nepieciešama efektīva sadarbība un stabila informācijas plūsmu izveide starp VUM, ESM un valstu noregulējuma iestādēm saskaņā ar VUM regulas 3. pantu. Ja grūtībās nonākušai uzraudzītajai iestādei, kas atrodas tiešā ECB uzraudzībā, nepieciešama rekapitalizācija, ECB banku uzraudzības funkcija būs atbildīga par nepieciešamās informācijas apkopošanu. Attiecībā uz iestādēm, ko ECB tieši neuzrauga, ESM Valde lūdz tai uzņemties šo iestāžu tiešu uzraudzību saskaņā ar VUM regulu.

ESM nodrošina iestādei rekapitalizācijas palīdzību ar nosacījumu, ka Konkurences ģenerāldirektorāts apstiprinājis attiecīgās iestādes restrukturizācijas plānu saskaņā ar valsts atbalsta noteikumiem. Tāpēc ECB banku uzraudzības funkcijai, NKI un Konkurences ģenerāldirektorātam cieši jāsadarbjas, lai nodrošinātu raitu sadarbību.

Eiropas Revīzijas palāta

ECBS Statūtu 27. pants
ECB un Eiropas Revīzijas palātas
saprāšanās memorands

Eiropas Revīzijas palāta (ERP) tika izveidota, lai veiktu ES finanšu revīziju. ERP revīzijas darba sākuma punkts ir ES budžets un politika galvenokārt jomās, kas saistītas ar izaugsmi un darbavietām, pievienoto vērtību, valsts finansēm, vidi un klimata jautājumiem. ERP revidē gan budžeta ieņēmumus, gan izdevumus.

Attiecībā uz ECB un ņemot vērā tās neatkarību, ERP revīzijas pilnvaras ietver tikai ECB vadības darbības efektivitātes pārbaudi. Šajā jomā ERP var nākt klajā ar saviem novērojumiem, sevišķi īpašu pārskatu veidā. Šie pārskati var ietvert ieteikumus par ECB banku uzraudzības darbību ar mērķi uzlabot tās vadības darbības efektivitāti. ERP pēc citas ES institūcijas lūguma var arī nākt klajā ar atzinumiem. ECB nodrošina ERP informāciju, kas nepieciešama revīzijai, un veic turpmākus pasākumus saistībā ar tās ieteikumiem.

1.4.8. Daudzpusējā sadarbība

[TFEU 127. panta 4. punkts](#)

[ECBS Statūtu 25. pants](#)

[Padomes Lēmums par to, kā valstu iestādes apspriežas ar Eiropas Centrālo banku par tiesību aktu projektiem \(98/415/EK\)](#)

ECB piedalās vairākās Eiropas un starptautiskajās organizācijās, kā arī daudzpusējo organizāciju organizētās uzraudzības iestāžu grupās. Izmantojot šo līdzdalību, kas var izpausties dažādos veidos, ECB var ietekmēt starptautiskās norises banku darbības regulējuma jomā. Ja līdzdarbojas gan ECB, gan NKI, ECB Uzraudzības politikas nodaļa, ja nepieciešams, cenšas koordinēt to nostāju. Ja ECB nav dalībniece, to pēc iespējas var pārstāvēt tās NKI, kas attiecīgajā brīdī līdzdarbojas.

Bāzeles Banku uzraudzības komiteja

Bāzeles Banku uzraudzības komiteja (BBUK) ir galvenā organizācija, kas nosaka globālos standartus kredītiestāžu prudenciālā regulējuma jomā un nodrošina sadarbības forumu banku uzraudzības jautājumos. Tās uzdevums ir stiprināt kredītiestāžu regulējumu, uzraudzību un praksi visā pasaulē, un tās galīgais mērķis ir uzlabot finanšu stabilitāti. Lai gan BBUK pieņemtajiem lēmumiem nav formālas juridiskas ietekmes, to iekļaušana dalībvalstu tiesību aktos tiek uzskatīta par brīvpātīgu un uz sadarbību balstītu apņemšanos. Kopš 2008. gada G20 valstu un valdību vadītāji arī apņēmušies regulāri īstenot BBUK standartus. BBUK stingri pārrauga šo standartu ieviešanu, pavasarī un rudenī publicējot pusgada ziņojumus, kuros novērtēta šo standartu tiesiskā integrācija dalībvalstīs. Turklāt BBUK novērtē atsevišķās dalībvalstīs ieviesto noteikumu saskaņošanu ar tās standartiem, kā arī to ietekmi uz riska svērtajiem aktīviem, ja tos piemēro bankām. ECB un vairākas NKI darbojas BBUK biedra statusā un piedalās BBUK un tās apakšstruktūru sanāksmēs. ECB ir arī BBUK uzraudzības struktūras – Centrālo banku vadītāju un uzraudzības vadītāju grupas – locekle. EBI un Eiropas Komisija piedalās BBUK novērotāja statusā.

Starptautiskais Valūtas fonds

Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) ir starptautiska organizācija, kuras uzdevums ir panākt ilgtspējīgu izaugsmi un labklājību visās 190 dalībvalstīs. Lai to panāktu, SVF sniedz atbalstu ekonomikas un finanšu politikai, kas vērsta uz finanšu stabilitātes un monetārās sadarbības veicināšanu. Finanšu sektora novērtēšanas programma ir SVF veikts visaptverošs padziļināts valsts finanšu sektora novērtējums. Finanšu sektora novērtēšanas programmas ietvaros SVF sagatavo savu dalībvalstu finanšu

sistēmas stabilitātes novērtējumus. Kopš 2018. gada SVF veic finanšu sektora novērtēšanas programmas novērtējumus arī eurozonā kopumā, kas ietver VUM darbības novērtējumu atbilstoši BBUK efektīvas banku uzraudzības pamatprincipiem. ECB darbojas kā SVF galvenā partnere visos jautājumos, kas saistīti ar nozīmīgo iestāžu uzraudzību, ņemot vērā centrālās bankas galvenos pienākumus mikroprudenciālās un makroprudenciālās banku uzraudzības jomā, kas tai uzticēti saskaņā ar VUM regulu. ECB banku uzraudzības ietvaros ECB Uzraudzības politikas nodaļa koordinē SVF nododamo informāciju un darbojas kā galvenais kontaktpunkts.

Eurozonas finanšu sektora novērtēšanas programma atspoguļo jauno banku uzraudzības un noregulējuma arhitektūru Eiropā. Lai gan valstu iestādes uzņemas vadību attiecīgajā valstī veiktajos novērtējumos, ECB aktīvi iesaistās eurozonas finanšu sektora novērtēšanas programmā un atsevišķo eurozonas valstu Finanšu sektora novērtēšanas programmās, ciktāl tas attiecas uz tās uzdevumiem. Nošķirot finanšu sektora novērtēšanas programmas eurozonas un atsevišķo valstu tvērumu, ņemts vērā banku savienības likumdošanas, institucionālais un operacionālais konteksts, kā arī jaunais pienākumu sadalījums starp ECB/VUM un NKI attiecībā uz nozīmīgajām iestādēm un mazāk nozīmīgajām iestādēm.

ECB iesaiste atsevišķu valstu novērtējumos nodrošina valstu salīdzināmību un finanšu sektora novērtēšanas programmās ietvertā banku sektora komponenta konsekveni. Šī iesaiste rada sinerģijas ar ES/visas eurozonas banku stresa testiem un nodrošina, ka VUM izveides rezultātā radītā mikroprudenciālā un makroprudenciālā banku uzraudzības regulējuma galvenie elementi tiek precīzi atspoguļoti ar dažādiem finanšu sektora novērtēšanas programmas darbības virzieniem saistītajā dokumentācijā. Tā arī palīdz konstatēt jomas, kurām VUM līmeņa regulējumā vai valstu līmenī nepieciešama turpmāka izstrāde, lai tās tiktu atbilstoši atspoguļotas SVF ieteikumos.

Papildus finanšu sektora novērtēšanas programmām SVF veic ikgadējās IV pantā noteiktās apspriedes ar valstīm, kuras piedalās VUM; to ietvaros SVF eksperti apmeklē valstu iestādes, lai novērtētu attiecīgo valstu ekonomisko un finanšu stāvokli, kā arī politikas problēmas. ECB banku uzraudzības dalība šajās apspriedēs saistīta ar mikroprudenciālajiem un makroprudenciālajiem jautājumiem.

Šīs apspriedes ietver konferenču zvanus starp SVF, ECB banku uzraudzību un NKI, lai risinātu ar VUM saistītus jautājumus.

SVF eksperti divas reizes gadā arī apmeklē ECB eurozonas IV panta konsultāciju kontekstā. Iepriekšminētās eurozonas finanšu sektora novērtēšanas programmas rezultāti sniedz informāciju, kas tiek izmantota eurozonas IV panta konsultāciju finanšu sektora sadaļā.

Finanšu stabilitātes padome

Finanšu stabilitātes padome (FSP) ir starptautiska struktūra, kas uzrauga pasaules finanšu sistēmu, sniedz ieteikumus un veicina starptautisko finanšu stabilitāti. Šajā

sakarā tā koordinē savu dalībnieku darbību, izstrādājot stingru regulatīvo, uzraudzības un cita veida finanšu sektora politiku. Tās dalībnieki ietver pasaules vadošo tautsaimniecību un finanšu centru centrālās bankas, finanšu ministrijas un finanšu uzraudzības aģentūras, starptautiskās organizācijas, kas nosaka standartus, un starptautiskās finanšu institūcijas. FSP mudina radīt vienlīdzīgus nosacījumus, aicinot attiecīgās iestādes dažādos sektoros un jurisdikcijās nodrošināt šīs politikas saskaņotu īstenošanu. Pēc 2016. gada 21. jūnija FSP plenārsēdes lēmuma ECB banku uzraudzības funkcija ir pārstāvēta arī plenārsēdē – FSP vienotajā lēmējinstancē. Turklāt kopš 2015. gada tā ir Uzraudzības un regulatīvās sadarbības pastāvīgās komitejas (*Standing Committee on Supervisory and Regulatory Cooperation*; SRC) locekle, bet kopš 2017. gada februāra piedalās kā uzraudzības iestāde Standartu ieviešanas pastāvīgajā komitejā (*Standing Committee on Standards Implementation*; SCSI). Visbeidzot, ECB regulāri piedalās Eiropas reģionālās konsultatīvās grupas sanāsmēs kā pastāvīgi uzaicinātais dalībnieks.

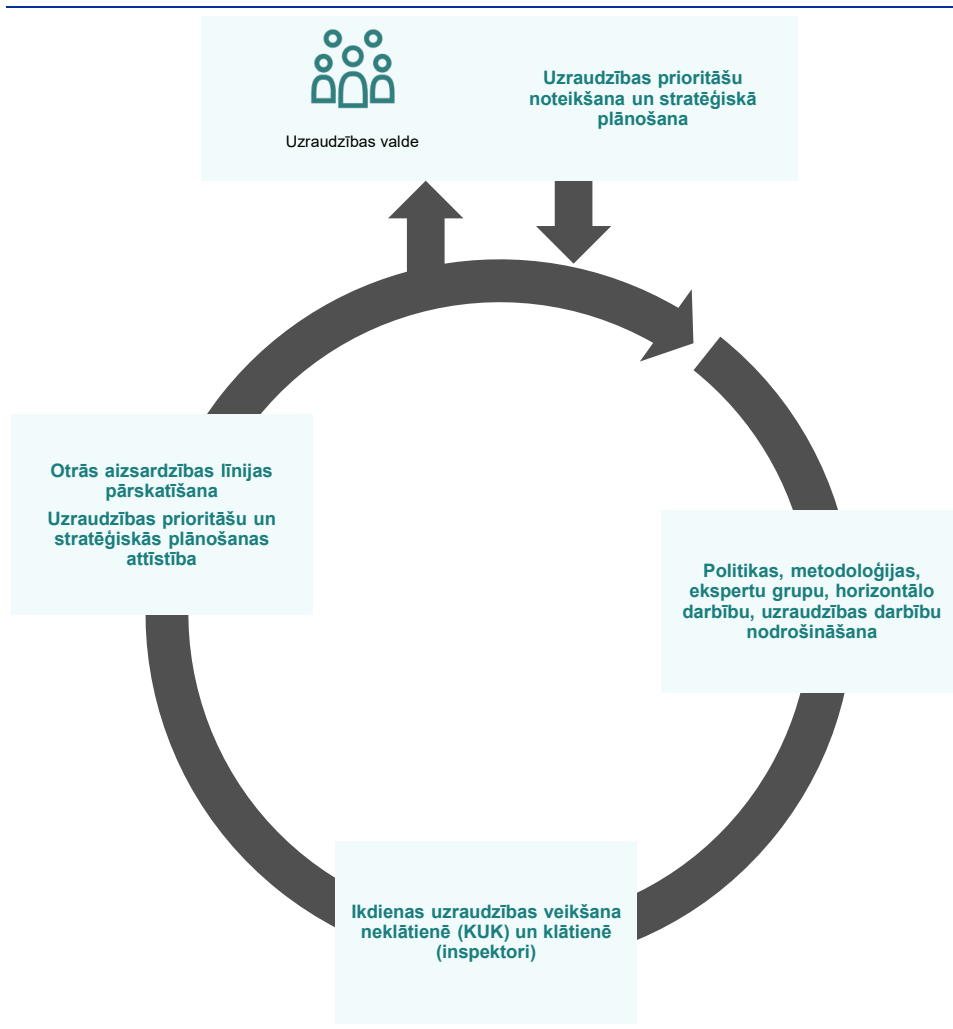
2. Uzraudzības cikls

Banku uzraudzības īstenošanu var aplūkot kā ciklu, kā parādīts **9. shēmā**. Šajā nodaļā skaidroti uzraudzības cikla atsevišķie elementi.

Uzraudzības prioritātes (sk. 2.1. sadaļu) ir nākamo trīs gadu galvenās jomas, kurām jāpievērš īpaša uzmanība, un tās nosaka Uzraudzības valde. Uzraudzības prioritātes nosaka katru gadu, pamatojoties uz novērtējumu par galvenajiem riskiem un ievainojamības aspektiem, ar ko saskaras uzraudzītās iestādes. Tās jebkurā laikā var pārskatīt, lai atspoguļotu jaunās risku norises.

9. shēma

Uzraudzības cikls

Noteiktās prioritātes nosaka, kā tiek īstenota uzraudzības metodoloģija un procesi, piemēram, uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas process (SREP), un kā tiek izstrādātas horizontālās *ad hoc* darbības (sk. 2.2. sadaļu). Šie procesi atspoguļojas

ikdienas uzraudzībā (sk. 2.3. sadaļu), kas aptver visu veidu mijiedarbību ar uzraudzītajām iestādēm un to darbības pastāvīgu pārraudzību. Uzraudzības standartu un metodoloģijas praktiskās piemērošanas gaitā gūtā pieredze pēc tam tiek izmantota uzraudzības darbību plānošanā nākamajam ciklam, un galveno risku un ievainojamības aspektu analīze nosaka uzraudzības prioritātes nākotnē (sk. 2.4.1. sadaļu). Uzraudzības rezultātu efektivitātes, kvalitātes un konsekvences nodrošināšanas kontekstā Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāts darbojas kā otrā aizsardzības līnija (sk. 2.4.2. sadaļu). Šis direktorāts atbild par uzraudzības rezultātu apspriešanu ar KUK, kā arī par iespējamu uzraudzības politikas, metodoloģijas un standartu uzlabojumu ierosināšanu.

2.1. Uzraudzības prioritātes un stratēģiskā plānošana

Lai nodrošinātu efektīvu uzraudzību, būtiski noteikt uzraudzības prioritātes un veikt ar tām saistīto stratēģisko plānošanu. ECB banku uzraudzības funkcija pastāvīgi identificē un monitorē riskus un ievainojamības aspektus, ar ko saskaras uzraudzītās iestādes. Pamatojoties uz šo novērtējumu, tā lemj par uzraudzības prioritātēm, kas nosaka ECB banku uzraudzības stratēģisko virzību turpmākajiem trim gadiem (sk. 2.4.1. sadaļu).

Tā kā ekonomiskā un finanšu vide var strauji mainīties, VUM jānodrošina, lai tā stratēģija būtu vērsta uz nākotni, un jābūt gatavībā vajadzības gadījumā ātri korigēt prioritātes un ar tām saistītās darba programmas. Papildus stratēģiskajai vadībai, ko nodrošina uzraudzības prioritātes, vēl viens svarīgs elements uz risku balstītas uzraudzības veicināšanai ir pieļaujamā riska līmeņa ietvars. Tas izstrādāts, lai atvieglotu uzraudzības prioritāšu iestrādi iestāžu līmeņa stratēģiskajā plānošanā un uzraudzības pārbaudes programmā. Šajā nolūkā pieļaujamā riska līmeņa ietvars apvieno Uzraudzības valdes sagatavotos leņķus norādījumus par prioritārajiem riskiem un ievainojamības aspektiem un KUK veiktos augšupējos atbilstības novērtējumus par attiecīgās uzraudzītās iestādes prioritātēm. Augšupēji novērtējumi ir svarīgi, jo tie nodrošina, ka uzraudzības iestādes pievērs pietiekamu uzmanību bankām raksturīgajiem problēmjaucieniem un riskiem.

Visbeidzot, regulāri tiek monitorēts uz uzraudzības prioritātēm vērsto uzraudzības darbību progress, lai nodrošinātu to efektīvu īstenošanu.

2.1.1. Risku identificēšana un monitorēšana

Ir būtiski identificēt, novērtēt un monitorēt galvenos riskus, ar kuriem saskaras uzraudzītās iestādes, un to ievainojamību pret šiem riskiem, lai pieņemtu pamatotus lēmumus par uzraudzības prioritātēm.

Riskus identificē un monitorē, piemērojot uz nākotni orientētu nostāju un ietverot 1) banku makrofinansiālās, regulatīvās un darbības vides analīzi, 2) holistisku banku sektora galveno risku identificēšanu un 3) uzraudzīto iestāžu galveno ievainojamības aspektu, kas, iespējams, varētu negatīvi ietekmēt banku sektora stabilitāti, ja tie

netiek risināti, identificēšanu un monitorēšanu. Novērtējumā ņemti vērā arī iespējamie jau pastāvošie situāciju mīkstinošie faktori, piemēram, valsts atbalsta pasākumi krīzes situācijā.

Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāts koordinē risku un ievainojamības aspektu novērtēšanu ciešā sadarbībā ar nacionālajām kompetentajām iestādēm (NKI), citām ECB banku uzraudzības darbības jomām un citām attiecīgajām ECB nodaļām, t. sk. makroprudenciālās uzraudzības funkcijām. Novērtējumam izmanto plašu avotu klāstu, īpaši ECB banku uzraudzības horizontālo funkciju veikto konkrēto risku analīzi, ECB ikgadējā stresa testa un SREP rezultātus, kā arī informāciju, kas attiecas uz konkrētām iestādēm, izmantojot kopējās uzraudzības komandas. Būtiskas norises tautsaimniecības, regulatīvajā un uzraudzības vidē un Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāta tirgus izpētes darbā gūtās atziņas arī sniedz būtisku papildu ieguldījumu novērtējuma sagatavošanā.

2.1.2. Integrēta uzraudzības plānošana

Uzraudzības prioritāšu gada pārskatīšanas rezultāti tiek izmantoti uzraudzības darbību nākamā cikla plānošanā. Šī plānošana tiek īstenota kā integrēts process dažādās ECB darbības jomās. Galvenie plānošanas procesa elementi ietver horizontālo darbību, klātienes pārbaūžu un KUK pasākumu plānošanu. KUK pasākumu plānošana ietver uzraudzības pārbaudes programmas noteikšanu katrai nozīmīgajai iestādei. Lai sagatavotu uzraudzības pārbaudes programmu, jānovērtē katra riska būtiskums un no tā izrietošais pieļaujamais riska līmenis. Ņemot vērā pieļaujamā riska līmeni, uzraudzības iestādes ir pilnvarotas sagatavot darba programmas, kurās ņemtas vērā uzraudzības prioritātes, kā arī visneatliekamākās problēmas, kas noteiktas katrai nozīmīgajai iestādei, un nodrošināt, lai uzmanība tiktu pievērsta tām jomām, kurās uzraudzības pasākumi tiek uzskatīti par visefektīvākajiem. Tādējādi izveidotajās KUK darba programmās ietvertās darbības ir pielāgotas nozīmīgās iestādes riska profilam un var ietvert klātienes pārbaudes un horizontālās darbības.

Nākamā uzraudzības cikla horizontālās darbības ir darbības, kas ietver nozīmīgo iestāžu izlasi un pievēršas atsevišķiem būtiskiem banku sektora riskiem un ievainojamības aspektiem, kas iepriekš konstatēti uzraudzības prioritāšu gada pārskatā.

Par uzraudzības darbību plānošanu, īpaši klātienes pārbaūžu plānošanu, notiek regulāras apspriedes ar NKI. Plānošanas procesa integrētais raksturs nodrošina savstarpēji izmantojamu informāciju gan horizontālajām aktivitātēm/galvenajām neklātienes aktivitātēm, gan klātienes pārbaudēm.

Darba programmas tiek monitorētas, lai nodrošinātu, ka tās tiek īstenotas saskaņā ar plānu un veicina konstatēto uzraudzības prioritāšu īstenošanu. Uzraudzības valde tiek regulāri informēta par progresu, kas panākts uzraudzības prioritāšu un attiecīgo darba programmu īstenošanā.

2.2. Politikas, metodoloģijas, ekspertu grupu, horizontālo darbību un uzraudzības darbību nodrošināšana

Eiropas banku darbības regulatīvā ietvara pamatā ir Bāzeles vienošanās, un tas harmonizēts ar vienota noteikumu kopuma palīdzību, kas jāpiemēro visām vienotā tirgus finanšu iestādēm. Vienotais noteikumu kopums ir banku savienības pamats. Tas sastāv no tiesību aktu kopuma, kas jāievēro visām ES finanšu iestādēm (t. sk. [visām bankām VUM valstīs](#)).

Pamatojoties uz regulatīvo bāzi un Uzraudzības valdes sniegto ieguldījumu, nosakot pastāvīgā uzraudzības darba prioritātes, regulāri tiek veikta virkne horizontālo darbību. Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts tiešajā uzraudzības darbā nodrošina speciālās zināšanas par horizontālajiem riskiem un atsevišķām tēmām un cieši sadarbojas ar citām nodaļām. Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts atbalsta KUK, nodrošinot šīs speciālās zināšanas par riskiem un konkrētām tēmām horizontālā perspektīvā, aptverot kredītrisku, kapitāla tirgus, nefinanšu riskus, uzņēmējdarbības modeļus, kapitāla plānošanu un krīzes pārvaldību, stresa testus un uzraudzības politiku un metodoloģiju.

Nodaļas, kurām ir profesionālas zināšanas par uzraudzības riskiem, proti, Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļa, Kapitāla tirgu un līdzekļu pārvaldības ekspertu nodaļa, Kredītriska ekspertu nodaļa un Nefinanšu risku ekspertu nodaļa, ir atbildīgas par ekspertu grupu izveidi, lai palīdzētu KUK izstrādāt īpašas horizontālas darbības, padziļinātas pārbaudes un tematiskās pārbaudes, kas atbilst Uzraudzības valdes apstiprinātajām uzraudzības prioritātēm.

Stresa testu ekspertu nodaļa ir atbildīga gan par Eiropas Banku iestādes (EBI) ES mēroga stresa testu, gan par VUM stresa testiem.

Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāta Uzraudzības politikas nodaļa atbild par politikas koordināciju un attīstību, kā arī risina regulatīvās un uzraudzības politikas jautājumus.

Uzraudzības metodoloģijas nodaļa regulāri izstrādā un uztur pastāvīgās uzraudzības metodoloģijas, īpaši SREP, kā arī procesus, kas attiecas gan uz nozīmīgajām iestādēm, gan uz mazāk nozīmīgajām iestādēm. Tas tiek darīts, pilnībā sadarbojoties ar EBI un citām organizācijām, kas iesaistītas uzraudzības praksēs, metodoloģiju un standartu izstrādē.

Lai īstenotu SREP, Eiropas banku uzraudzības ietvaros izstrādāta vienota metodoloģija uzraudzīto iestāžu risku, pārvaldības kārtības un kapitāla un likviditātes situācijas nepārtrauktam novērtējumam. SREP tiek īstenots katru gadu, taču ietver daudzgadu komponentus, kas pielāgoti katras KUK noteiktajam pieļaujamajam riska līmenim (sk. 4.5. sadaļu). ECB piemēro vienoto SREP metodoloģiju visām nozīmīgajām iestādēm, veicinot salīdzinošo izvērtēšanu un liela mēroga transversālu analīzi. Tādējādi šī metodoloģija nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret visām uzraudzītajām iestādēm, vienlaikus ņemot vērā to specifiskās iezīmes.

SREP tiek proporcionāli īstenots gan nozīmīgajās iestādēs, gan mazāk nozīmīgajās iestādēs, nodrošinot, lai tiktu ievēroti augstākie un konsekventākie uzraudzības standarti.

Papildus pastāvīgajām aktivitātēm ECB īsteno *ad hoc* aktivitātes, ko veic VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts. VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāta Autorizācijas nodaļa piešķir atļaujas un izvērtē būtiskas līdzdalības iegūšanu, savukārt Izpildes un sankciju nodaļa izmeklē aizdomas par uzraudzīto iestāžu izdarītajiem prudenciālās uzraudzības prasību pārkāpumiem un sagatavo priekšlikumus par sodiem un izpildes pasākumiem, ko piemēro ECB vai NKI. Atbilstības un piemērotības nodaļa darbojas kā vārtu sargs un atbild par lēmumu pieņemšanu attiecībā uz visu ECB tieši uzraudzīto iestāžu vadības struktūru locekļu piemērotību gan attiecībā uz to vadības funkciju, gan uzraudzības funkciju.

Lai nodrošinātu visu uzraudzības pienākumu pienācīgu izpildi, izveidota Tehnoloģiju un inovāciju nodaļa un VUM Sekretariāta nodaļa. Pēdējā no tām palīdz Uzraudzības valdei un tās struktūrām īpaši attiecībā uz lēmumu pieņemšanas procesa kvalitāti un efektivitāti.

2.3. Ikdienas uzraudzība

KUK veic galvenos uzraudzības uzdevumus, koordinējot savu darbību ar ECB horizontālajām funkcijām. Vajadzības gadījumā var tikt veiktas arī klātienē intervences uzraudzītajās iestādēs. Atkarībā no konkrētās bankas riska profila novērtējuma ECB var noteikt plašu uzraudzības pasākumu spektru.

2.3.1. Kopējās uzraudzības komandas

Nozīmīgu iestāžu ikdienas uzraudzība pamatā notiek neklātienē un to veic KUK, kurās darbojas NKI un ECB darbinieki un kurām atbalstu sniedz Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāta horizontālās un specializētās ekspertīzes nodaļas un atbilstošie NKI darbinieki.

Uzraudzības darbības tiek veiktas, izmantojot vairākus instrumentus. Veicot ikdienas uzraudzību, KUK analizē uzraudzīto iestāžu sniegtos uzraudzības datus, finanšu pārskatus un iekšējo dokumentāciju. KUK organizē regulāras un *ad hoc* sanāksmes ar uzraudzītajām iestādēm, kurās piedalās dažādu līmeņu darbinieki. Tās nepārtraukti veic apstiprināto riska modeļu riska analīzi un analizē un novērtē uzraudzīto iestāžu atveseļošanas plānus.

Visu iepriekš aprakstīto darbību būtiskākie iznākumi apkopoti KUK īstenotajā ikgadējā SREP, kas sīkāk aprakstīts 4.6. sadaļā.

Ikdienas uzraudzības darbības tiek veiktas saskaņā ar integrēto uzraudzības plānošanu, kas aprakstīta 2.1.2. sadaļā un ko veic, pamatojoties uz katras KUK pieļaujamā riska līmeņa ietvaru.

2.3.2. Klātienes pārbaudes un iekšējo modeļu izmeklēšana

Regulāri tiek rīkotas klātienes pārbaudes par dažādiem tematiem, īpaši attiecībā uz nozīmīgajām iestādēm. To mērķis ir sniegt banku stāvokļa padziļinātu analīzi, pievērsties tādiem jautājumiem kā riski, iekšējās kontroles sistēmas, uzņēmējdarbības modeļi un pārvaldība.

Klātienes un iekšējo modeļu pārbaūžu ģenerāldirektorāts nosaka klātienes uzraudzības programmu un nodrošina tās plānošanu un izpildi. Šī programma ietver klātienes pārbaudes, iekšējo modeļu izmeklēšanu un aktīvu kvalitātes pārbaudes. Tas atbild arī par visaptverošas klātienes uzraudzības metodoloģijas noteikšanu un uzturēšanu, nodrošinot saskaņotu klātienes pārbaūžu pieeju Eiropas banku uzraudzības ietvaros, un kopā ar citām darbības jomām nosaka galvenos riskus, kas apdraud banku sektoru, un uzraudzības prioritātes.

Šīs klātienes uzraudzības darbības nodrošina neatkarīgus, konsekventus un augstas kvalitātes novērtējumus, kas papildina notiekošās neklātienes uzraudzības darbības.

Klātienes pārbaudes un iekšējo modeļu izmeklēšana ir integrētās uzraudzības plānošanas (sk. 2.1.2. sadaļu) neatņemama sastāvdaļa, ko nosaka KUK atbilstoši savam pieļaujamā riska līmeņa ietvaram.

2.4. Banku uzraudzības pilnveidošana – uzraudzības prioritāšu noteikšana un otrā aizsardzības līnija

Kā aprakstīts iepriekš šajā nodaļā, ECB nepārtraukti cenšas apzināt iespējamus uzlabojumus, kas tiek ņemti vērā, definējot metodoloģijas, standartus, politikas nostādnes un noteikumus. Šis pilnveides potenciāls tiek identificēts caur dažādiem kanāliem, t. sk. caur Eiropas banku uzraudzības dalību starptautiskajos un Eiropas forumos un pieredzi, kas iegūta, praktiski īstenojot metodoloģijas un standartus.

2.4.1. Uzraudzības prioritāšu noteikšana

Uzraudzības prioritātes tiek noteiktas, pamatojoties uz risku identificēšanas un monitoringa rezultātiem. Prioritātēs identificēti nākamā uzraudzības cikla stratēģiskie mērķi un galvenās uzraudzības darbības, lai novērstu uzraudzīto iestāžu ievainojamību un mazinātu potenciālo risku ietekmi. Tās pārskata katru gadu, taču gada laikā tās var korigēt, lai vajadzības gadījumā ņemtu vērā pārmaiņas risku vidē.

Aktualizējot uzraudzības politiku, Eiropas banku uzraudzības funkcija apsver, vai panākts progress, novēršot agrākos ievainojamības aspektus, un vai nepieciešams pastiprināt turpmākos pasākumus, ja bankas nav novērsušas ievainojamības aspektus atbilstoši uzraudzības gaidām.⁵

⁵ Turklāt tiek ņemtas vērā arī EBI Eiropas uzraudzības pārbaudes programmā noteiktās vispārējās prioritātes.

Uzraudzības prioritātes ir vidējā termiņa uzraudzības stratēģijas būtiskākā sastāvdaļa. Tās kalpo kā sākumpunkts, veicinot efektīvu un konsekventu integrētu uzraudzības plānošanu un efektīvāku resursu sadali. Uzraudzības prioritātes ietekmē arī pieļaujamo riska līmeni Eiropas banku uzraudzības pieļaujamā riska līmeņa ietvarā.

Uzraudzības prioritātes arī palīdz valstu uzraudzības iestādēm samērīgi noteikt savas mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzības prioritātes.

[Uzraudzības prioritātes](#) katru gadu tiek publicētas ECB banku uzraudzības interneta vietnē kopā ar regulārā riska novērtējuma rezultātiem.

2.4.2. Otrā aizsardzības līnija

Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāts darbojas kā otrā aizsardzības līnija ECB iekšējās kontroles sistēmā attiecībā uz uzdevumiem, kas ECB uzticēti saskaņā ar VUM regulu.

Otrās aizsardzības līnijas mērķis ir uzlabot uzraudzības rezultātu efektivitāti un konsekvenci un ierosināt riska mazināšanas pasākumus un uzlabojumus ECB banku uzraudzībā, ņemot vērā uzraudzības prioritātes un pieļaujamā riska līmeņa ietvaru.

Otrās aizsardzības līnijas darbības aptver atkārtotu novērtējumu un tematisko novērtējumu kombināciju, kas aprakstīta gada darba plānā. Atkārtoti tiek veiktas šādas darbības:

- tiek veikta horizontālā analīze un SREP salīdzinošā analīze, pārskatot atsevišķiem riskiem piešķirto punktu vērtējumu un kopējo SREP punktu vērtējumu, kā arī kvantitatīvos un kvalitatīvos pasākumus, un publicēti SREP rezultāti (sk. 4.5.5. un 4.5.7. sadaļu);
- tiek monitorēts, vai apkopotā līmenī tiek īstenota pēckontrole attiecībā uz uzraudzības konstatējumiem un pasākumiem un vai laikus tiek sasniegti paredzētie mērķi;
- tiek koordinēta Eiropas banku uzraudzības darbības riska pārvaldība;
- tiek koordinēti Eiropas banku uzraudzības iekšējā audita jautājumi.

Tematisko pārbaūžu mērķis ir palīdzēt Uzraudzības valdei vadīt Eiropas banku uzraudzību atbilstoši saskaņotajam riska prioritātēm un monitorēt uzraudzības darbību kvalitāti un ietekmi gan vertikālajā (KUK), gan horizontālajā (metodikas un procesu) līmenī.

Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāts neatkarīgi veic otrās aizsardzības līnijas aktivitātes, taču savā darbā iesaistās nepārtrauktā dialogā un sadarbībā ar citiem ECB banku uzraudzības ģenerāldirektoriem. Tie pievēršas uzraudzības rezultātiem, nevis atbilstības pārbaudēm.

3. Visu uzraudzīto iestāžu uzraudzība

ECB uzraudzības pienākumi atšķiras atkarībā no tā, vai uzraudzītā iestāde ir nozīmīgā iestāde vai mazāk nozīmīgā iestāde. Taču dažas procedūras, ko dēvē par kopējām procedūrām, ir ECB kompetencē neatkarīgi no attiecīgās iestādes nozīmīguma. Šīs procedūras aprakstītas šīs nodaļas pirmajā daļā. Otrajā daļā aplūkotas procedūras un kritēriji, ko izmanto, veicot iestādes nozīmīguma regulāro vai *ad hoc* novērtējumu.

3.1. Pieprasījumi, kas saistīti ar atļaujām, plānoto būtiskas līdzdalības iegādi un pārrobežu darbības atļauju piešķiršanu

VUM regulas 4. panta 1. punkta a) un c) apakšpunkts, 14. un 15. pants

CRD 8., 18., 20., 22. un 45. pants

VUM pamatregulas 73., 79., 80. un 85. pants un V daļa

Kopējās procedūras, par kurām galīgo lēmumu pieņem ECB, ietver procedūras attiecībā uz jaunu banku darbības atļauju izsniegšanu pieteikuma iesniedzējiem vai esošo pagarināšanu vai atļauju anulēšanu (sk. 3.1.1. sadaļu). Pārējās kopējās procedūras (sk. 3.1.2. sadaļu) aptver procedūras attiecībā uz plānotas būtiskas līdzdalības kredītiestādē iegādes vai turpmākas palielināšanas apstiprināšanu. Šajā sadaļā aprakstīta arī pārrobežu darbības atļauju piešķiršana – procedūra, saskaņā ar kuru iestāde, kas saņēmusi banku darbības atļauju vienā dalībvalstī, var izmantot tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību Eiropas Savienības dalībvalstīs (sk. 3.1.3. sadaļu).

3.1.1. Atļauju piešķiršana, anulēšana un spēkā neesamība

Banku darbības atļauju piešķiršana

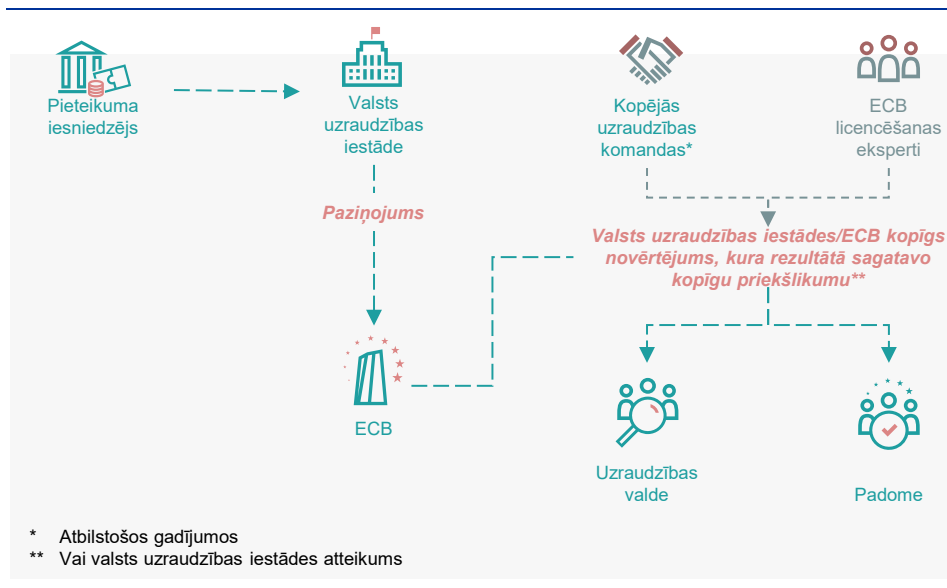
Lai iestāde iesaistītajā dalībvalstī varētu sākt darboties kā kredītiestāde atbilstoši Kapitāla prasību regulas (*Capital Requirements Regulation*; CRR) 4. panta 1. punkta 1) apakšpunktā sniegtajai definīcijai, tai jāiesniedz pieteikums, lūdzot izsniegt banku darbības atļauju.

Lūgums izsniegt banku darbības atļauju jāiesniedz tās dalībvalsts nacionālajai kompetentajai iestādei (NKI), kurā iestāde gatavojas veikt uzņēmējdarbību, saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktos noteiktajām prasībām. Šis pieteikums tiek izvērtēts, lai nodrošinātu, ka tirgū kā kredītiestādes ienāk tikai iestādes, kuras izpildījušas spēkā esošās valsts un ES tiesību aktu prasības.

Ir vairāki apstākļi, kādos iestādes iesniedz pieteikumu banku darbības atļaujas izsniegšanai.

10. shēma

Atļauju izsniegšanas procesa pārskats

Darbības joma

CRR 4. panta 1. punkta
1. apakšpunkts

CRD 8.–16., 18., 20. pants,
56. panta g) punkts, 117. panta
5. punkts un I pielikums

VUM regulas 4. panta 1. punkta
a) apakšpunkts un 14. pants

VUM pamatregulas 73.–84. pants

Ar ieguldījumu brokeru sabiedrību regulu⁶ ieviesti grozījumi CRR sniegtajā kredītiestādes definīcijā. Ņemot vērā šos grozījumus, CRR kredītiestādes definīcija tagad aptver divas kategorijas:

- kredītiestādes, kuras pilnvarotas pieņemt noguldījumus vai citus atmaksājamus līdzekļus no klientiem un savā vārdā piešķirt aizdevumus (turpmāk – klasiskās kredītiestādes) (CRR 4. panta 1. punkta 1) apakšpunkta a) punkts);
- ieguldījumu brokeru sabiedrības, kuras sniedz konkrētus ieguldījumu pakalpojumus un atbilst noteiktām apjoma robežvērtībām individuālā vai grupas līmenī (turpmāk – 1. klases ieguldījumu brokeru sabiedrības) (CRR 4. panta 1. punkta 1) apakšpunkta b) punkts).⁷

Ja pieteikuma iesniedzējs ir klasiskā kredītiestāde atbilstoši CRR 4. panta 1. punkta 1) apakšpunkta a) punkta definīcijai, kredītiestādes darbības atļaujas izsniegšanas procedūra, kas uzticēta ECB, attiecas uz visām darbībām, kuras paredzēts veikt klasiskajām kredītiestādēm un kuru veikšanai nepieciešama atļauja. Pie tām pieder darbības, uz kurām saskaņā ar CRD I pielikumu attiecas savstarpēja atzīšana, kā arī citas regulētās darbības, kuru veikšanai jāsaņem atļauja no kompetentās iestādes saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem. Tas nozīmē, ka VUM atļauju

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra Regula (ES) 2019/2033 par prudenciālajām prasībām ieguldījumu brokeru sabiedrībām un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1093/2010, (ES) Nr. 575/2013, (ES) Nr. 600/2014 un (ES) Nr. 806/2014 (OV L 314, 05.12.2019., 1. lpp.).

⁷ 1. klases ieguldījumu brokeru sabiedrībām nav nepieciešams pieņemt noguldījumus vai citus atmaksājamus līdzekļus no klientiem un savā vārdā piešķirt aizdevumus, lai tās tiktu uzskaitītas par kredītiestādēm (CRR 4. panta 1. punkta 1) apakšpunkta b) punkts).

izsniegšanas procedūra attiecas arī uz situācijām, kad klasiskā kredītiestāde, kurai jau ir banku darbības atļauja, lūdz to paplašināt, lai varētu veikt jaunu regulētu darbību, ja attiecīgās valsts tiesību aktos noteikts, ka šīs darbības veikšanai nepieciešama atļauja.

Ja pieteikuma iesniedzējs ir 1. klases ieguldījumu brokeru sabiedrība atbilstoši CRR 4. panta 1. punkta 1) apakšpunkta b) punkta definīcijai, dalībvalstu tiesību aktos, ar kuriem transponē ieguldījumu brokeru sabiedrību direktīvu⁸, tiks noteikts, kā šīm sabiedrībām būs atļauts iesniegt pieteikumu, lai saņemtu atļauju veikt bankas pamatdarbības, ko veic klasiskās kredītiestādes, piemēram, noguldījumu pieņemšanu un kredītu piešķiršanu. Saskaņā ar dažu dalībvalstu tiesību aktiem var tikt atļauts paplašināt 1. klases ieguldījumu brokeru sabiedrībai jau piešķirto atļauju, iekļaujot tajā arī klasisko kredītiestāžu pamatdarbības. Tas neattieksies uz gadījumiem, kad transponējošajās valsts tiesību aktos noteikts, ka 1. klases ieguldījumu brokeru sabiedrībām piešķirtā atļauja ir specializēta atļauja, ko nevar paplašināt, iekļaujot banku pamatdarbības. Tādā gadījumā 1. klases ieguldījumu brokeru sabiedrībai, kas vēlas veikt šīs banku darbības, lai tā varētu darboties kā klasiskā kredītiestāde, jāiesniedz lūgums izsniegt papildu atļauju.

Pieteikumus atļaujai kļūst par klasisku kredītiestādi izvērtē attiecīgā NKI un ECB. Pieteikuma iesniedzēja kontaktpunkts ir NKI. Tā novērtē pieteikumu, pamatojoties uz valsts tiesību aktos noteiktajām prasībām, atbilstošos gadījumos piedaloties attiecīgajai kopējai uzraudzības komandai. ECB novērtē pieteikumu, pamatojoties uz ES tiesību aktu prasībām. NKI un ECB novērtējumi ir savstarpēji cieši saistīti. Šāds kopīgs novērtējums nodrošina, ka iestāde, kas iesniedz pieteikumu, izpildījusi atbilstošās prasības saistībā ar pārvaldību, uzņēmējdarbības veikšanu, prudenciālajām prasībām un uzņēmējdarbības modeli. Lai novērtētu ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un teroristu finansēšanu saistīto risku, jāapspriežas ar kompetento nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas (NILL/TFN) uzraudzības iestādi un finanšu ziņu vākšanas vienībām. Turklāt šāds novērtējums nodrošina, ka izpildītais atbilstošās valsts prasības. Gan NKI, gan ECB ir tiesības prasīt no pieteikuma iesniedzēja, lai tas sniegtu jebkādu papildu informāciju, kas nepieciešama novērtējuma veikšanai. ECB un NKI apmainās ar jebkādu informāciju un datiem, kas saistīti ar pieteikumu.

Kopumā tā pati procedūra attiecas uz 1. klases ieguldījumu brokeru sabiedrībām, lai gan tai ir dažas īpatnības. Piemēram, CRD 8.a panta 5. punktā noteikts, ka "atkārtotas atļaujas piešķiršanas gadījumos atļaujas izsniegšanas kompetentā iestāde nodrošina, lai šis process būtu pēc iespējas racionalizētāks un lai tiktu ņemta vērā informācija no iepriekšējām atļaujas piešķiršanas reizēm". Ja pieteikuma iesniedzējs izpildījis visas prasības, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem jāizpilda, lai saņemtu atļauju, NKI paziņo galīgo novērtējuma rezultātu ECB un izsaka ECB priekšlikumu piešķirt atļauju. Ja NKI sava novērtējuma laikā konstatē, ka 1. klases ieguldījumu brokeru sabiedrība neatbilst valsts tiesību aktos noteiktajām atļaujas izsniegšanas prasībām, tā noraida pieteikumu.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 27. novembra Direktīva (ES) 2019/2034 par ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenciālo uzraudzību un ar ko groza Direktīvas 2002/87/EK, 2009/65/EK, 2011/61/ES, 2013/36/ES, 2014/59/ES un 2014/65/ES (OV L 314, 05.12.2019., 64. lpp.).

ECB var piekrist NKI lēmuma projektam vai iebilst pret to. ECB lēmumā var iekļaut nosacījumus, pienākumus un ieteikumus pieteikuma iesniedzējam. Ja ECB noraida pieteikumu vai ja pozitīvs lēmums ietver nosacījumus vai pienākumus, kuri iepriekš nav saskaņoti ar pieteikuma iesniedzēju, pieteikuma iesniedzējam ir tiesības tikt uzklautam. ECB galīgais lēmums jāpieņem 10 darba dienu laikā no brīža, kad iesniegts NKI lēmuma projekts, bet šo termiņu vienu reizi var pagarināt vēl par 10 darba dienām.

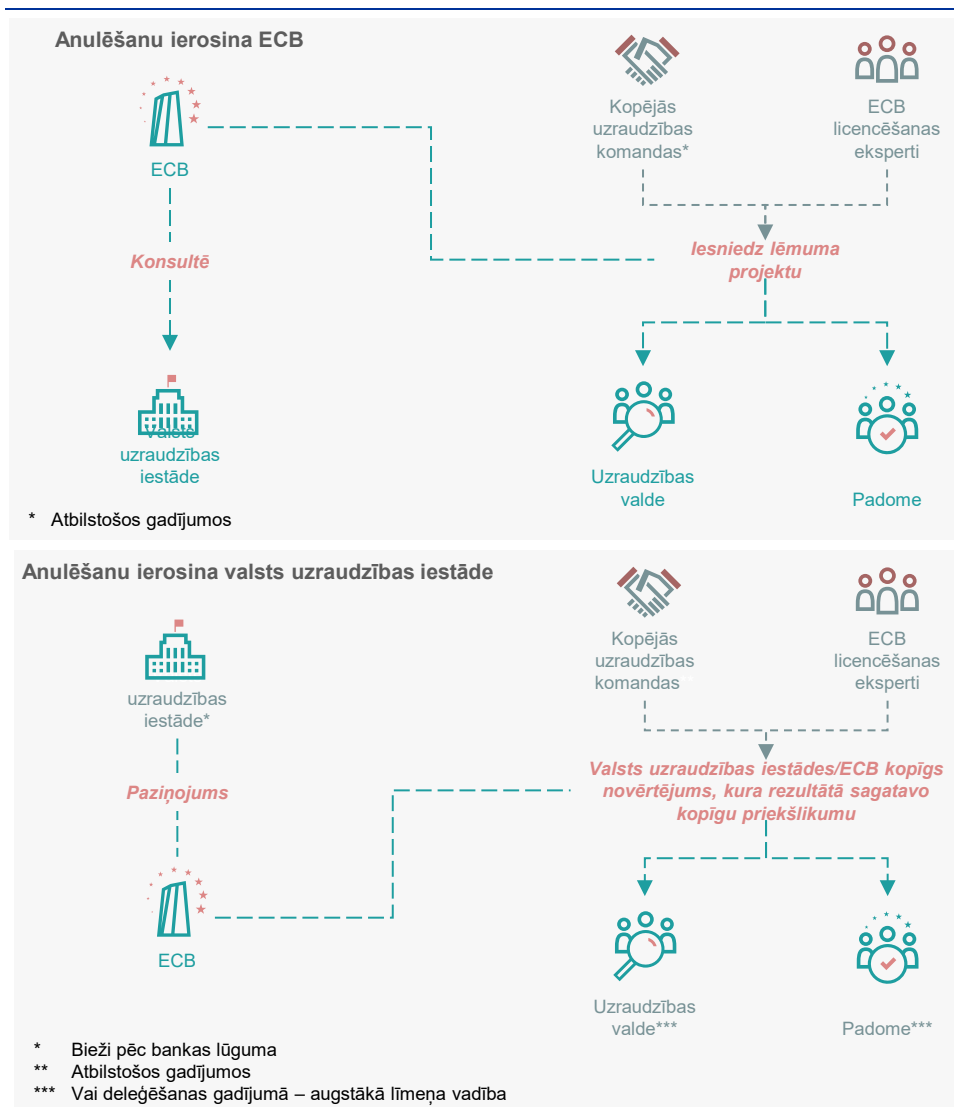
ECB paziņo NKI par ECB lēmumu attiecībā uz pieteikumu izsniegt kredītiestādes atļauju. Tas tiek paziņots arī EBI.

Bankas darbības atļaujas anulēšana

ECB var anulēt atļauju uzsākt kredītiestādes darbību pēc savas iniciatīvas vai pamatojoties uz priekšlikumu, ko iesniegusi tās dalībvalsts NKI, kurā iestāde ir reģistrēta. Process, kas piemērojams attiecībā uz sadarbību starp NKI un ECB, pamatā atbilst sadarbībai atļaujas izsniegšanas procesa laikā, taču ir dažas novirzes atkarībā no tā, vai atļaujas anulēšanu pieprasījusi uzraudzītā iestāde vai to uzsākusi uzraudzības iestāde (NKI vai ECB).

11. shēma

Anulēšanas procesa pārskats

Ja uzraudzītā iestāde lūgusi anulēt tās atļauju, piemēram, tāpēc, ka tā vairs neveic banku darbību, NKI un ECB novērtē, vai izpildīti visi saskaņā ar valsts un ES tiesību aktiem piemērojamie priekšnosacījumi atļaujas anulēšanai. Īpaši nepieciešams skaidrs un neapstrīdams apstiprinājums, ka iestādei vairs nav noguldījumu turējumu vai citu atmaksājamo līdzekļu.

Gadījumos, kad kredītiestāde, piemēram, vairs nevar izpildīt prudenciālās prasības vai vairs nerada pārliecību, ka tā izpildīs savus pienākumus pret kreditoriem, vai ja tā nopietni pārkāpj piemērojamos NILL/TFN pienākumus, ECB vai NKI var ierosināt anulēt iestādes atļauju. Ja tā notiek, tiek veikts pilnīgs un detalizēts novērtējums, lai pamatotu atļaujas anulēšanu, ņemot vērā attiecīgās iestādes uzraudzības vēsturi, izdarīto pārkāpumu smagumu, kā arī attiecīgās iesaistītās intereses, piemēram, risku noguldītājiem. Šādos gadījumos var tikt iesaistītas arī noregulējuma iestādes vai kompetentā NILL/TFN uzraudzības iestāde. Ja atļaujas anulēšanu ierosina ECB, tā

konsultējas ar NKI pietiekami ilgu laiku pirms attiecīgā lēmuma pieņemšanas. Pirms ECB pieņem lēmumu par atļaujas anulēšanu, uzraudzītajai iestādei parasti tiek piedāvāta iespēja tikt uzklausītai. Ja lēmums jāpieņem steidzami, ECB var pieņemt lēmumu, nenodrošinot iestādei tiesības iepriekš tikt uzklausītai.

ECB paziņo iestādei un NKI par ECB lēmumu par anulēšanu. Tas tiek paziņots arī EBI.

Bankas darbības atļaujas spēkā neesamība

Atļauja zaudē spēku gadījumos, kad kredītiestādes atļauja beidz pastāvēt. Atļauja var beigt pastāvēt sakarā ar specifiskiem attiecīgajai valstij raksturīgiem un tiesību aktos noteiktiem faktoriem, kas parasti neietver uzraudzības iestādes viedokli vai kompetentās iestādes lēmumu.

Saskaņā ar valstu tiesību aktiem rezultāts, kas līdzinās atļaujas spēka zaudēšanai, var rasties, ja pati kredītiestāde beidz pastāvēt, piemēram, sakarā ar apvienošanos ar citu uzņēmumu. Šādos gadījumos atļaujas darbība beidzas vienlaikus ar kredītiestādes pastāvēšanas beigām. Šādos gadījumos piemēro tādu pašu procedūru kā gadījumos, kad atļauja zaudē spēku.

Ikvienā gadījumā, kad atļauja zaudējusi spēku, ECB tieši par to informē attiecīgo iestādi. Tas tiek paziņots arī EBI. Attiecīgi tiek aktualizēts [VUM uzraudzīto iestāžu saraksts](#). Parasti iesaistītā NKI veic lēmuma publicēšanai nepieciešamās darbības atbilstoši attiecīgās valsts tiesību aktu prasībām.

3.1.2. Būtiska līdzdalība

VUM regulas 4. panta 1. punkta c) apakšpunkts un 15. pants

VUM pamatregulas 85.–88. pants

CRD 3. panta 1. un 33. punkts, 22.–27. pants, 56. panta g) punkts un 117. panta 5. punkts

Kopīgās pamatnostādnes, veicot piesardzīgu novērtējumu par būtiskas līdzdalības iegūšanu un palielināšanu finanšu nozarē (JC/GL/2016/01)

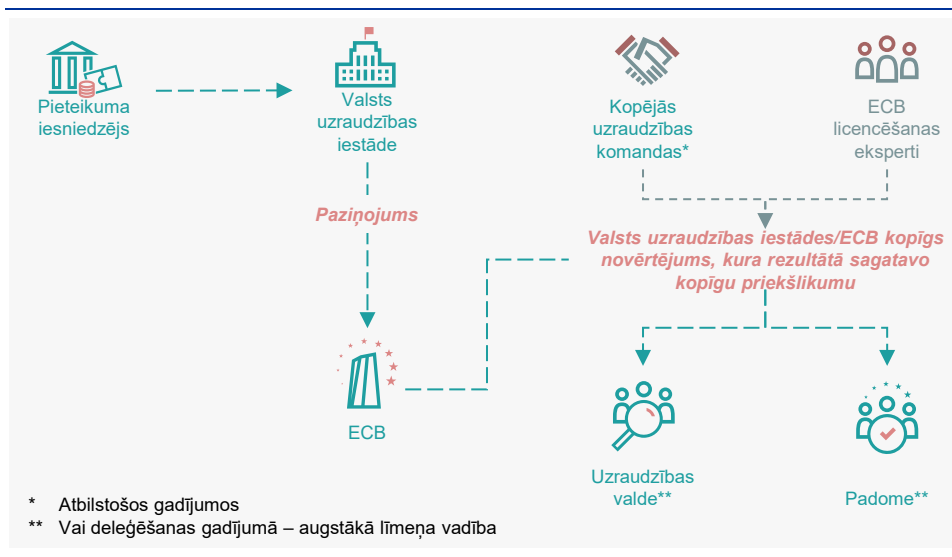
Pamatnostādnes par sadarbību un informācijas apmaiņu starp prudenciālajām uzraudzības iestādēm, NILL/TFN uzraudzības iestādēm un finanšu izmeklēšanas vienībām saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES (EBA/GL/2021/15)

EBI RTS projekts, ar ko izveido NILL/TFN centrālo datubāzi un precīzē trūkumu būtiskumu, vāktās informācijas veidu, informācijas vākšanas praktisko īstenošanu un tajā ietvertās informācijas analīzi un izplatīšanu (EBA/RTS/2021/16)

Par plānoto būtiskas līdzdalības iegūšanu vai plānoto būtiskas līdzdalības turpmāku palielināšanu kredītiestādē, kā rezultātā tiktu sasniegtas vai pārsniegtas atbilstošās robežvērtības, jāpaziņo tās iesaistītās dalībvalsts NKI, kurā kredītiestāde, kurā būtiskas līdzdalība tiks iegādāta vai palielināta, veic uzņēmējdarbību. NKI veic sākotnējo novērtējumu un sagatavo priekšlikuma projektu ECB. ECB sadarbībā ar attiecīgo NKI veic savu novērtējumu un pieņem lēmumu par plānoto iegādi. Šajā procedūrā uzsvērts, ka ECB darbojas kā "vērtu sargs", kas nepieļauj, ka kredītiestāžu iegādi veic nepiemēroti pircēji.

12. shēma

Procesa pārskats

Novērtējuma mērķis īpaši ir nodrošināt, lai 1) potenciālajam ieguvējam būtu laba reputācija, 2) potenciālajam ieguvējam būtu nepieciešamā finanšu stabilitāte, 3) ikvienam valdes loceklim, kas vadīs iegādātās iestādes uzņēmējdarbību, vienmēr būtu pietiekami laba reputācija un pietiekamas zināšanas, iemaņas un pieredze tam uzticēto pienākumu veikšanai, 4) mērķa iestāde arī turpmāk izpildītu tai noteiktās prudenciālās prasības un 5) darījums netiktu finansēts, izmantojot noziedzīgi iegūtus līdzekļus, un nepaaugstinātu iegādātās iestādes noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska profilu.

Formālais laika periods, kura laikā jāveic novērtējums, ir ne vairāk kā 60 darbdienas no brīža, kad apliecināta pilnīga paziņojuma saņemšana. Ja šā formālā novērtējuma perioda laikā no potenciālā ieguvēja tiek pieprasīta papildu informācija, novērtējuma periodu var apturēt uz laiku, kas nedrīkst pārsniegt 20 darbdienas (regulētu ieguvēju gadījumā) vai atsevišķos gadījumos 30 darbdienas (gadījumā, ja iesaistīti neregulēti ieguvēji un ieguvēji no ārpus ES esošām valstīm).

Ja potenciālais ieguvējs plāno iegādāties akciju daļas kredītiestādē, kurai ir meitasuzņēmumi, kas ir kredītiestādes citās iesaistītajās dalībvalstīs, vai kurai pieder būtiska līdzdalība kredītiestādēs, kuras veic uzņēmējdarbību citās iesaistītajās dalībvalstīs, ECB cieši sadarbojas ar visu tiešo un netiešo mērķa iestāžu NKI un koordinē procesu tā, lai lēmumi par visām plānotajām iegādēm tiktu pieņemti vienlaicīgi.

Novērtējuma kritēriji ir saskaņoti Eiropas līmenī. CRD noteikti tālāk minētie pieci kritēriji, pēc kuriem tiek vērtētas plānotās iegādes un kuri ir transponēti valstu tiesību aktos.

Potenciālā ieguvēja reputācija

Potenciālajam ieguvējam jāpiemīt nepieciešamajai integritātei un uzticamībai, ko apliecina, piemēram, tas, ka persona nav krimināli sodīta vai iesaistīta kādā tiesas procesā, kas varētu negatīvi ietekmēt potenciālā ieguvēja reputāciju. Vēl viens aspekts ir ieguvēja profesionālā kompetence, t. i., liecības par līdzšinējo vadības pieredzi un/vai ieguldījumiem finanšu nozarē.

Mērķa iestādes vadības struktūras potenciālo jauno locekļu reputācija, zināšanas, iemaņas un pieredze

Ja potenciālais ieguvējs plāno ieviest pārmaiņas mērķa iestādes vadības struktūrās, būtiskas līdzdalības procedūras ietvaros jāveic potenciālo jauno valdes locekļu piemērotības un atbilstības novērtējums.

Potenciālā ieguvēja finanšu stabilitāte

Potenciālajam ieguvējam jāspēj finansēt plānoto iegādi un pārredzamā nākotnē saglabāt stabilu finansējuma struktūru. Šajā sakarā jānoskaidro arī, kas pēc iegādes būs atbildīgs par atbalsta sniegšanu mērķa iestādei, piemēram, palīdzot nodrošināt iespējamo nepieciešamo papildu kapitālu.

Ietekme uz mērķa iestādi

Pēc iegādes mērķa iestādei joprojām jāspēj izpildīt prudenciālās prasības. Piemēram, nav pieļaujams, ka tiek radīta nesamērīga spriedze tās pelnītspējai, daļēji finansējot iegādi ar pārmērīgi lielu aizņēmumu, kas īsā laikā jāatmaksā pašai mērķa iestādei. Ieguvējam vai grupai, par kuras daļu kļūs mērķa iestāde, arī nevajadzētu būt tik komplicētai struktūrai, lai uzraugi nevarētu efektīvi uzraudzīt attiecīgo iestādi.

Risks, ka pastāv saistība ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu vai teroristu finansēšanu

Iegādei izmantotie līdzekļi nedrīkst būt iegūti noziedzīgā ceļā vai saistīti ar terorismu. Novērtējumā tiek noskaidrots arī, vai iegāde nevar potenciāli palielināt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai teroristu finansēšanas riskus.

Identificēt šos riskus ir kompetentās NILL/TFN uzraudzības iestādes uzdevums. ECB veic noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku novērtējumu no prudenciālās perspektīvas, pamatojoties uz informāciju un dokumentāciju, ko sniedz NKI, kas sadarbojas ar kompetentajām NILL/TFN uzraudzības iestādēm un finanšu ziņu vākšanas vienībām. Tikai tad, kad attiecīgā nacionālā institūcija konstatējusi šādus pārkāpumus, ECB var ņemt šos faktus vērā saistībā ar savu uzdevumu izpildi.

Lai nodrošinātu, ka ir izpildīti pieci iepriekš minētie kritēriji, ECB var noteikt potenciālajam ieguvējam nosacījumus vai saistības, pamatojoties vai nu uz NKI priekšlikumu vai pēc savas iniciatīvas. Taču jebkāda veida nosacījumiem vai saistībām, kas tiek noteikti potenciālajiem ieguvējiem, jābūt saistītiem ar šiem pieciem kritērijiem, un tos var noteikt tikai tādā apmērā, ciktāl tas nepieciešams, lai nodrošinātu kritēriju izpildi. Ja ar potenciālo ieguvēju nav panākta vienošanās par šiem nosacījumiem vai saistībām vai ja tie varētu negatīvi ietekmēt potenciālā ieguvēja tiesības, jārīko pārrunas, kurās potenciālajam ieguvējam nodrošināta iespēja izteikt savus komentārus. Tas pats attiecas arī uz gadījumiem, kad ECB plāno iebilst pret plānoto iegādi.

3.1.3. Pārrobežu darbības atļauja

VUM regulas 51. apsvēruma un 4. panta 2. punkts, 6. panta 4. punkts un 17. panta 1. punkts

VUM pamatregulas 11.–17. pants
CRD 35.–39. pants

RTS par informāciju, kuru piederības dalībvalsts un uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes sniedz cita citai (ES/524/2014)

RTS attiecībā uz informāciju, kura jāsniedz, ja tiek izmantotas tiesības veikt uzņēmējdarbību un īstenota pakalpojumu sniegšanas brīvība (ES/1151/2014)

ĪTS attiecībā uz informācijas apmaiņu starp piederības dalībvalsts un uzņēmēju dalībvalstu kompetentajām iestādēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES (ES/620/2014)

ĪTS attiecībā uz standarta veidlapām, veidnēm un procedūrām paziņojumiem attiecībā uz tiesību veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības īstenošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES (ES/926/2014)

Iestāde, kas saņēmusi banku darbības atļauju vienā dalībvalstī, var izmantot pārrobežu darbības atļauju (*passporting*) – tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvību Eiropas Savienības dalībvalstīs. Pārrobežu darbības atļaujas izmantošanu var īstenot, vai nu izveidojot filiāli citā dalībvalstī, vai sniedzot pakalpojumus citā dalībvalstī. Par pārrobežu darbības atļaujas izmantošanu jāpaziņo attiecīgās piederības dalībvalsts NKI.

Pārrobežu darbības atļaujas izmantošana VUM ietvaros

Jebkurai iesaistītās dalībvalsts nozīmīgajai iestādei, kura vēlas izveidot filiāli citā iesaistītajā dalībvalstī, par savu nodomu jāpaziņo piederības dalībvalsts NKI un jāsniedz tai informācija saskaņā ar CRD prasībām. Pēc tam piederības dalībvalsts NKI nekavējoties informē ECB. Tad KUK novērtē, vai izpildītas prasības attiecībā uz filiāles izveidošanu. Ja kritēriji izpildīti, tā iesniedz savu novērtējumu Uzraudzības valdei, kas pieņem to zināšanai. Pēc tam VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts līdz izskatīšanas termiņa beigām sniedz nozīmīgajai iestādei un piederības un uzņēmējas dalībvalsts NKI atbilstošu informāciju saistībā ar filiāles pārrobežu darbības atļauju. Pēc paziņojuma saņemšanas nozīmīgā iestāde var izveidot filiāli un uzsākt darbību. Ja KUK nonāk pie secinājuma, ka prasības nav izpildītas, tā sagatavo negatīvu lēmumu iebildumu neizteikšanas procedūras ietvaros un nozīmīgajai iestādei tiek piešķirtas tiesības tikt uzklausītai.

Ja iestāde, kas vēlas atvērt filiāli citā iesaistītajā dalībvalstī, ir mazāk nozīmīga iestāde, tai saskaņā ar CRD noteiktajām prasībām par savu nodomu jāpaziņo piederības dalībvalsts NKI. Piederības dalībvalsts NKI novērtē, vai izpildītas prasības attiecībā uz filiāles izveidošanu, un pieņem lēmumu saskaņā ar savu iekšējo lēmumu pieņemšanas procedūru.

Ja prasības nav izpildītas, piederības dalībvalsts NKI informē pieteikuma iesniedzēju iestādi par atteikumu. Ja piederības dalībvalsts NKI pieņem pozitīvu lēmumu paziņojuma vēstules saņemšanai noteiktajā termiņā vai ja nav pieņemts lēmums par pretējo, filiāle var tikt izveidota un uzsākt darbību. Piederības dalībvalsts NKI

nodrošina, lai šī paziņojuma vēstule kopā ar piemērojamo nepieciešamo informāciju būtu pieejama tās iesaistītās dalībvalsts NKI, kurā filiāle tiks izveidota, un ECB.

Jebkurai iesaistītās dalībvalsts nozīmīgai uzraudzītajai iestādei, kura pirmo reizi vēlas izmantot pakalpojumu sniegšanas brīvību, uzsākot darbību citas iesaistītās dalībvalsts teritorijā, par to jāpaziņo piederības dalībvalsts NKI saskaņā ar CRD izklāstītajām prasībām. Piederības dalībvalsts NKI informē ECB par paziņojuma saņemšanu un nosūta informāciju par paziņojumu uzņēmējas dalībvalsts NKI. Ja iestāde, kas vēlas izmantot pakalpojumu sniegšanas brīvību, ir mazāk nozīmīga iestāde, tai saskaņā ar CRD noteiktajām prasībām par savu nodomu jāpaziņo savai NKI. Tiek nodrošināts, lai šis paziņojums būtu pieejams ECB.

lenākošās pārrobežu darbības atļaujas

Ja neiesaistītās dalībvalsts iestāde vēlas izveidot filiāli iesaistītā dalībvalstī, tai jāpaziņo par savu nodomu piederības dalībvalsts NKI. Šī NKI novērtē, vai izpildītas prasības attiecībā uz pārrobežu darbības atļaujas izmantošanu. Ja prasības attiecībā uz pārrobežu darbības atļaujas izmantošanu ir izpildītas, piederības dalībvalsts NKI par to paziņo uzņēmējas dalībvalsts NKI. Kad uzņēmējas dalībvalsts NKI saņemusi šo paziņojumu, tā par to paziņo ECB, kura tad novērtē filiāles nozīmīgumu.

Ja filiāle ir nozīmīga, ECB sagatavo priekšlikumu lēmumam par nozīmīgumu. Nozīmīgas filiāles uzraudzību veic ECB, kura nepieciešamības gadījumā izklāsta nosacījumus, saskaņā ar kuriem filiāle var veikt darbību uzņēmējā dalībvalstī. VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts informē piederības dalībvalsts NKI, uzņēmējas dalībvalsts NKI un iestādi, kas iesniegusi pieteikumu.

Ja filiāli uzskata par mazāk nozīmīgu, Uzraudzības valde tiek aicināta apstiprināt VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāta Autorizācijas nodaļas veikto nozīmīguma novērtējumu. Mazāk nozīmīgas iestādes filiāles uzraudzību veic uzņēmējas dalībvalsts NKI, kura nepieciešamības gadījumā izklāsta nosacījumus, saskaņā ar kuriem filiāle var veikt darbību uzņēmējā dalībvalstī. Uzņēmējas dalībvalsts NKI informē piederības dalībvalsts NKI un iestādi, kas iesniegusi pieteikumu.

Ja neiesaistītās dalībvalsts iestāde plāno sniegt pakalpojumus iesaistītā dalībvalstī, tā par to paziņo piederības dalībvalsts NKI, kas savukārt par to paziņo uzņēmējas dalībvalsts NKI. Kad uzņēmējas dalībvalsts NKI saņem šo paziņojumu, tā informē ECB, kā arī informē iestādi, kura iesniegusi pieteikumu, par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem tā var izmantot pakalpojumu sniegšanas brīvību, atbilstoši valsts tiesību aktiem un vispārējām sabiedrības interesēm. ECB veic uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes uzdevumus attiecībā uz neiesaistītās dalībvalstīs reģistrētajām iestādēm, kas izmanto pakalpojumu sniegšanas brīvību iesaistītajās dalībvalstīs.

Izejošās pārrobežu darbības atļaujas

Nozīmīgajai iestādei, kas vēlas izveidot filiāli vai izmantot pakalpojumu sniegšanas brīvību neiesaistītā dalībvalstī, par šo nodomu jāpaziņo attiecīgajai NKI. Kad NKI saņem šādu paziņojumu, tā informē ECB, kura īsteno piederības dalībvalsts kompetentās iestādes pilnvaras. Konkrēti KUK novērtē, vai izpildītas prasības attiecībā uz filiāles izveidošanu.

Ja prasības ir izpildītas, KUK kopā ar VUM Sekretariāta nodaļu sagatavo priekšlikumu Uzraudzības valdei, ko tā pieņem zināšanai (izmantojot rakstisko procedūru), vai priekšlikumu augstākā līmeņa vadībai, ja procedūra atbilst deleģēšanas kritērijiem. Pēc tam VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts trīs mēnešu laikā informē par novērtējuma pozitīvu rezultātu uzņēmējas dalībvalsts NKI, kura sniedz iestādei, kas iesniegusi pieteikumu, norādes par nosacījumiem, saskaņā ar kuriem atbilstoši vispārējām sabiedrības interesēm filiāle var darboties uzņēmējā dalībvalstī. Ja KUK secina, ka prasības nav izpildītas, tā sagatavo negatīvu lēmumu, kuru apstiprina Uzraudzības valde un pieņem Padome saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru. Spēkā ir tiesības tikt uzklautam. Kad lēmums ir pieņemts, VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāts paziņo iestādei, kas iesniegusi pieteikumu, par negatīvo lēmumu, un informē piederības dalībvalsts NKI.

Ja mazāk nozīmīga iestāde vēlas izveidot filiāli neiesaistītās dalībvalsts teritorijā, tai par to jāpaziņo savas piederības dalībvalsts NKI. Piederības dalībvalsts NKI informē neiesaistītās dalībvalsts NKI un vienlaikus nodrošina, lai šis paziņojums būtu pieejams ECB.

Ja nozīmīga iestāde vēlas izmantot pakalpojumu sniegšanas brīvību neiesaistītā dalībvalstī, KUK viena mēneša laikā nosūta paziņojumu neiesaistītās uzņēmējas dalībvalsts, kurā tiks sniegti pakalpojumi, NKI. Ja mazāk nozīmīga iestāde vēlas izmantot pakalpojumu sniegšanas brīvību neiesaistītā dalībvalstī, tai par to jāpaziņo attiecīgās piederības dalībvalsts NKI, un šādā gadījumā piederības dalībvalsts NKI par to paziņo neiesaistītās dalībvalsts NKI un nodrošina, lai šis paziņojums būtu pieejams ECB.

Paziņojumi par pārmaiņām saistībā ar filiālēm un pakalpojumu sniegšanas brīvības izmantošanu

Ja nozīmīgas iestādes filiālē notiek pārmaiņas – piemēram, filiāle sāk sniegt papildu pakalpojumus, pārtrauc sniegt kādu pakalpojumu, filiāles darbība tiek pārtraukta, notiek personāla pārmaiņas filiāles vadībā vai mainās filiāles oficiālais nosaukums un adrese – iesaistītās dalībvalsts, kurā atrodas nozīmīgās iestādes galvenais birojs, NKI jānosūta paziņojums uzņēmējas dalībvalsts NKI un ECB.

Par pārmaiņām nozīmīgas iestādes pakalpojumos, ko tā sniedz pakalpojumu sniegšanas brīvības ietvaros, jāpaziņo ECB tad, kad šīs pārmaiņas notiek. Paziņošana uzņēmējas dalībvalsts NKI notiek NKI līmenī. Ja notiek pārmaiņas saistībā ar mazāk nozīmīgu iestāžu filiālēm un neiesaistītās dalībvalstīs pakalpojumu

sniegšanas brīvības ietvaros sniegtajiem pakalpojumiem, tas nav jāpaziņo ECB, un arī šī procedūra paliek NKI līmenī.

3.2. Iestāžu nozīmīguma novērtēšana

VUM regulas 6. panta 4. punkts un 6. panta 5. punkta b) apakšpunkts

VUM pamatregulas 39.–72. pants

Tas, cik lielā mērā ECB ir atbildīga par kredītiestādes uzraudzību, atkarīgs no tās nozīmīguma statusa, kuru nosaka augstākajā konsolidācijas līmenī iesaistītajās dalībvalstīs. ECB ievieši procesi, ar kuru palīdzību tiek novērtēts uzraudzīto iestāžu nozīmīgums, pamatojoties uz VUM regulā noteiktajiem kritērijiem, un noteikts, kad notiek uzraudzītās iestādes pāreja no nozīmīgas iestādes uz mazāk nozīmīgu iestādi vai otrādi. Ja notiek šāda pāreja no viena statusa uz otru, ECB pienācīgi jānodod savi uzraudzības pienākumi NKI vai otrādi, nodrošinot iestādes nepārtrauktu un efektīvu uzraudzību. Saskaņā ar VUM pamatregulu ECB jāpublicē un jāaktualizē uzraudzīto iestāžu saraksts. Sarakstu uztur Autorizācijas nodaļa, kas arī koordinē uzraudzīto iestāžu regulāros un *ad hoc* nozīmīguma novērtējumus ciešā sadarbībā ar KUK un NKI.

3.2.1. Nozīmīguma novērtēšanas kritēriji

VUM regula un VUM pamatregula nosaka piecus kritērijus, pēc kuriem novērtē bankas nozīmīgumu: 1) lielums, 2) ekonomiskā nozīme, 3) pārrobežu darbību nozīmīgums, 4) tieša publiskā finansiālā palīdzība un 5) tas, vai banka ir viena no trim nozīmīgākajām bankām, kas veic uzņēmējdarbību attiecīgajā dalībvalstī.

Bankas statuss mainās mazāk nozīmīgas iestādes uz nozīmīgu iestādi, ja izpildīts vismaz viens no minētajiem kritērijiem. Turpretī iestādes statusa maiņa no nozīmīgas iestādes uz mazāk nozīmīgu iestādi nenotiek, ja vienu reizi nav izpildīts kāds no nozīmīguma kritērijiem. Saskaņā ar VUM pamatregulu bankas pārklasificēšana tiek uzskatīta par nepieciešamu tikai tad, ja tā trīs kalendāros gadus pēc kārtas neizpilda attiecīgos kritērijus. Šādi noteikumi par triju gadu periodu vērsti uz to, lai izvairītos no straujas vai atkārtotas uzraudzības pienākumu nodošanas starp NKI un ECB. Taču no šiem noteikumiem iespējams atkāpties, ja tas pamatojams ar VUM pamatregulā noteiktajiem ārkārtas apstākļiem.

Visbeidzot, VUM regula un VUM pamatregula paredz, ka gadījumā, ja nav izpildīts neviens no pieciem nozīmīguma kritērijiem, ECB jebkurā laikā pēc savas iniciatīvas vai pēc NKI lūguma var pieņemt lēmumu pārņemt bankas tiešo uzraudzību, ja tas nepieciešams, lai nodrošinātu augstu uzraudzības standartu konsekventu piemērošanu. Turklāt ECB, konsultējoties ar NKI, var nolemt nemainīt klasifikāciju un saglabāt banku kā mazāk nozīmīgu iestādi, ja tiek uzskatīts, ka attiecīgajos apstākļos NKI spēj tieši uzraudzīt banku labāk nekā ECB, pat ja attiecīgā banka atbilst nozīmīguma kritērijiem.

3.2.2. Nozīmīguma novērtēšanas procedūra

ECB veic banku nozīmīguma vērtēšanas procesu atbilstoši VUM regulā un VUM pamatregulā noteiktajiem kritērijiem gan regulāri, gan *ad hoc*.

Regulārais vai ikgadējais nozīmīguma novērtējums ietver visu Eiropas banku uzraudzībai pakļauto iestāžu novērtējumu, un to veic reizi gadā. Katru iestādi Eiropas banku uzraudzības ietvaros novērtē augstākajā konsolidācijas līmenī, lai noteiktu, vai tā savas parastās uzņēmējdarbības dēļ atbilst kādam no nozīmīguma kritērijiem. KUK veic nozīmīgo iestāžu novērtējumu, lai noteiktu, vai tās joprojām atbilst nozīmīguma kritērijiem, savukārt attiecīgās NKI novērtē, vai mazāk nozīmīgās iestādes atbilst kādam no kritērijiem. Šo procesu koordinē un pārrauga VUM pārvaldības un darbības ģenerāldirektorāta Autorizācijas nodaļa.

Ad hoc nozīmīguma novērtējumi ietver to uzraudzīto iestāžu novērtējumu, kuras ietekmējuši notikumi un pārmaiņas grupas struktūrā, kas neattiecas uz to parasto uzņēmējdarbības norisi, piemēram, apvienošanās, pārņemšana, jaunu iestāžu izveide vai atļauju anulēšana. Tāpēc gadījumos, kad kāds notikums potenciāli var ietekmēt nozīmīgās iestādes vai mazāk nozīmīgās iestādes nozīmīgumu, attiecīgajai KUK vai NKI par to obligāti jāinformē Autorizācijas nodaļa, lai varētu veikt *ad hoc* nozīmīguma novērtējumu.

3.2.3. Uzraudzības pārņemšana

Kad ECB ir pieņēmusi lēmumu, ka regulārā vai *ad hoc* nozīmīguma novērtējuma rezultātā ECB jāpārņem uzraudzību no NKI vai otrādi, tiek uzsākti īstenošanas pasākumi. Šajā kontekstā ECB un attiecīgā NKI kopīgi strādā pie tā, lai nodrošinātu raitu kompetenču pārņemšanu saskaņā ar VUM pamatregulu. VUM pamatregula arī nosaka, kā ECB un NKI jāīsteno attiecībā uz nenoslēgtajām procedūrām saistībā ar iestādi, kura maina nozīmīguma statusu.

ECB pārņemot uzraudzību no NKI, ECB iepriekš plānotā termiņā pārņem atbildību par attiecīgās iestādes tiešo uzraudzību. Lai ECB varētu pārņemt uzraudzības pienākumus, tiek izveidota jauna KUK. Lēmums par KUK sastāvu un personālu tiek pieņemts, pirms sākas gatavošanās uzraudzības pārņemšanai.

NKI pārņemot uzraudzību no ECB, NKI iepriekš plānotā termiņā pārņem atbildību par attiecīgās iestādes tiešo uzraudzību. Atbildība par galvenajiem uzraudzības uzdevumiem no KUK pāriet NKI.

3.3. Mātes (jauktu) finanšu pārvaldītājsabiedrību apstiprināšana

CRD 21.a pants (kā transponēts valstu tiesību aktos)

ECB loma (jauktu) finanšu pārvaldītājsabiedrību apstiprināšanā

Daudzas uzraudzītās kredītiestādes kontrolē mātesuzņēmumi. Ir būtiski, lai uzraudzības iestādes monitorētu arī šos mātesuzņēmumus, konkrēti, lai noteiktu, vai tās ir kvalificējas kā finanšu pārvaldītājsabiedrības vai jauktas finanšu pārvaldītājsabiedrības. Šādi tiek nodrošināta efektīva to banku uzraudzība, kuras kontrolē cits uzņēmums, kā arī visas grupas koordinēts pārskats.

Pēc CRD V ieviešanas arī mātes (jauktām) finanšu pārvaldītājsabiedrībām tiek piemērots apstiprināšanas process. Pēc apstiprināšanas mātesuzņēmums uzņemas atbildību nodrošināt atbilstību konsolidētajām prudenciālajām prasībām visā uzraudzītajā grupā. Iepriekš kredītiestāde, kas ir meitasuzņēmums, bija atbildīga par atbilstības nodrošināšanu prudenciālajām prasībām konsolidētā līmenī. Mātes (jaukta) finanšu pārvaldītājsabiedrība var arī tikt atbrīvota no apstiprināšanas, ja izpildīti tiesību aktos noteiktie kumulatīvie nosacījumi un grupas ietvaros šo atbildību uzņemas cits uzņēmums.

Ja ECB ir nozīmīgas banku grupas uzraudzības iestāde, tā ir atbildīga par šādu mātes (jauktu) finanšu pārvaldītājsabiedrību apstiprināšanu vai atbrīvojuma piešķiršanu. Dažos gadījumos ECB pieņem kopīgu lēmumu ar citu ārpus VUM esošu kompetento iestādi. Par mazāk nozīmīgo banku grupu mātesuzņēmumu apstiprināšanu vai atbrīvojuma piešķiršanu tām ir atbildīgas NKI, kas uzrauga šīs grupas.

3.3.1. Kritēriji

Lai saņemtu apstiprinājumu, mātes (jauktām) finanšu pārvaldītājsabiedrībām jāatbilst šādiem kritērijiem.

- Iekšējai kārtībai un uzdevumu sadalījumam uzraudzītajā grupā jāļauj veikt efektīvu visu meitasuzņēmumu koordināciju, novērst vai pārvaldīt konfliktus grupas iekšienē un piemērot grupas mēroga politiku.
- Grupas struktūra nedrīkst traucēt efektīvi uzraudzīt meitas bankas vai mātes (jauktas) finanšu pārvaldītājsabiedrības. Šajā ziņā būtiski faktori ir mātesuzņēmuma loma un pozīcija uzraudzītajā grupā un vispārējā akcionāru struktūra.
- Jānodrošina atbilstība prasībām saistībā ar akcionāru piemērotību un direktoru atbilstību un piemērotību.

Ja nodrošināta atbilstība šiem kritērijiem, ECB piešķir apstiprinājumu un uzsāk regulāru kritēriju izpildes monitorēšanu. Ja tā konstatē, ka kritēriji nav izpildīti vai vairs netiek izpildīti, tā var piemērot mātes (jauktai) finanšu pārvaldītājsabiedrībai uzraudzības pasākumus, lai nodrošinātu vai atjaunotu efektīvu uzraudzību un atbilstību prasībām.

Mātes (jaukta) finanšu pārvaldītājsabiedrība var saņemt atbrīvojumu tikai tad, ja tā atbilst šādiem kritērijiem:

- mātesuzņēmuma pamatdarbība ir līdzdalības iegāde;
- mātesuzņēmums nav norīkots par noregulējuma vienību;
- kāds cits uzraudzītās grupas meitasuzņēmums norīkots par atbildīgo nolūkā konsolidēti nodrošināt grupas atbilstību prudenciālajām prasībām;
- mātesuzņēmums nepieņem lēmumus, kas ietekmē visu uzraudzīto grupu;
- netiek kavēta grupas efektīva uzraudzība.

ECB rūpīgi izvērtē šo kritēriju izpildi un piešķir atbrīvojumu tikai tad, ja visi iepriekšminētie kritēriji ir izpildīti.

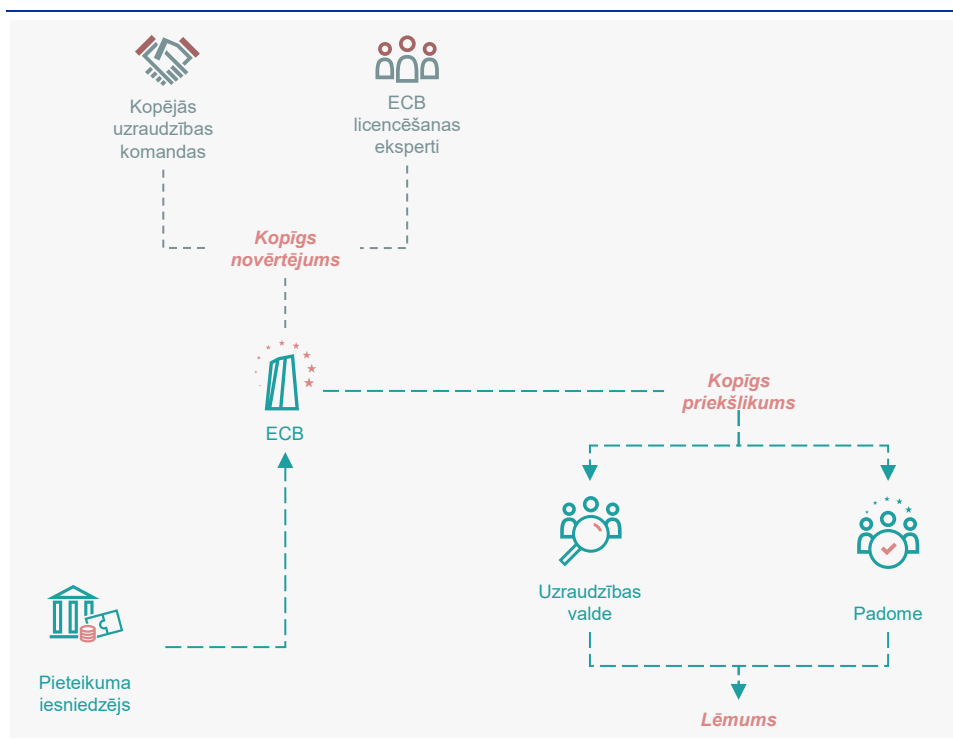
3.3.2. Laika grafiks

Ja ECB paredz atteikt apstiprinājumu vai atbrīvojumu, tā informē pieteikuma iesniedzēju četrus mēnešus laikā pēc pilnīga pieteikuma saņemšanas. ECB jebkurā gadījumā pieņem lēmumu sešus mēnešus laikā pēc pieteikuma saņemšanas.

3.3.3. Process

Pieteikuma iesniedzēji, kuri būs daļa no nozīmīgas grupas, tiek aicināti iesniegt pieteikumu, izmantojot [IMAS portālu](#).

13. shēma Procesa pārskats

3.4. Uzraudzības datu vākšana

Lai veiktu neklātienas un klātienas uzraudzības darbības, nepieciešama attiecīgas informācijas iegūšana, apstrāde un analīze. Uzraudzības darbību koordinācija starp ECB un NKI un saziņa ar datu sniedzējām iestādēm balstās uz informācijas, t. sk. datu, pieejamību un apmaiņu. Pēc tam, kad noskaidrotas uzraugu vajadzības un izveidots atbilstošs process datu vākšanai no uzraudzītajām iestādēm, NKI un ECB veic datu kvalitātes novērtēšanu, lai nodrošinātu saņemto datu atbilstību noteiktiem obligātajiem standartiem.

3.4.1. Uzraudzības pārskatu sniegšanas vajadzību noskaidrošana

CRR 6., 24., 99., 100., 101., 394., 415. un 430. pants

VUM regulas 10. pants un 47. apsvēruma

VUM pamatregulas 139., 140. un 141. pants

Pastāvīgās uzraudzības uzdevumu izpildes nolūkā ir nepieciešams, lai KUK laikus būtu pieejama visa attiecīgā informācija par uzraudzīto iestādi.

Regulatīvie pārskati ietver standartizētu prudenciālo informāciju par uzraudzīto iestāžu finanšu un prudenciālo stāvokli, un tie satur lielu apjomu periodiski sniegtu regulatīvo datu un pārskatu. Regulāros pārskatus papildina konkrētām datu vajadzībām atbilstoša **papildu datu vākšana**.

Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts un Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāts cieši sadarbojas ar kopējām uzraudzības komandām, un tam ir galvenā

loma uzraudzības pārskatu sniegšanas vajadzību noteikšanā un to procesu koordinēšanā, kas nepieciešami, lai šīs vajadzības varētu transponēt tiesību aktos.

VUM regulas 47. apsvērumā minēts: "Lai ECB varētu efektīvi īstenot uzdevumus, tai vajadzētu būt iespējai pieprasīt visu nepieciešamo informāciju un veikt izmeklēšanu un pārbaudes uz vietas, vajadzības gadījumā sadarbojoties ar valstu kompetentajām iestādēm. ECB un valstu kompetentajām iestādēm vajadzētu būt piekļuvei vienai un tai pašai informācijai, nepiemērojot kredītiestādēm dubultas pārskatu sniegšanas prasības."

ECB var pieprasīt juridiskām vai fiziskām personām sniegt jebkādu informāciju, kas vajadzīga, lai veiktu ar VUM regulu tai uzticētos uzdevumus, t. sk. informāciju, kas jāsniedz regulāros intervālos un konkrētā formātā uzraudzības un statistikas mērķiem. ECB galvenokārt vāc uzraudzības datus no NKI, izmantojot tā dēvēto secīgo pieeju. Ja ECB iegūst informāciju tiešā veidā no juridiskām vai fiziskām personām, tā nodrošina, lai šī informācija būtu pieejama attiecīgajai NKI. EBI ir pilnvarota saskaņot uzraudzības pārskatu sniegšanu ES. Tomēr VUM pamatregula paredz, ka ECB var pieprasīt uzraudzītajām iestādēm sniegt papildu uzraudzības informāciju, kas nozīmē informāciju, kura pārsniedz EBI saskaņotās informācijas robežas, kad vien šāda informācija ir nepieciešama tās uzraudzības uzdevumu veikšanai. ECB var noteikt sniedzamās informācijas kategorijas, kā arī attiecīgās informācijas sniegšanas procesus, formātu, biežumu un termiņus.

Tiek nošķirta a) regulārā pārskatu sniegšana, kas balstās uz EBI pārskatu sniegšanas sistēmu vai ECB regulu/lēmumu, un b) *ad hoc* pārskatu sniegšana (vai papildu datu vākšana), kuras pamatā ir uzraudzības lēmumi.

3.4.2. Regulārie pārskati

ECB regula par uzraudzības finanšu informācijas sniegšanu (ECB/2015/13)

ECB lēmums par to, kā ECB sniedz uzraudzības datus, par kuriem uzraudzītās iestādes sniedz pārskatus nacionālajām kompetentajām iestādēm (ECB/2023/18)

ECB lēmums par to, kā nacionālās kompetentās iestādes sniedz uzraudzīto iestāžu finansējuma plānus ECB (ECB/2023/19)

Eiropas Komisijas īstenošanas regulās, kurās noteikti **īstenošanas tehniskie standarti (ĪTS)** par iestāžu sniegtajiem uzraudzības pārskatiem, iekļautas detalizētas pārskatu sniegšanas prasības attiecībā uz pašu kapitālu un finanšu informāciju, t. sk. vienoto pārskatu sniegšanas (COREP) un finanšu pārskatu sniegšanas (FINREP) sistēmām, likviditātes seguma rādītāju, neto stabila finansējuma rādītāju, lieliem riska darījumiem un sviras rādītāju. Sīkākas pārskatu sniegšanas prasības noteiktas dažādās EBI pamatnostādnēs un lēmumos. **EBI pārskatu sniegšanas sistēma** ietver visus EBI īstenošanas tehniskos standartus, pamatnostādnes un lēmumus par uzraudzības pārskatu sniegšanu. Katrs EBI pārskatu sniegšanas sistēmas tiesību akts nosaka attiecībā uz dažādām pārskatu sniegšanas prasībām piemērojamo darbības jomu, formātu, biežumu, iesniegšanas datumus un skaidras definīcijas, kā arī precizē, kā CRR noteiktās normatīvās prasības transponējamas analīzei sagatavotajos datos. Tāpēc izstrādātas dažādas veidnes, kuras iestādēm ir jāaizpilda un jāiesniedz attiecīgajai NKI. Saskaņā ar secīgu pieeju NKI pēc tam nosūta datus ECB. EBI ziņošanas sistēma ir lielākais ziņošanas prasību kopums, ko ES līmenī izmanto kredītiestāžu un ieguldījumu sabiedrību uzraudzības novērtējuma, kā arī noregulējuma vajadzībām.

ECB regula par uzraudzības finanšu informācijas sniegšanu paplašina ĪTS pārskatu sniegšanas prasības, lai nodrošinātu konsekveni un uzlabotu salīdzināmību iesaistītajās dalībvalstīs reģistrēto uzraudzīto iestāžu vidū. Konkrētāk, tā paplašina saskaņoto regulāro finanšu informācijas sniegšanu, ietverot prasību sniegt konsolidētus pārskatus iestādēm, uz kurām attiecas valsts uzskaites sistēmas, kā arī prasību sniegt individuālus pārskatus, piemēram, neatkarīgām uzraudzītām iestādēm.

Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts atbild par uzraudzības pārskatu jautājumiem attiecībā uz uzraudzības vajadzību noteikšanu un to ieviešanu tiesību aktos, savukārt Statistikas ģenerāldirektorāta Banku uzraudzības datu nodaļa atbild par attiecīgo datu vākšanai, apkopošanai un izplatīšanai nepieciešamā procesa darbības nodrošināšanu.

3.4.3. *Ad hoc* vai papildu datu vākšana

Papildus regulāro uzraudzības pārskatu datiem ECB vāc papildu datus konkrētām vajadzībām.

Piemēram, *ad hoc* datu vākšana, ko dēvē par **īstermiņa datu vākšanu (Short Term Exercise, STE)**, īpaši izstrādāta, lai papildinātu datus, kas Eiropas banku uzraudzības funkcijai pieejami uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesa (SREP) vajadzībām, un tā ir pielāgota 2. pīlāra vajadzībām. Īstermiņa datu vākšana jāveic saistībā ar nozīmīgām iestādēm augstākajā konsolidācijas līmenī un saistībā ar tādiem nozīmīgiu iestāžu meitasuzņēmumiem, kurus KUK ir identificējušas saskaņā ar VUM regulas 10. pantu, un iestādēm par to tiek paziņots, nosūtot ECB operatīvās vēstules. Nepieciešamie dati, kas tiek iegūti ar īstermiņa datu vākšanas palīdzību, tiek pārskatīti katru gadu pirms ikgadējā SREP sākuma.

Īstermiņa datu vākšanu veic, ievērojot proporcionalitātes principu. Sniedzamo datu pozīciju skaits ir atkarīgs no iestādes sarežģītības. Tāpēc vairākās īstermiņa datu vākšanas veidnēs mazākām iestādēm paredzēts mazāks sniedzamo datu pozīciju skaits. Turklāt katrā datu ciklā parasti divas reizes sagatavo datu kvalitātes ziņojumus – pirmoreiz drīz pēc iesniegšanas datuma sākotnējā pārskata vajadzībām, un pēc tam arī noslēguma sagatavošanas ziņojuma veidā, kuru parasti sagatavo pēc tam, kad pagājušas sešas līdz astoņas nedēļas pēc noteiktā iesniegšanas datuma, kas tiek uzskatīts par laiku, kad iesniegto datu apkopošana ir gandrīz pabeigta. Ik reizi, kad dati tiek iesniegti, uzraudzības iestādes iegūst tiem piekļuvi mazāk nekā 24 stundas pēc to iesniegšanas, jo centralizētā iesniegšanas platforma (CASPER) nodrošina tūlītēju datu apstrādi un validāciju. Atkārtoti iesniegtos datus un aktualizētos rādītājus pēc tam atjaunina katru dienu vai – pēc pieprasījuma – biežāk.

ECB arī vāc papildu datus, kurus neaptver iepriekš minētie datu vākšanas veidi. Tie ietver, piemēram, uzraudzības iestāžu darbam un tematiskajām pārbaudēm nepieciešamos datus. Turklāt, izvērtējot katru konkrēto gadījumu, kredītiestādēm var noteikt īpašas individuālas datu sniegšanas prasības. Horizontālās uzraudzības ģenerāldirektorāts kopā ar Statistikas ģenerāldirektorāta Banku uzraudzības datu

nodaļu iesaistīts ziņošanas vajadzību un formātu izstrādē un ieviešanā. Pamatprincips, uz ko balstās papildu datu vākšana, ir tās saskaņošana ar EBI pārskatu sniegšanas sistēmā izklāstītajiem esošajiem un aktualizētajiem datu sniegšanas standartiem, kuri nodrošina stingru saskaņotu bāzi. ECB pilnībā izmanto šo standartu dāvātās priekšrocības un plaši tos piemēro. Ieviešot jaunus datu vākšanas procesus, ECB vienmēr pārbauda, vai dati, kurus paredzēts pieprasīt, jau nav pieejami, un vai uzraudzības iestādes tos nevar iegūt, neradot bankām papildu pārskatu sniegšanas slogu. ECB banku uzraudzības funkcija veido visu mikroprudenciālās uzraudzības datu pieprasījumu katalogu, lai atvieglotu šo darbu, tādējādi samazinot uzraudzīto iestāžu pārskatu sniegšanas slogu un izvairoties no dubultas pārskatu sniegšanas.

Kad tās papildu datu sniegšanas prasības nostabilizējas, ECB ierosina atbilstošus grozījumus EBI pārskatu sniegšanas sistēmā, lai samazinātu papildu datu vākšanu.

3.4.4. Uzraudzības datu apstrāde

Uz EBI pārskatu sniegšanas sistēmu un ECB regulu par uzraudzības finanšu informācijas sniegšanu balstītie regulatīvo pārskatu dati, no datu sniedzējas iestādes nokļūst ECB, izmantojot NKI starpniecību, kuras vāc datus no to jurisdikcijās esošajām uzraudzītajām iestādēm. Tomēr šī secīgā pieeja netiek izmantota attiecībā uz ĪTS par informācijas atklāšanu vai pārskatu sniegšanu par minimālajām prasībām attiecībā uz pašu kapitālu un atbilstīgajām saistībām (MREL) un kopējās zaudējumu absorbēšanas spējas (TLAC) prasībām. Lai bankām nebūtu dubulti jāsniedz pārskati NKI un nacionālajām noregulējuma iestādēm (NNI), šie dati tiek vākti ar Vienotās noregulējuma valdes starpniecību, kura saņem datus no NNI. Statistikas ģenerāldirektorāta Banku uzraudzības datu nodaļa ir atbildīga par datu vākšanu no EBI pārskatu sniegšanas sistēmas, t. sk. paplašinātajiem FINREP pārskatiem, ko NKI vai Vienotā noregulējuma valde augšupielādē Uzraudzības banku datu sistēmā (SUBA) XBRL formātā. Pēc sekmīgas datnes saņemšanas un augšupielādes SUBA (proti, ja datne atbilst EBI un ECB iesniegšanas noteikumiem) sistēma sāk izvērtēt datus, automātiski izpildot visaptverošu validācijas pārbaudu kopumu. Šīs validācijas pārbaudes ir triju veidu. Pirmkārt, EBI validācijas noteikumi pamatā pārbauda konsekveni un precizitāti konkrētā modulī vai divos dažādos moduļos. Tos regulāri publicē EBI [interneta vietnē par pārskatu sniegšanas sistēmām](#). Otrkārt, ECB piemēro pilnīguma pārbaudes, kas signalizē par veidnēm, kuras nav iekļautas vai negaidīti iekļautas iesniegtajā modulī. Treškārt, ECB attiecībā uz saņemtajiem datiem piemēro arī papildu datu kvalitātes pārbaudu kopumu, ko tā izstrādājusi sadarbībā ar NKI (sk. 3.5.5. sadaļu "Datu kvalitātes novērtējums"). Ja tiek saņemta korekcija, iepriekš minēto regulāro datu pārraidi un datu kvalitātes kontroles procesus veic atkārtoti. Papildus šiem trim pārbaudu veidiem ECB veic arī citas pārbaudes savas datu kvalitātes novērtēšanas sistēmas ietvaros. Turklāt Banku uzraudzības datu nodaļa pilotprojekta ietvaros pieprasa bankām sniegt detalizētus paskaidrojumus, ja notikuši būtiski atkārtotas datu iesniegšanas gadījumi. Paredzēts veikt vēl vienu pasākumu, kas vērsts uz iestāžu vadības struktūru pārskatatbildības uzlabošanu. Tā ietvaros tām būs jāparaksta vadības ziņojums, kurā ietverts

kopsavilkums par datu kvalitātes problēmām, kas konstatētas saistībā ar uzraudzības pārskatu sniegšanu.

Regulatīvo pārskatu datus izplata ārēji un iekšēji. Saskaņā ar EBI lēmumiem par pārskatiem, ko kompetentās iestādes sniedz EBI, lielākā daļa EBI pārskatu sniegšanas sistēmas datu tiek nosūtīti EBI nekavējoties pēc to saņemšanas. Tiek izmantota secīgā pieeja, lai novērstu to, ka NKI iesniedz datus dubulti – gan ECB, gan EBI –, un nodrošinātu NKI, ECB un EBI datubāzu pilnīgu saskaņotību.

SUBA saņemtie uzraudzības dati dažādos formātos un dažādos instrumentos pieejami iekšēji Eiropas banku uzraudzības ietvaros. Katru nakti visi nozīmīgo un mazāk nozīmīgo iestāžu moduļi, kas attiecīgajā dienā saņemti SUBA, tiek pārveidoti citos formātos un augšupielādēti VUM informācijas pārvaldības sistēmā un tās pārskatu sniegšanas sistēmā (IMAS). Šis process nodrošina uzraugiem iespēju piekļūt datiem nākamajā dienā pēc tam, kad ECB tos saņēmusi. Turklāt, visi nozīmīgo un mazāk nozīmīgo iestāžu risku rādītāji tiek nekavējoties aktualizēti, ja SUBA tiek saņemts vismaz viens modulis, kas ietekmē aprēķinus.

3.4.5. Datu kvalitātes novērtēšana

Gan uzraudzītajām iestādēm, gan uzraugam ir būtiski, lai būtu pieejami atbilstoši un augstas kvalitātes dati. Datu kvalitāte un risku apkopošanas spēja visas iestādes līmenī ir būtiski priekšnosacījumi pamatotu, uz riskiem balstītu lēmumu pieņemšanai un attiecīgi atbilstošai risku vadībai. NKI atbild par datu kvalitātes sākotnējo novērtēšanu. Papildus EBI noteikto saskaņoto validācijas pārbažu kopumam nozīmīgo iestāžu iesniegtajiem datiem tiek piemērotas [papildu datu kvalitātes kontroles](#), ko izstrādājusi ECB sadarbībā ar NKI, lai identificētu iespējamās kļūdas un sniegtu standartizētu kvalitātes novērtējumu. ECB pārbauda otro datu novērtējumu. Šī pārraudzības ietvaros tiek veikts regulārs monitorings un visu pirmā datu kvalitātes novērtējuma laikā neatrisināto jautājumu izmeklēšana. ECB veic arī turpmākas pārbaudes. Dažas no šīm pārbaudēm, piemēram, salīdzinošo grupu analīzi, ticamības pārbaudes un valstu salīdzinājumus, var veikt tikai pilnam datu kopumam. Saskaņā ar secīgo pieeju ECB kopā ar iestādēm veic turpmāku darbu saistībā ar kļūdām un ticamības problēmām, kas konstatētas ar NKI starpniecību veiktā otrā novērtējuma laikā.

Datu kvalitātes novērtējums ECB tiek veikts, pamatojoties uz noteiktu dimensiju kopumu.

- **Punktualitāte:** laika nobīde starp noteikto iesniegšanas datumu un datu faktisko iesniegšanu ECB.
- **Precizitāte:** pārskatā uzrādītās vērtības atbilstība pamatā esošajai uzraudzības koncepcijai. Uzraudzības statistikas jomā precizitāti interpretē kā kļūdu neesamību un pārskatā uzrādīto vērtību precīzu atbilstību katras datu pozīcijas pamatā esošajai koncepcijai. Praksē precizitātes dimensiju kvantitatīvi izsaka, pārliedzinoties, ka pastāv loģiskās attiecības starp dažādām datu apakškopām

(proti, starp dažādām veidnēm), ka dati atbilst ar iestādi saistītajiem pamatdatiem un citiem publicētajiem datiem.

- **Pilnīgums:** vajadzīgās informācijas pieejamība. Pilnīguma pārbaudes veic, lai konstatētu trūkstošu informāciju.
- **Uzticamība:** konkrētas datu pozīcijas pārskatītās vērtības atbilstība sākotnēji publicētajai vērtībai. Šīs dimensijas pamatā ir būtisku atkārtotu datu iesniegšanas gadījumu definīcija, un to novērtē, veicot atkārtoti iesniegtu datu izpēti.
- **Ticamība:** pārbaūžu mērķis ir konstatēt izņēmumus pārskatā uzrādītajos datos. To panāk, pārskatot attiecīgo mainīgo lielumu laikrindas un novērtējot, vai nav būtisku vērtību noviržu no parastajām tendencēm un vai vērtības nav īpaši augstas (vai zemas), salīdzinot ar līdzīgām iestādēm.

Balstoties uz šīm dimensijām, Statistikas ģenerāldirektorāts sagatavo dažādus rādītāju paneļus un ziņojumus, t. sk. ceturkšņa datu kvalitātes ziņojumu katrai nozīmīgajai iestādei. Statistikas ģenerāldirektorāts šos datu kvalitātes ziņojumus nodod NKI un informē tās par notikumu attīstību. Ziņojumus adresē KUK, un tos izmanto datu kvalitātes monitorēšanai. Ja ziņojumā parādītas būtiskas problēmas saistībā ar datu kvalitāti un pēc samērīgas analīzes KUK konstatē regulējošo prasību pārkāpumus, KUK īsteno uzraudzības pasākumu. Šāds pasākums var būt uzraudzītajai iestādei adresēta operatīva akta sagatavošana vai vienošanās tikties ar iestādes vadību. Citos gadījumos KUK var ierosināt Uzraudzības valdei un Padomei izmantot [uzraudzības pilnvaras](#). Turklāt domājams, ka rezultāti arī tiks ietverti attiecīgās uzraudzītās iestādes riska novērtējumā, lai veiktu papildu analīzi.

4. Nozīmīgo iestāžu uzraudzība

Vispirms banku uzraudzības funkcija saplāno regulārās uzraudzības darbības, kuras paredzētas uzraudzības pārbaudes programmā. Uzraudzības pārbaudes programma ietver uzdevumus un darbības, kas saistītas ar pastāvīgo uzraudzību un klātienes pārbaudēm, ņemot vērā pieejamos resursus. Eiropas banku uzraudzības aptvertās iestādes apdraudošo galveno risku un ievainojamības aspektu identificēšana un novērtēšana ir būtiska daļa no ECB lomas banku uzraudzībā. Šie konstatējumi ir pamats uzraudzības prioritāšu noteikšanai un tiek izmantoti kopējo uzraudzības komandu ikdienas darbā.

Pastāvīgā uzraudzība ietver vairākas darbības, kuras veic regulāri vai pēc vajadzības un kuru mērķis ir novērtēt vadības struktūru locekļu piemērotību, pārbaudīt atbilstību prudenciālajam regulējumam, novērtēt riska profilu un īstenot uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesu (*Supervisory Review and Evaluation Process*; SREP). Attiecībā uz Eiropas banku uzraudzības aptvertajām nozīmīgajām iestādēm šie uzdevumi ir kopējo uzraudzības komandu kompetencē. Papildus pastāvīgajai uzraudzībai var būt vajadzīgs veikt konkrētu aspektu padziļinātas pārbaudes, organizējot klātienes darbu (piemēram, pārbaudi vai iekšējo modeļu izmeklēšanu). Klātienes pārbaudes parasti veic pārbaudes komanda. Lai gan tā ir organizatoriski neatkarīga, tā darbojas ciešā sadarbībā ar attiecīgo KUK.

Dažādo uzraudzības darbību rezultāts parasti ir uz attiecīgo uzraudzīto iestādi vērsti uzraudzības pasākumi. Uzraudzības darbībām un lēmumiem parasti seko vairāki ierasti soļi, piemēram, atbilstības monitorings un, ja nepieciešams, piespiedu izpilde un sankcijas.

4.1. Darbības plānošana

4.1.1. Proporcionalitātes noteikšana uzraudzības darbā

CRD 97. un 99. pants

Uzraudzībai jābūt gan uz riskiem balstītai, gan samērīgai attiecībā pret konkrētās uzraudzītās iestādes veidu. Tāpēc, veicot dažādu iestāžu uzraudzību, Eiropas banku uzraudzības kopējie resursi jāsadala tā, lai tiktu ņemti vērā šie divi mērķi. Tādējādi tiek panākts, ka uzraudzības iesaistīšanās tiek īstenota dažādās pakāpēs – atšķirīgā biežumā un intensitātē atšķirīgām iestādēm. Pastāv tieša saikne starp iestādes kopējo riska profilu un uzraudzības iesaistīšanās pakāpi.

Nosakot, kāda iesaistīšanās pakāpe ir atbilstoša katrai konkrētajai nozīmīgajai iestādei, tiek apsvērtas divas dimensijas.

No vienas puses, tiek ņemts vērā iestādes lielums un sarežģītība. Šos aspektus (līdztekus citiem) ņem vērā, iedalot uzraudzītās iestādes kopās. 1. kopā ietver lielākās un sarežģītākās iestādes.

No otras puses, ņem vērā arī iestādei piemītošo riska pakāpi, kas noteikta pēdējā kopējā riska novērtējumā, ko KUK veikusi SREP procesa ietvaros. Šā procesa rezultātā katrai uzraudzītajai iestādei tiek piešķirts punktu vērtējums no "viens" līdz "četri", ar vērtējumu "četri" apzīmējot vislielāko riska pakāpi. Novērtēšanas process detalizēti aprakstīts 4.6. sadaļā.

4.1.2. Uzraudzības pārbaudes programmas izveide

CRD 97., 98. un 99. pants

EBI Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodoloģiju, ko izmanto uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesā (EBA/GL/2014/13)

Nozīmīgās iestādes uzraudzības pārbaudes programma ietver pastāvīgās darbības, ko neklātienē veic KUK, un klātienē darbības, ko uzraudzītās iestādes telpās veic klātienē ekspertu grupas.

Katru gadu KUK izstrādā uzraudzības pārbaudes programmu katrai tās uzraudzītajai iestādei. Uzraudzības pārbaudes programmā iekļautās darbības balstītas uz pašreizējām regulatīvajām prasībām, uzraudzības rokasgrāmatu un uzraudzības prioritātēm.

Turklāt nepieciešamības gadījumā KUK vienmēr var veikt *ad hoc* uzdevumus, kas nav uzraudzības pārbaudes programmas daļa, īpaši, lai risinātu strauji mainīgas risku norises atsevišķās iestādēs vai plašākā sistēmas mērogā.

Katra gada sākumā KUK iepazīstina uzraudzītās iestādes ar uzraudzības pārbaudes programmas pārskatu, kas ietver sākotnēju augsta līmeņa kopsavilkumu par galvenajām plānotajām uzraudzības darbībām, kuru veikšanai būs vajadzīga tieša iestāžu iesaiste.

Šis vienkāršotais uzraudzības pārbaudes programmas pārskats ietver trīs sastāvdaļas.

1. **Neklātienē darbības**, kuras kopējās uzraudzības komandas plāno veikt nākamajā gadā, piemēram, SREP un padziļinātas pārbaudes, kas tiek veiktas, lai analizētu tēmas, kuras KUK izraudzījušās, lai risinātu konkrētas bažas saistībā ar attiecīgo nozīmīgo iestādi.
2. **Klātienē darbības**, piemēram, klātienē pārbaudes un iekšējo modeļu izmeklēšana.
3. Turklāt uzraudzības pārbaudes programmas ietver gada laikā paredzamo **datu pieprasījumu** (*ad hoc* un regulāro) sarakstu.

Lai atspoguļotu iespējamās izmaiņas, gada vidū iestādes tiek iepazīstinātas ar vienkāršotā uzraudzības pārbaudes programmas pārskata aktualizētu versiju.

4.2. Riska analīze galveno risku un ievainojamības aspektu identificēšanai un novērtēšanai

Eiropas banku uzraudzības aptvertās iestādes apdraudošo galveno risku un ievainojamības aspektu identificēšana un novērtēšana ir būtiska daļa no ECB lomas banku uzraudzībā. Tas ir pamats uzraudzības prioritāšu noteikšanai, un to izmanto KUK ikdienas darbā. Šo jauno un esošo risku identificēšanu un regulāro monitoringu (sk. 4.2.1. sadaļu) papildina atsevišķu jautājumu padziļināta analīze vai tematiskās pārbaudes (sk. 4.4.3. sadaļu), stresa testi (sk. 4.2.2. sadaļu) un esošo vai gaidāmo regulatīvo iniciatīvu ietekmes analīze (sk. 4.2.3. sadaļu).

4.2.1. Jauno risku identificēšana

VUM regulas 3., 4. un 10. pants

Svarīgs veiksmīgas banku uzraudzības priekšnoteikums ir visbūtiskāko risku, ar kuriem saskaras uzraudzītās iestādes, novērtēšana, īpaši jaunu risku identificēšana agrīnā stadijā. Tas ir arī labs sākuma punkts regulārās stratēģiskās plānošanas procesam, kurā nosaka uzraudzības prioritātes. Šim nolūkam nepieciešamo horizontālo analīzi un kopējo novērtējumu par galvenajiem riskiem un ievainojamības aspektiem iesaistītajās dalībvalstīs veic Stratēģisko risku un analīzes nodaļa, kas pilda šādus uzdevumus:

1. identificēt jaunus riskus un monitorēt pārmaiņas uzraudzīto iestāžu risku vidē;
2. dažādos veidos un intervālos veikt horizontālas padziļinātas risku analīzes aktivitātes, aptverot visas attiecīgās risku kategorijas un jautājumus;
3. sniegt speciālās zināšanas un atbalstu KUK un citām nodaļām saistībā ar to veiktajām uzraudzības darbībām (t. sk., monitoringa un analīzes instrumentu izstrādi un nodrošināšanu, salīdzinošo analīzi par galvenajām risku jomām un ekspertu atbalstu risku analīzē).

Eiropas banku uzraudzības ietvaros veiktajai risku analīzei tiek izmantota 1) tiešā piekļuve KUK kā svarīgam ar konkrētajām iestādēm saistītās informācijas avotam un 2) citu ECB struktūrvienību veiktā analīze, piemēram, makroprudenciālā analīze.

Ikgadējo riska novērtējumu (SREP ietvaros) veic ciešā sadarbībā ar ekspertu tīklu un atbilstošajām horizontālajām funkcijām nacionālajās kompetentajās iestādēs (NKI). KUK tiek regulāri iepazīstinātas ar šīs darbības un cita pastāvīgā analītiskā darba rezultātiem.

Pašreizējo risku un ievainojamības aspektu analīzes rezultātus ņem vērā kopējā stratēģiskajā plānošanā un izmanto kopējās uzraudzības pārbaudes programmas izstrādē (sk. 4.1. sadaļu). Tos papildina KUK veiktā padziļinātā analīze, stresa testi (sk. 4.2.2. sadaļu), esošā vai gaidāmā regulējuma ietekmes analīze (sk. 4.2.3. sadaļu) un atsevišķu jautājumu tematiska analīze (sk. 4.4.3. sadaļu).

4.2.2. Stresa testi

VUM regulas 4. panta 1. punkta
f) apakšpunkts

CRD 100. pants

EBI regulas 43. apsvēruma, 21.,
22. un 32. pants

Stresa testi ir būtisks instruments, ar kuru palīdzību tiek mērīts atsevišķs risks vai vairāku risku kombinācija noteiktos stresa scenārijos. ECB banku uzraudzības ietvaros par horizontālajiem uzdevumiem, pie kuriem pieder mikroprudenciālās uzraudzības stresa testi, atbildīga Stresa testu ekspertu nodaļa. Attiecībā uz nozīmīgajām iestādēm tie ietver CRD 100. pantā noteiktos uzraudzības stresa testus, ko reizi gadā veic SREP atbalstam. Eiropas banku uzraudzības aptvertajās iestādēs tiek veikti arī visaptveroši maksātspējas stresa testi, kas ir daļa no reizi divos gados veiktajiem ES mēroga stresa testiem, kuru iniciators un koordinators ir Eiropas Banku iestāde (EBI). Tajos gados, kad netiek veikti ES mēroga stresa testi, ECB banku uzraudzības funkcija veic tematiskus stresa testus, pievēršot uzmanību konkrētām uzraudzības prioritātēm (piemēram, netirdzniecības portfeļu procentu likmju risks 2017. gadā, likviditātes risks 2019. gadā, klimata risks 2022. gadā un noturība pret kiberuzbrukumiem 2024. gadā). Dažkārt neparedzētu finanšu un makroekonomisko norišu gadījumā tiek veikti mērķorientēti teorētiski stresa testi (piemēram, 2020. un 2022. gadā veiktās ievainojamības analīzes), lai novērtētu attiecīgos riskus un ievainojamības aspektus.

Šie uzdevumi ietver stresa testu metodoloģijas un veidņu izstrādi, iestāžu stresa testu aplēšu pārbaudei nepieciešamās kvalitātes kontroles stratēģijas izstrādi un ieviešanu, kā arī attiecīgo modeļu un IT infrastruktūras izstrādes uzraudzību. Šos uzdevumus atbilstošos gadījumos veic sadarbībā ar citām ECB nodaļām, EBI un/vai NKI.

Mikroprudenciālos stresa testus bieži papildina plašāks makroprudenciāls novērtējums, kas vērsts uz sistēmas mēroga ietekmi, nevis atsevišķām bankām, un tiek īstenots lejupējā veidā, t. i., neietver uzraudzītās iestādes. Šādi novērtējumi jo īpaši pievēršas svarīgai atgriezeniskās saites ietekmei vai tīkla efektiem. Atgriezeniskās saites ietekme var izpausties, piemēram, kā stresa scenārija izraisītas nelabvēlīgas vides stāvokļa pārmaiņas ar negatīvu ietekmi uz kredītēšanu. Tīkla ietekme šādā scenārijā izplatās, piemēram, iestāžu savstarpējo kredītēšanas vai finansējuma saikņu ceļā. Gan atgriezeniskās saites ietekmes, gan tīkla efektu gadījumos bieži izmanto lejupējus modeļus, kas izstrādāti makroprudenciālajai un finanšu stabilitātes analīzei. Tie papildina augšupvērstos stresa testus, kuri vairāk pievēršas mikroprudenciāliem aspektiem. Tajos bankas parasti izmanto savus modeļus un uzmanība tiek pievērsta ļoti jutīgu risku atspoguļošanai un dažādu iestāžu rezultātu salīdzināmības nodrošināšanai. Pēdējais no minētajiem aspektiem ir īpaši svarīgs, jo rezultāti parasti kalpo kā informācija SREP vajadzībām.

Papildus dalībai sistēmas mēroga stresa testos Stresa testu ekspertu nodaļa arī veic jutīguma analīzi un citus kvantitatīvos novērtējumus, ko ņem vērā, pieņemot lēmumus uzraudzības jomā. Šajā sakarā tā nodrošina KUK kapitāla un likviditātes apstrīdēšanas rīkus, lai atvieglotu banku pašu kapitāla un likviditātes aplēšu novērtēšanu, piemēram, ICAAP, ILAAP un kapitāla un atveseļošanas plānošanas kontekstā.

4.2.3. Kvantitatīvās ietekmes izpēte

Uzraudzīto iestāžu risku identificēšana un monitorēšana Eiropas banku uzraudzības vajadzībām ietver arī novērtējumu par nozīmīgo iestāžu atbilstību esošajiem mikroprudenciālajiem un makroprudenciālajiem instrumentiem un gaidāmajām regulējuma iniciatīvām.

Šīs kompetences ietvaros Uzraudzības politikas nodaļa piedalās regulārājās monitorēšanas darbībās, lai noteiktu uzraudzīto iestāžu atbilstības statusu esošajiem un turpmākajiem mikroprudenciālajiem un makroprudenciālajiem standartiem un noteikumiem. Turklāt šī nodaļa veic atsevišķus kvantitatīvās ietekmes pētījumus par citām uzraudzības un regulatīvajām iniciatīvām.

4.3. Vadības struktūru locekļu piemērotības novērtēšana (atbilstības un piemērotības novērtējums)

4.3.1. Mērķi

Iestādes vadības struktūrai jābūt atbilstošai, lai tā varētu veikt savus pienākumus, un veidotai tā, lai veicinātu iestādes efektīvu pārvaldību un līdzsvarotu lēmumu pieņemšanu. Tas ietekmēs ne tikai pašas iestādes drošību un stabilitāti, bet arī visu banku sektoru, attiecīgi nostiprinot sabiedrības uzticību tiem, kas pārvalda eurozonas finanšu sektoru.

Uz uzraudzītajām iestādēm gulstas galvenā atbildība par atbilstības un piemērotības (turpmāk – piemērotības) prasībām atbilstošu personu atlasīšanu un iecelšanu amatā vadības struktūrās. Tām pašām jāveic savas vadības struktūras locekļu uzticamības pārbaude un novērtēšana ne tikai pirms iecelšanas amatā, bet arī pastāvīgi (piemēram, ja notiek būtiskas pārmaiņas vadības struktūras locekļa pienākumos vai – vispārīgāk – ja pēc sākotnējā novērtējuma rodas kādi jauni fakti, kas varētu ietekmēt piemērotības novērtējumu). To darot, uzraudzītajām iestādēm ir jānodrošina, lai iesaistīto personu sadarbība būtu pilnīgi caurredzama. Ja pēc sākotnējā piemērotības novērtējuma konstatēti nopietni fakti attiecībā uz vadības struktūras locekli, attiecīgajai iestādei atkārtoti jānovērtē, vai minētais loceklis joprojām ir piemērots amatam, un jāinformē attiecīgā NKI un ECB par šiem jaunajiem faktiem. Turklāt ECB ir arī tiesības jebkurā laikā ierosināt vadības struktūras locekļa piemērotības pārvērtēšanu.

4.3.2. Darbības joma

ECB ir atbildīga par lēmumu pieņemšanu attiecībā uz vadības struktūras locekļu – gan to, kuri pilda pārvaldības funkciju (ieņem izpilddirektora amatu), gan to, kuri pilda uzraudzības funkciju (ieņem ar izpilddirektora vietu nesaistītu amatu) – piemērotību visās ECB tiešā uzraudzībā esošajās iestādēs (nozīmīgajās iestādēs), t. i., gan

kreditīestādēs, gan (jauktās) finanšu pārvaldītājsabiedrībās, un licencēšanas vai būtiskas līdzdalības gadījumā – arī mazāk nozīmīgajās iestādēs. Par parastiem amatā iecelšanas gadījumiem (t. i., ja tā nav saistīta ar licencēšanu vai būtisku līdzdalību) mazāk nozīmīgajās iestādēs atbildīgas NKI.

ECB pienākums ir uzņemties vārtu sarga lomu. Tās uzdevums ir nodrošināt, lai nozīmīgās uzraudzītās iestādes izpildītu prasības ieviest stabilus pārvaldības pasākumus, t. sk. atbilstības un piemērotības prasības attiecībā uz personām, kas atbildīgas par iestādes pārvaldību. ECB ir arī tiesības tiešā veidā īstenot uzraudzības pilnvaras, kuras piešķirtas valstu tiesību aktos, bet nav skaidri minētas ES tiesību aktos, attiecībā uz personu, kuras pilda pamatfunkcijas, un filiāļu vadītāju iecelšanu amatā nozīmīgajās iestādēs, ievērojot valstu tiesību aktu noteikumus un ierobežojumus.

4.3.3. Tiesiskais regulējums

CRR

CRD 88., 91. un 121. pants

VUM regulas 4., 6. un 9. pants

VUM pamatregulas 93. un 94. pants

Lai veiktu savus uzraudzības uzdevumus, ECB piemēro visus attiecīgos ES tiesību aktus, un gadījumos, kad šie tiesību akti ir direktīvas, – valstu tiesību aktus, kas transponē šīs direktīvas. Piemērotības prasības īsumā izklāstītas CRD. Direktīva attiecas uz atbilstības un piemērotības standartiem pēc būtības, taču nesniedzot sīkāku informāciju par dažādajiem kritērijiem, un tajā nav norādīts, kāda veida uzraudzības procedūra jāievēro.

Tādējādi, pieņemot lēmumus par atbilstību un piemērotību VUM ietvaros, ECB piemēro atbilstības un piemērotības pamatprasības, kas noteiktas saistošajos valstu tiesību aktos, ar kuriem tiek īstenota CRD. Tā kā CRD ietvertās atbilstības un piemērotības prasības uzskatāmas par minimālo saskaņošanu, eurozonas valstīs šis pants ticis transponēts atšķirīgi. Dažās valstīs tvērums arī bijis plašāks nekā CRD.

Papildus valstu tiesību aktiem ECB ievēro arī EBI pamatnostādnes par piemērotību un EBI pamatnostādnes par iekšējo pārvaldību. Šīs pamatnostādnes sniedz NKI un ECB arī zināmu iespēju papildināt tajās ietvertās prasības. Šajās pamatnostādnēs ietvertās definīcijas un jēdzienus ņem vērā arī ECB, veicot atbilstības un piemērotības novērtēšanu.

Kompetentajām iestādēm, novērtējot iestādes vadības struktūras locekļu piemērotību, regulatīvās prasības jāpiemēro praksē. Lai nodrošinātu šo juridisko prasību konsekventu piemērošanu, līdztekus kopējās uzraudzības prakses un procesu izstrādei jāsniedz arī skaidrojums par šo prasību interpretāciju.

Tāpēc ECB kopā ar NKI izstrādājusi politiku attiecībā uz atbilstības un piemērotības kritērijiem, kā arī uzraudzības praksi un procesiem, kurā sīkāk skaidrots, kā Eiropas banku uzraudzības funkcija katrā konkrētajā gadījumā piemēro CRD un EBI pamatnostādnes. Šī politika tiek pieņemta, neierobežojot valstu tiesību aktu piemērošanu un saskaņā ar EBI pamatnostādnēm. Ja neviens saistošs valsts tiesību akts nav ar to pretrunā, ECB un NKI tā jāievēro. NKI vienojušās iespēju robežās interpretēt un izstrādāt valsts tiesību aktus atbilstoši šai politikai.

Iepriekš minētā ECB politika un uzraudzības prakse sīkāk skaidrotas ECB Norādījumos par atbilstības un piemērotības novērtējumu, kas pieejami ECB banku uzraudzības interneta vietnē.

4.3.4. Vērtēšanas kritēriji

Vadības struktūras locekļu atbilstību un piemērotību novērtē atbilstoši pieciem kritērijiem: 1) pieredze; 2) reputācija; 3) interešu konflikti un neatkarība; 4) pienākumu izpildei nepieciešamais laiks un 5) kolektīvā piemērotība.

Proporcionalitātes princips jāievēro visā atbilstības un piemērotības novērtējuma procesā, kas nozīmē, ka piemērotības kritēriju piemērošanai jābūt samērotai ar iestādes lielumu un tās darbības būtību, apjomu un sarežģītību, kā arī ar konkrēto lomu, kas jāpilda apstiprināmajai personai. Proporcionalitātes principa ievērošana attiecībā uz piemērotības kritērijiem nevar būt par iemeslu, lai tiktu pazemināti piemērotības standarti, bet tā rezultātā var izmantot diferencētu pieeju vērtēšanas procedūrai vai piemērotības kritēriju piemērošanai (piemēram, attiecībā uz zināšanu, iemaņu un pieredzes līmeni un jomām vai attiecībā uz vadības struktūras, kas pilda pārvaldības funkciju, locekļa un vadības struktūras, kas pilda uzraudzības funkciju, locekļa pienākumu izpildei nepieciešamo laiku). Tāpēc ikvienā gadījumā novērtējums jāveic, pamatojoties uz individuālu analīzi un uzraudzības spriedumu.

Nopietni konstatējumi (t. sk. saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu, krāpšanu vai citiem konstatējumiem, kas izriet no klātienes pārbaudēm vai tiesvedības) var ietekmēt amatā apstiprināmās personas piemērotību pat tad, ja nepastāv tieša saikne starp konkrēto lomu un pienākumiem un attiecīgajiem konstatējumiem. Tiek sagaidīts, lai katram vadības struktūras loceklim būtu pienācīga izpratne par darbības jomām un tas dotu savu ieguldījumu šajās darbības jomās, par kurām katrs loceklis ir individuāli atbildīgs kopā ar citiem vadības struktūras locekļiem, pat tad, ja individuālam loceklim uzticēta vienpersoniska atbildība par konkrētām jomām. Tādējādi no katra locekļa var prasīt individuālu atbildību gadījumā, ja nav izpildīta kolektīvā atbildība pienācīgi risināt kādu jautājumu (individuālā atbildība).

4.3.5. Pieredze

Vadības struktūras locekļiem jābūt pietiekamām zināšanām, prasmēm un pieredzei, lai pildītu savas funkcijas. Termins "pieredze", kas turpmāk izmantots plašā nozīmē, aptver praktisko pieredzi, profesionālo pieredzi, kas gūta iepriekšējās darba vietās, un teorētisko pieredzi (zināšanas un iemaņas), kas gūta izglītības un apmācības procesā.

Tiek sagaidīts, ka ikvienam vadības struktūras loceklim kā minimums ir teorētiska banku darbības pamatpieredze, kas ļauj tam saprast iestādes darbību un galvenos riskus. Vadības struktūras, kas pilda pārvaldības funkciju, loceklim un vadības struktūras, kas pilda uzraudzības funkciju, loceklim nepieciešamās pieredzes līmenis

un raksturs var būt atšķirīgs, īpaši, ja šīs funkcijas pilda atšķirīgas struktūras. Pamatojoties uz būtiskiem faktoriem, piemēram, funkciju, uz kuru persona pretendē, iestādes darbības būtību, lielumu un sarežģītību vai citiem konkrētajā gadījumā par būtiskiem uzskatītiem faktoriem (piemēram, NILL/TFN, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju un drošības riski, ar klimatu saistīti un vides riski utt.), par nepieciešamu var tikt uzskatīta papildu pieredze.

4.3.6. Reputācija

Vadības struktūras locekļiem vienmēr jābūt pietiekami labai reputācijai. Amatā apstiprināmās personas reputācija tiek uzskatīta par labu, ja nav objektīvu un pierādāmu faktu, kas liecina par pretējo, īpaši ņemot vērā attiecīgo pieejamo informāciju par šajā sadaļā uzskaitītajiem faktoriem un situācijām.

Amatā apstiprināmās personas reputācija tiek uzskatīta par labu, ja nav nekādu pierādījumu, kas liecinātu par pretējo, un nav iemesla pamatoti apšaubīt, ka personas reputācija ir laba. Ja amatā apstiprināmās personas rīcība privātajā vai profesionālajā jomā rada jebkādas šaubas par personas spēju nodrošināt pienācīgu un prudenciālu kredītiestādes vadību, uzraudzītajai iestādei un/vai amatā apstiprināmajai personai jāinformē kompetentā iestāde, kas novērtē apstākļu būtiskumu.

Gan uzsākts, gan pabeigts tiesas process (krimināllieta vai administratīvā lieta) var ietekmēt amatā apstiprināmās personas un uzraudzītās iestādes reputāciju, pat tad, ja persona jau apstiprināta vai tiek apstiprināta amatā citā dalībvalstī/valstī, nevis valstī, kurā norisinājušies attiecīgie notikumi. Nepabeigta tiesvedība var ietekmēt arī vadības struktūras locekļa iespēju veltīt pietiekami daudz laika savu funkciju veikšanai, un tāpēc vērtējama arī šajā sakarā.

4.3.7. Interesešu konflikts

Vadības struktūras locekļiem jāspēj pieņemt pamatotus, objektīvus un neatkarīgus lēmumus (t. i., rīkoties neatkarīgi). Neatkarību var ietekmēt personīgi, profesionāli, finansiāli vai politiski interesešu konflikti.

Uzraudzītajā iestādē jābūt ieviestai pārraudzības politikai attiecībā uz interesešu konfliktu identificēšanu, paziņošanu, mazināšanu, pārvaldību un novēršanu, aptverot faktiskus, potenciālus (t. i., pamatoti paredzamus) vai šķietamus (t. i. sabiedrības skatījumā pastāvošus) interesešu konfliktus. Interesešu konflikts pastāv, ja vadības struktūras locekļa interesešu īstenošana var negatīvi ietekmēt uzraudzītās iestādes intereses.

Interesešu konflikta pastāvēšana kā tāda ne vienmēr obligāti nozīmē, ka amatā apstiprināmo personu nevar atzīt par piemērotu. Personu nevar atzīt par piemērotu tikai tad, ja interesešu konflikts rada būtisku risku un šo interesešu konfliktu nav iespējams novērst, pienācīgi mazināt vai pārvaldīt saskaņā ar uzraudzītās iestādes rakstisku politiku.

Turklāt, ja valsts materiālajās tiesībās saistībā ar atbilstības un piemērotības novērtējumiem ietverti konkrēti formāli neatkarības kritēriji noteiktiem vadības struktūras locekļiem (neatkarīgajiem direktoriem), jāievēro arī šie kritēriji.

4.3.8. Pienākumu izpildei nepieciešamais laika patēriņš

Visiem vadības struktūras locekļiem jābūt iespējai ieguldīt pietiekami daudz laika savu pienākumu izpildē attiecīgajā iestādē. Laiku, ko vadības struktūras loceklis var veltīt savu funkciju izpildei, var ietekmēt vairāki faktori, piemēram, ieņemto vadošo amatu skaits (kvantitatīvs novērtējums). Papildus jāveic kvalitatīvo aspektu novērtējums.

Vadošo amatu skaits, ko saskaņā ar CRD var ieņemt nozīmīgas iestādes vadības struktūras loceklis, ir ierobežots līdz vienam izpilddirektora amatam un diviem ar izpilddirektora vietu nesaistītiem amatiem vai četriem ar izpilddirektora vietu nesaistītiem amatiem. Tomēr šim nosacījumam ir divi izņēmumi: 1) noteiktos gadījumos vairākus vadošos amatus uzskata par vienu vadošo amatu (privileģētā uzskaitē), t. i., gadījumos, kad vadošie amati tiek ieņemti vienā un tajā pašā grupā, iestādēs, kas pieder vienai un tai pašai institucionālās aizsardzības shēmai, un uzņēmumos, kurās iestādei ir būtiska līdzdalība; 2) minētie ierobežojumi neattiecas uz vadošiem amatiem organizācijās, kam nav galvenokārt komerciālu mērķu.

Pie kvalitatīvajiem faktoriem, kas nosaka, cik daudz laika vadības struktūras loceklis var veltīt savu funkciju izpildei, pieder: 1) to iestāžu lielums un apstākļi, kurās persona ieņem vadošu amatu, un to darbības raksturs, apjoms un sarežģītība; 2) vieta vai valsts, kurā atrodas attiecīgās iestādes; 3) citas profesionālās vai personiskās saistības un apstākļi (piemēram, tiesas process, kurā iesaistīta amatā apstiprināmā persona, vai situāciju mīkstinošiem faktori, piemēram, sinerģijas starp esošajiem pilnvarojumiem vai amatiem). Novērtējot, vai amatā apstiprināmajai personai būs pietiekami daudz laika savu funkciju izpildei, uzraudzītajai iestādei jāņem vērā arī vajadzība pēc nepārtrauktas apmācības un attīstības, kā arī nepieciešamība pēc laika rezerves neparedzētiem apstākļiem. Neparedzēti apstākļi attiecas ne tikai uz krīzes situācijām saistībā ar iestādi, bet arī apstākļiem, kas negaidīti var ietekmēt laika patēriņu (piemēram, tiesas procesi).

4.3.9. Kolektīvā piemērotība

Uz uzraudzīto iestādi gulstas galvenā atbildība par kolektīvās piemērotības trūkumu identificēšanu, veicot vadības struktūras pašnovērtējumu, piemēram, pamatojoties uz piemērotības matricu. Uzraudzītajai iestādei par atklātajiem trūkumiem jāziņo attiecīgajai KUK un tie kopīgi jāapspiež, jo vadības struktūras kolektīvās piemērotības uzraudzība ir jautājums, kas attiecas uz pastāvīgās pārvaldības uzraudzību. Tas, kā amatā apstiprināmā persona iekļausies kolektīvajā piemērotībā, ir viens no personas sākotnējā atbilstības un piemērotības novērtējumā ietveramajiem kritērijiem. Novērtējumā pienācīgi ņem vērā vadības struktūras

dažādību, kā arī katrai bankai raksturīgos apstākļus un vajadzības, ko nosaka pastāvīgās uzraudzības procesā, balstoties uz bankas riska profilu.

4.3.10. Novērtēšanas process

ECB pieņem lēmumus par iecelšanu amatā tikai attiecībā uz nozīmīgajām iestādēm, izņemot gadījumus, kad iecelšana amatā ir daļa no licencēšanas vai būtiskas līdzdalības procedūrām (kuras ir kopējas procedūras gan nozīmīgajām iestādēm, gan mazāk nozīmīgajām iestādēm).

Informāciju par iecelšanu amatā nozīmīgā iestāde (vai izņēmuma gadījumā – amatā apstiprināmā persona) paziņo attiecīgajai NKI, izmantojot attiecīgajā valstī izmantotās paziņojuma veidlapas. Pēc tam NKI informē ECB. Novērtēšanas process un ar to saistītā mijiedarbība starp attiecīgajām iestādēm un uzraugiem iespēju robežās tiek īstenota, izmantojot īpašu digitālo platformu (portālu). NKI un ECB kopā vāc nepieciešamo informāciju, veic novērtējumu un iesniedz detalizētu lēmuma priekšlikumu.

Pēc ikviena atbilstības un piemērotības novērtējuma tiek pieņemts oficiāls ECB lēmums valsts tiesību aktos paredzētajā termiņā, ja tāds ir noteikts. Amatā apstiprināmā persona tiek vai netiek atzīta par atbilstošu un piemērotu. Tomēr ECB ir tiesības pozitīvos lēmumos iekļaut papildu noteikumus (t. i., nosacījumus vai pienākumus un – izņēmuma kārtā – ieteikumus). Gadījumos, kad, izmantojot šos instrumentus, bažas nav iespējams pienācīgi novērst, jāpieņem negatīvs lēmums. ECB ir pilnvarota jebkurā brīdī atbrīvot no amata nozīmīgas uzraudzītās iestādes vadības struktūras locekļus, kas neatbilst piemērotības prasībām.

Uzraudzītajai iestādei (vai izņēmuma gadījumos – amatā apstiprināmajai personai) tiek paziņots ECB pieņemtais lēmums. Uzraudzītajai iestādei un amatā apstiprināmajai personai arī jāizpilda jebkuras citas prasības, kas noteiktas valsts tiesību aktos, piemēram, prasība reģistrēties valsts reģistrā, ja tāda noteikta.

Amatā apstiprināmajai personai vai uzraudzītajai iestādei ir iespēja pieprasīt lēmuma pārskatīšanu Administratīvās pārskatīšanas padomē vai tieši apstrīdēt lēmumu Eiropas Savienības Tiesā.

4.4. Pastāvīgās uzraudzības veikšana

Nozīmīgo iestāžu pastāvīgo uzraudzību veic KUK, un to atbalsta ECB un NKI horizontālās nodaļas. Pastāvīgā uzraudzība ietver regulāros un *ad hoc* pasākumus, un tās gaitā īsteno uzraudzības pārbaudes programmu (sk. 4.1. sadaļu) un SREP (sk. 4.5. sadaļu). KUK arī nodrošina koordināciju ar klātienes pārbaudžu komandām un sadarbojas ar valstu uzraugiem.

KUK pastāvīgi vāc informāciju par iestādi un uztur nepārtrauktu uzraudzības dialogu.

4.4.1. Informācijas vākšana

VUM regulas 10. un 11. pants

Iestādes riska profila nepārtrauktās novērtēšanas ietvaros KUK izmanto plašu kvalitatīvu un kvantitatīvu informācijas avotu klāstu. KUK darbojas kā vienots kontaktpunkts visai komunikācijai ar uzraudzītajām iestādēm un pārējām uzraudzības iestādēm VUM ietvaros. KUK koordinators nodrošina informācijas nodošanu visām iesaistītajām pusēm. Visa informācija tiek glabāta VUM informācijas pārvaldības sistēmā.

Tomēr juridisku un tehnisku apsvērumu dēļ pastāv vienotā kontaktpunkta politikas izņēmumi. Vācot lielāko daļu kvantitatīvās informācijas, piemēro īpašus procedūras noteikumus. Regulāras pārskatu sniegšanas, piemēram, COREP un FINREP, gadījumos izmanto esošās datu sniegšanas platformas un procedūras (sk. 3.4. sadaļu).

Vispārīgi runājot, ECB var pieprasīt uzraudzītajām iestādēm sniegt dokumentus un saņemt no tām mutiskus vai rakstiskus paskaidrojumus par šādu informāciju. Piemēri – iekšēji dati un vadības ziņojumi, politikas nostādnes, risku vadības ziņojumi, iekšējā audita ziņojumi, stratēģijas vai uzņēmējdarbības un kapitāla plāni. Lai monitorētu konkrētus jautājumus un riskus, ECB var arī izmantot savu uzraudzības darbību izpildes gaitā savāktos papildu datus un informāciju no ārējiem datu sniedzējiem.

4.4.2. Nepārtraukta uzraudzības dialoga uzturēšana

CRD 10., 97., 104. un 105. pants

EBI Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodoloģiju, ko izmanto uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesā (EBA/GL/2014/13)

Veicot ikdienas uzraudzību, KUK organizē regulāras un *ad hoc* sanāksmes ar uzraudzītajām iestādēm, kurās piedalās dažādu līmeņu darbinieki. Nepārtraukta uzraudzības dialoga uzturēšana ir ārkārtīgi svarīga, lai agrīni identificētu riskus un savlaicīgi veiktu koriģējošus uzraudzības pasākumus. Šāds uzraudzības dialogs veicina arī vienotu izpratni uzraudzīto iestāžu un uzraugu vidū par uzraudzības procedūru, piemēram, SREP un uzraudzības stresa testu, iznākuma pamatelementiem un galvenajiem virzītājspēkiem. Turklāt tiek sagaidīts, ka uzraudzības dialoga ietvaros iestādes laikus ziņo uzraudzības iestādēm par notiekošajām un būtiskajām risku un tirgu norisēm.

Ikgadējās uzraudzības pārbaudes programmas izstrādes procesa ietvaros katra KUK sagatavo gada galveno tikšanos grafiku ikvienai uzraudzītajai iestādei. Šis grafiks ir elastīgs, un to var atjaunināt visa gada garumā. Turklāt iespējams rīkot *ad hoc* tikšanās pēc uzrauga vai attiecīgās uzraudzītās iestādes pieprasījuma. Neraugoties uz minēto, NKI un iestāžu vietējā līmeņa vadības tikšanās par uzraudzības uzdevumu jautājumiem, kas neattiecas uz VUM, var rīkot bez KUK iesaistes, bet informējot KUK.

Tiek rīkotas regulāras tikšanās gan ar grupas vadību, gan ar nozīmīgu meitasuzņēmumu vadību. Ik gadu parasti notiek vismaz viena tikšanās ar izpilddirektoru, risku direktoru un finanšu direktoru, kā arī ar uzraudzītās iestādes padomes priekšsēdētāju un iekšējā audita vadītāju grupas līmenī un attiecīgo

meitasuzņēmumu līmenī. Papildus var rīkot tikšanās ar galveno darbības funkciju un atbilstības un atbalsta funkciju vadītājiem, kā arī tematiskās tikšanās tehniskā līmenī.

KUK koordinators kā vienu no uzraudzības dialoga pamatelementiem parasti organizē tikšanos ar iestādes vadības struktūru, lai iepazīstinātu ar SREP secinājumiem un SREP lēmuma projekta pamatā esošajiem apsvērumiem. Tādējādi iestāde var izprast, kāds ir tās novērtējums un kurās jomās nepieciešami uzlabojumi.

ECB dažreiz arī organizē papildu tikšanās ar nozares pārstāvjiem, piemēram izpilddirektoru darbseminārus par konkrētiem jautājumiem.

4.4.3. VUM tematisko pārbažu veikšana

CRD 99. pants

VUM regulas 4. pants, 6. panta 1. punkts, 9. panta 1. punkts un 10. pants

ECB veic tematiskās pārbaudes un horizontālās aktivitātes saistībā ar jautājumiem, kas parasti ietekmē iestāžu grupas, kuras pieder pie vairākām jurisdikcijām, kuru darbības pamatā ir dažādi uzņēmējdarbības modeļi un kuru lielums un sarežģītība atšķiras (piemēram, [tematisko pārbaudi par pārvaldību un vēlmi uzņemties risku](#)). Lai nodrošinātu pienācīgu horizontālo analīzi un salīdzinošo novērtēšanu, veicot tematisko pārbaudi, iestāžu izlasi izvēlas saskaņā ar pieļaujamo riska līmeni, ko katra kopējā uzraudzības komanda nosaka savai uzraudzītajai iestādei. Tas tiek darīts, lai iegūtu vērtīgu ieskatu par iesaistītajās dalībvalstīs novērotajām riska tendencēm, jo vispārējās tematiskās pārbaudes aptver visu uzraudzīto iestāžu kopumu un horizontālās aktivitātes ietver tikai noteiktu šo iestāžu skaitu. Tematisko pārbažu mērķis ir gūt padziļinātas zināšanas par atsevišķiem jautājumiem, koncentrējoties uz faktu vākšanu. Atkarībā no temata un konstatējumiem tematisko pārbažu rezultātus var izmantot VUM norādījumu izstrādē, lai identificētu un/vai sekmētu labāko praksi vai pat izstrādātu kvalitatīvus un/vai kvantitatīvus pasākumus konkrētai iestādei. Analīzes rezultātus ņem vērā tematiskās pārbaudes izlasē iekļauto iestāžu ikgadējā SREP.

Jautājumus, par kuriem veicamas tematiskās pārbaudes, nosaka Uzraudzības valde, kura apstiprina uzraudzības prioritātes nākamajam gadam, tādējādi identificējot padziļināti novērtējamus jautājumus. Tematisko pārbažu potenciālo tēmu noteikšanu koordinē Uzraudzības stratēģijas un risku direktorāts sadarbībā ar citām VUM iesaistītajām personām, piemēram, ģenerāldirektorātiem, KUK vai citām ECB nodaļām, NKI horizontālajām nodaļām un starptautiskajām struktūrām (piemēram, EBI un BBUK), un tām jāatbilst Uzraudzības valdes noteiktajām uzraudzības prioritātēm.

KUK paziņo novērotos faktus vai jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi, izmantojot speciālas pēcpārbaudes vēstules vai uzraudzības lēmumus. Atkarībā no konstatēto trūkumu nopietnības var tikt pieprasīti darbības plāni vai īpaši korektīvie pasākumi. Tematisko pārbažu apkopotie rezultāti var tikt arī paziņoti nozares pārstāvjiem, publicējot uzraudzības gaidas.

4.4.4. Periodiskie uzraudzības pārbažu procesi

CRD

EBI Pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodoloģiju, ko izmanto uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesā (EBA/GL/2014/13)

Periodiskas regulatīvās pārbaudes atspoguļo CRR, CRD un BRRD paredzētos uzraudzības pienākumus. Tie ietver, piemēram, iestāžu atvērto plānu un atalgojuma politikas regulāru izvērtēšanu, 3. pīlāra informācijas atklāšanas vai dividendžu sadales politikas atbilstības vērtēšanu.

Piemēram, katra KUK atbild par informācijas vākšanu saistībā ar uzraudzīto iestāžu atalgojuma politiku un praksi un par jēgpilnu analīzi, lai novērtētu atbilstību attiecīgajām CRD prasībām. Vērtēšanu izmanto, lai iegūtu informāciju SREP lēmumu vajadzībām (sk. 4.5. sadaļu).

Attiecībā uz pamatotas atalgojuma politikas piemērošanu un reaģējot uz uzraudzīto iestāžu iesniegtajiem pieteikumiem, KUK pienākums ir novērtēt pieprasījumus saistībā ar iepriekšēja apstiprinājuma sniegšanu par to, lai darbiniekam nepiemērotu pieņemumu, ka tam ir būtiska ietekme uz iestādes riska profilu ("identificētie darbinieki"), un pieprasījumus palielināt proporcijas starp kopējās atalgojuma summas nemainīgo un mainīgo daļu. Pirmajā no minētajiem gadījumiem Padome pieņem ECB lēmumu, pamatojoties uz Uzraudzības valdes priekšlikumu (atbilstoši ECB lēmumu pieņemšanas procesam). Ja otrajā no minētajiem gadījumiem ir paredzams, ka saglabāsies stabila kapitāla bāze, parasti nav nepieciešams īpašs kompetentās iestādes lēmums. Vēl viens piemērs ir KUK pienākums novērtēt uzraudzītās iestādes atbilstību 3. pīlāra informācijas atklāšanas prasībām, kuru pamatā ir CRD, CRR, EBI pamatnostādnes un valsts tiesību akti. Šajā kontekstā KUK novērtē ne tikai publiskotos dokumentus, bet arī iekšējās procedūras un praksi, kas ir informācijas atklāšanas lēmumu un darbību pamatā. Šī novērtējuma secinājumus var ņemt vērā SREP lēmumā.

4.5. Uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas process

4.5.1. Ietvars

SREP ir elastīgs un pielāgojams, lai nodrošinātu uz riskiem balstītu uzraudzību. Praksē tas nozīmē, ka SREP elementu novērtēšanas biežums, tvērums un dziļums katru gadu var atšķirties atkarībā no uzraudzības iesaistīšanās pakāpes un bankas konkrētajiem apstākļiem.

Atbilstoši EBI Pamatnostādnēm par kopējām procedūrām un metodoloģiju, ko izmanto uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesā (EBI pamatnostādnēm par SREP), izmantotā metodoloģija ietver šādas sadaļas.

- Katras KUK veiktais novērtējums par savu uzraudzīto iestādi, balstoties uz četriem elementiem: uzņēmējdarbības modeļu analīze, iekšējā pārvaldība, kapitāla riski un likviditātes un finansējuma riski (sk. 4.5.4. sadaļu). Šis novērtējuma pamatā parasti ir iepriekšējā gada beigu dati, kas nozīmē, ka SREP 2023. gada vērtēšanas cikls balstīts uz 2022. gada beigu datiem. Tiek

EBI pamatnostādnes par kopējām procedūrām un metodiku uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam (SREP) un uzraudzības stresa testiem (EBA/GL/2022/03)

EBI RTS un ITS projekts par uzraudzības iestāžu kolēģijām (EBA/RTS/2014/16 un EBA/ITS/2014/07)

veikta agrīna salīdzinošā novērtēšana, kuras kulminācija ir SREP rezultāts, kas pamatā ir saraksts, kurā apkopoti galvenie ievainojamības aspekti vai uzraudzības konstatējumi par jomām, kurās ar uzraudzības pasākumu palīdzību jāmazina riski. Šie pasākumi var būt kvalitatīvi un/vai kvantitatīvi. SREP vērtēšanas cikla rezultāti konkrētajā gadā tiek formalizēti SREP lēmumu veidā. Šie lēmumi piemērojami nākamajam gadam. Tas nozīmē, ka SREP 2023. gada vērtēšanas cikla rezultāti atspoguļoti 2024. gadā piemērojamajos SREP lēmumos.

- Salīdzinošā novērtēšana (sk. 4.5.5. sadaļu), ko veic otrā aizsardzības līnija un ko izmanto, lai papildinātu un apstiprinātu novērtējumu.
- Neformāla un formāla SREP novērtējuma rezultātu paziņošana uzraudzītajām iestādēm. SREP novērtējuma rezultāti nozīmīgajai iestādei vispirms tiek paziņoti neformāli (uzraudzības dialoga ietvaros), bet pēc tam – formāli caur novērtējuma rezultātā pieņemto SREP lēmumu (sk. 4.5.6. sadaļu). SREP rezultāti tiek publiskoti apkopotā veidā (sk. 4.5.7. sadaļu), kas atbilst Eiropas banku uzraudzības pilnīgas caurredzamības garam.

ECB veic SREP kā piederības dalībvalsts uzraudzības iestāde vai uzņēmējas valsts uzraudzības iestāde (sk. 4.5.8. sadaļu) saskaņā ar attiecīgajiem EBI regulatīvajiem tehniskajiem standartiem.

Daudz gadu novērtējums

Kopējās uzraudzības komandas var vērtēt dažādās riska jomas vairāku gadu laikā, ko dēvē par daudz gadu novērtējumu. Gada laikā veicamo obligāto novērtējuma apjomu dēvē par pamatnovērtējumu. Līdztekus tam vairāku gadu garumā tiek īstenoti papildu komponenti. Šie komponenti ir sadalīti "moduļos" un definēti katrai riska jomai izmantotajā metodoloģijā.

4.5.2. Uz pagātņi un uz nākotni vērstās perspektīvas

SREP ir vērsts uz to, lai novērtētu iestādei piemītošo riska pakāpi, tās pozīciju līdzīgu iestāžu grupā un neaizsargātību pret ārējiem faktoriem.

Uzraudzības iestādēm laikus jāspēr visi nepieciešamie soļi, lai nodrošinātu iestādes dzīvotspēju nākotnē, tāpēc novērtējumā jāizmanto arī uz nākotni vērsta pieeja. Tāpēc SREP novērtē iestādes dzīvotspēju 12 mēnešu periodā, kā arī vidēja termiņa un ilgtermiņa perspektīvā, izmantojot plašu kvantitatīvas un kvalitatīvas pagātnes un nākotnes informācijas klāstu.

Šajā novērtējumā kā pamatinformācija tiek izmantoti pagātnes notikumi, jo kopumā ir plaši pieejami ticami dati, kas var sniegt norādes par attīstības tendencēm nākotnē. Papildus tiem jāizmanto arī uz nākotni vērsta informācija, t. sk., piemēram, saistību neizpildes varbūtība, saistību nepildīšanas zaudējumi, iestādes kapitāla un likviditātes plāni un iestādes iekšējie un uzraudzības stresa testi.

Uz nākotni vērsta perspektīva iekļauta risku novērtēšanas sistēmā. 1. elementu (ilgtspējības novērtējumu) un 3. un 4. elementu (ICAAP/ILAAP) analizē uz nākotni vērsta perspektīvā, galveno uzmanību pievēršot tuvākajai nākotnei. Stresa testi 3. un 4. elementa ietvaros tiek veikti ilgāka termiņa perspektīvā, piemēram, aptverot trīs līdz piecus gadus.

4.5.3. Holistiska pieeja

SREP mērķis ir gūt pēc iespējas pilnīgāku kopainu par iestādes riska profilu, ņemot vērā visus attiecīgos riskus un attiecīgās riska mazināšanas iespējas. Iestādes riska profils neizbēgami ir daudzšķautņains, un daudzi riska faktori ir savstarpēji saistīti. Tas attiecas arī uz iespējamajiem uzraudzības pasākumiem, kurus var īstenot, reaģējot uz šiem riskiem. Tāpēc, sagatavojot kopējo SREP novērtējumu un SREP lēmumu, šie četri elementi jāaplūko savstarpējā saistībā.

Attiecībā uz iespējamām papildu kapitāla prasībām šī holistiskā pieeja tiek paplašināta, rūpīgāk izanalizējot individuālos riska faktoros, jo riskus noteicošajiem faktoriem, kas veido uzraudzītās iestādes kopējo uzraudzības novērtējumu, nav vienāda ietekme uz tās papildu kapitāla prasībām.

4.5.4. Novērtējuma kopsavilkums

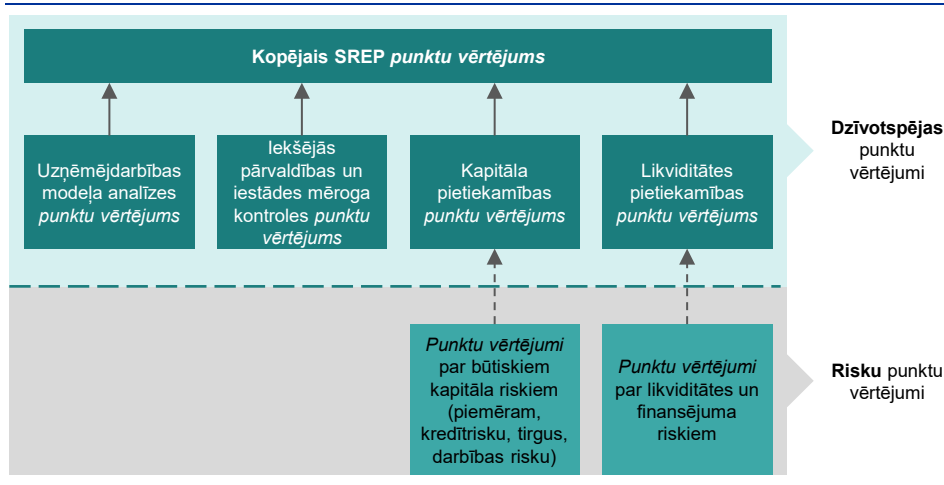
Riska novērtēšanas sistēma palīdz KUK ikdienas uzraudzības darbā. Tā tiek izmantota, veicot pastāvīgu analīzi par 1. elementu (uzņēmējdarbības modelis), 2. elementu (iekšējā pārvaldība un riska vadība), 3. elementu (kapitāla riski) un 4. elementu (likviditātes un finansējuma riski).

Šo četru elementu uzraudzības novērtējums un kopējais SREP uzraudzības novērtējums tiek formalizēts, sniedzot loģisko pamatojumu un vērtējumu punktus. KUK sniedz loģisko pamatojumu, uzsverot galvenos faktoros, kas ir tās novērtējuma pamatā, galvenos trūkumus un to iespējamo ietekmi uz iestādes dzīvotspēju, un to pamato ar svarīgākajiem pierādījumiem, piemēram, tabulām/attēliem un shēmām.

Punktu vērtējumu galvenokārt izmanto kā līdzekli, lai rezumētu uzraudzības iestāžu viedokļiem un veicinātu augsta līmeņa starpnozaru salīdzinājumu un komunikāciju gan VUM ietvaros, gan ar pašu iestādi. Šo vērtējumu nevajadzētu jaukt ar citiem reitingu veidiem, piemēram, tiem, ko izmanto reitingu aģentūras vai iestādes, lai novērtētu parādnieka spēju atmaksāt parādu vai saistību neizpildes iespējamību.

14. shēma

Punktu vērtējuma sistēmas pārskats

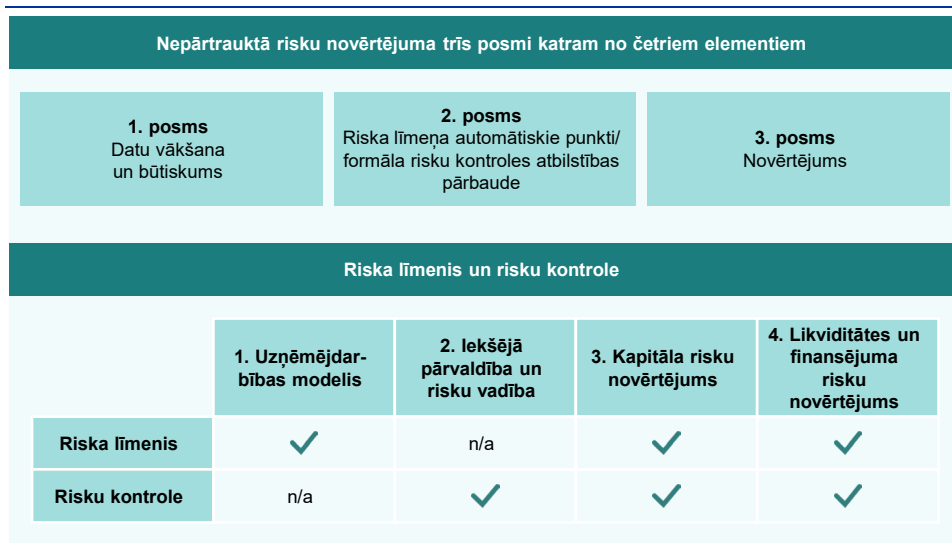

Riska elementus novērtē gan no kvantitatīvās (riska līmeņa),⁹ gan no kvalitatīvās (riska kontroles)¹⁰ perspektīvas.

Attiecībā uz katru no perspektīvām novērtējumus veic trīs posmos, kas cits citu papildina¹¹.

15. shēma

Riska līmeņa un riska kontroles novērtējuma trīs savstarpēji papildinošie posmi

⁹ *Considerations in relation to inherent risk* ("Ar piemītošo risku saistītie apsvērumi"), atbilstoši EBI pamatnostādņiem par kopējām procedūrām un metodiku uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam (SREP) un uzraudzības stresa testiem.

¹⁰ *Considerations in relation to adequate management and controls* ("Ar pienācīgu pārvaldību un kontroli saistītie apsvērumi"), atbilstoši EBI pamatnostādņiem par kopējām procedūrām un metodiku uzraudzības pārbaudes un novērtēšanas procesam (SREP) un uzraudzības stresa testiem.

¹¹ Ir izņēmumi, piemēram, kapitāla pietiekamības novērtējums, kam ir tikai 1. un 3. posms.

Šie trīs posmi veido loģisku secību riska novērtējuma veikšanai. 1. posms ietver datu vākšanu un katras apakšrisku kategorijas būtiskuma novērtējumu, 2. posms – automātisku novērtējumu, pamatojoties uz objektīviem rādītājiem, un 3. posms – jebkāda veida KUK ekspertu lēmumu, kas tiek pieņemts uz šā pamata.

Veicot riska līmeņa novērtējumu, tiek izvērtēta iestādes portfeļiem piemītošā riska pakāpe un ņemti vērā vairāki atšķirīgi faktori, t. sk. iestādes pozīcija attiecībā pret līdzīgām iestādēm un jebkāda veida makroekonomiski faktori, kas var ietekmēt tās riska profilu. Iestādes risku būtiskumu ņem vērā divu galveno iemeslu dēļ: 1) lai identificētu tās darbības un riskus, kas ir vitāli svarīgi iestādes spējai nodrošināt drošu pārvaldību un risku segumu, un 2) koncentrēt uzraudzības darbu un lēmumus uz tām darbībām, kas saistītas ar riskiem, kuri apdraud iestādes darbības spēju vai nu īstermiņā (dzīvotspēju) vai vidējā termiņā un ilgtermiņā (ilgtspēju), un tās spēju nodrošināt šo risku segumu un vadību.

Riska līmeņa novērtējumā tiek ņemts vērā jebkāda veida atbilstošs būtiskuma novērtējums, jebkāda veida atbilstošs automātiskā pamatvērtējuma posms un plašs kvalitatīvas un kvantitatīvas informācijas klāsts, kas var papildināt jebkuru standartizēto novērtējumu: noslēdzot šādu novērtējumu, tiek sniegts apraksts kopsavilkuma veidā un punktu vērtējums.

Punktu vērtējums, ar kuru tiek novērtēts riska līmenis¹²

1 = "zems": ņemot vērā iestādei piemītošo riska līmeni, nav konstatējams risks, ka varētu būt vērojama būtiska ietekme uz grupas vai tās vienību prudenciālajiem elementiem.

2 = "vidēji zems": ņemot vērā iestādei piemītošo riska līmeni, pastāv zems risks, ka varētu būt vērojama būtiska ietekme uz grupas vai tās vienību prudenciālajiem elementiem.

3 = "vidēji augsts": ņemot vērā iestādei piemītošo riska līmeni, pastāv vidējs risks, ka varētu būt vērojama būtiska ietekme uz grupas vai tās vienību prudenciālajiem elementiem.

4 = "augsts": ņemot vērā iestādei piemītošo riska līmeni, pastāv augsts risks, ka varētu būt vērojama būtiska ietekme uz grupas vai tās vienību prudenciālajiem elementiem.

Veicot risku kontroles novērtējumu, tiek izvērtēta 1) iestādes iekšējās pārvaldības/risku vadības un 2) riska faktoru līmenī ieviestās risku vadības un kontroles pietiekamība un atbilstība. Tas ietver novērtējumu par to, kā iestādes monitorē savus riska darījumus, nosaka veicamos pasākumus un novērtē iekšējās politikas, organizācijas un limitu atbilstību. Katrai kategorijai noteiktajiem specifiskajiem riska kontroles pasākumiem, kas tiek novērtēti, jāatbilst vispārējai iekšējai pārvaldībai/riska vadībai iestādes līmenī.

¹² Punktu vērtējumam "2" un "3" ieviestas papildnorādes "+" un "-".

Veicot riska kontroles pārbaudi, KUK novērtē, kā pārvaldības un kontroles sistēma darbojas praksē. Tas ietver risku vadības un kontroles sistēmas piemērotības pārskatīšanu, ņemot vērā iestādes lielumu un sarežģītību (uzņēmējdarbības modeli, organizatorisko struktūru utt.), kā arī to, cik lielā mērā šī sistēma ir iestrādāta tās darbības procesos. KUK novērtē katru riska kontroles apakš kategoriju, identificējot piešķirtā punktu vērtējuma pamatā esošos iemeslus (būtiskākās stiprās un vājās puses, risku mazinošos faktorus un citus atbilstošos koriģējošos faktorus).

Punktu vērtējums, ar kuru tiek novērtēta riska kontrole¹³

1 = "spēcīga kontrole": ņemot vērā pārvaldības, organizācijas un kontroles kvalitāti, nav konstatējams risks, ka varētu būt vērojama būtiska ietekme uz grupas vai tās vienību prudenciālajiem elementiem. Riska vadības un kontroles līmenis ir augsts. Risku vadības un kontroles sistēma ir skaidri definēta un pilnībā saderīga ar iestādes darbības būtību un sarežģītību.

2 = "pietiekama kontrole": ņemot vērā pārvaldības, organizācijas un kontroles kvalitāti, pastāv zems risks, ka varētu būt vērojama būtiska ietekme uz grupas vai tās vienību prudenciālajiem elementiem. Riska vadības un kontroles līmenis ir pieņemams. Risku vadības un kontroles sistēma ir pienācīgi definēta un pietiekami saderīga ar iestādes darbības būtību un sarežģītību.

3 = "vāja kontrole": ņemot vērā pārvaldības, organizācijas un kontroles kvalitāti, pastāv vidējs risks, ka varētu būt vērojama būtiska ietekme uz grupas vai tās vienību prudenciālajiem elementiem. Riska vadības un kontroles līmenis ir vājš un ir jāuzlabo. Riski nav pietiekami mazināti un kontrolēti, tādējādi radot pārmērīgu atlikušo risku. Risku vadības un kontroles sistēma ir nepietiekami definēta vai nepietiekami saderīga ar iestādes darbības būtību un sarežģītību.

4 = "nepietiekama kontrole": ņemot vērā pārvaldības, organizācijas un kontroles kvalitāti, pastāv augsts risks, ka varētu būt vērojama būtiska ietekme uz grupas vai tās vienību prudenciālajiem elementiem. Risku vadības un kontroles līmenis ir ļoti zems, un vajadzīgi radikāli un/vai tūlītēji uzlabojumi. Riski netiek – vai tiek tikai nepietiekamā mērā – mazināti un tiek slikti kontrolēti. Risku vadības un kontroles sistēma nav definēta vai neatbilst iestādes darbības būtībai un sarežģītībai.

Kategorijas riska līmeņa un riska kontroles novērtējumi tiek apkopoti, lai sniegtu "kombinēto novērtējumu".

Kad visi četri elementi ir novērtēti, uzraugi piešķir kopējo SREP punktu skaitu diapazonā no 1 līdz 4. Saskaņā ar EBI pamatnostādņem par SREP šis kopējais SREP punktu vērtējums norāda uz uzraudzības viedokli par iestādes vispārējo dzīvotspēju, pamatojoties uz kopējo viedokli par draudiem dzīvotspējai (sīkāku informāciju par katru novērtējuma elementa metodoloģiju sk. arī attiecīgajā banku uzraudzības interneta vietnes sadaļā).

Kopējā SREP punktu vērtējumā jāņem vērā atsevišķo risku novērtējuma rezultāti – augstāks punktu vērtējums atspoguļo lielāku risku iestādes dzīvotspējai, ko nosaka

¹³ Punktu vērtējumam "2" un "3" ieviestas papildnorādes "+" un "-".

viena vai vairākas tās riska profila iezīmes, t. sk. tās uzņēmējdarbības modelis, iekšējās pārvaldības sistēma un atsevišķie riski, kas apdraud tās maksāspēju vai likviditātes pozīcijas.

Pēc tam KUK var koriģēt šo kopējo SREP punktu pamatvērtējumu, piemērojot ierobežotu vērtējumu, kas pamatojas uz 1) KUK zināšanām par iestādi, 2) līdzīgu iestāžu salīdzinājumu (arī agrīnās salīdzinošās novērtēšanas kontekstā) un SREP salīdzinošo novērtēšanu (sk. 4.5.5. sadaļu), 3) makroekonomisko vidi, kurā iestāde darbojas, 4) iestādes kapitāla/likviditātes plānošanu, kas vērsta uz stabilu virzību uz pilnīgu CRR/CRD IV ieviešanu, un 5) VUM pieļaujamā riska līmeni. Tā var nolemt atspoguļot kopējā SREP punktu vērtējumā SREP gaitā konstatētos trūkumus, kurus tā uzskata par īpaši svarīgiem iestādei.

Mērķis ir nodrošināt holistisku iestādes riska profila novērtējumu un, ja nepieciešams, noteikt vispiemērotākos uzraudzības pasākumus (kas formāli atspoguļoti SREP lēmumā (sk. 4.5.6. sadaļu)), piemēram, pašu kapitāla prasības, likviditātes prasības vai citus kvalitatīvus uzraudzības pasākumus.

4.5.5. SREP rezultātu salīdzinošā novērtēšana

Laikā, kamēr uzraugi veic SREP novērtējumu, un pirms uzraudzības dialoga un SREP lēmumu pabeigšanas notiek iegūto uzraudzības rezultātu salīdzinošās novērtēšanas process, ko veic otrā aizsardzības līnijā.

Šis pārbaudes mērķis ir atbalstīt kopējās uzraudzības komandas un nodrošināt SREP rezultātu konsekveni un efektīvi, pamatojoties uz vienlīdzīgu apstākļu un taisnīgas attieksmes nodrošināšanu visām uzraudzītajām iestādēm. Veicot salīdzinošo analīzi, uzmanība tiek pievērsta uzraugu veiktajam risku novērtējumam, atsevišķiem riskiem piešķirtajam punktu vērtējumam un kopējam SREP punktu vērtējumam, kā arī kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem faktoriem. Salīdzinošā novērtēšana tiek veikta dažādās līdzīgo iestāžu grupās saskaņā ar SREP metodoloģiju, t. i., atspoguļojot uzņēmējdarbības modeļu specifiku, un saskaņā ar stratēģiskajām prioritātēm un pieļaujamā riska līmeņa ietvaru. Ja uzraugi konstatē jomas, kas rada bažas, kuras bankām jānovērš, salīdzinošās novērtēšanas process palīdz noteikt uzraudzības pasākumus, kas ir konsekventi visās bankās ar līdzīgiem ievainojamības aspektiem, un tiek monitorēti, lai laikus tiktu veikta iepriekš noteikto pasākumu pēckontrole.

Kopumā salīdzinošās novērtēšanas pamatā esošā koncepcija ir papildināt novērtējumu, sniedzot citu viedokli līdztekus KUK viedoklim un horizontālu salīdzinošu skatījumu. Ar KUK tiek apspriestas iespējamās neatbilstības, lai rosinātu diskusiju par SREP rezultātiem attiecīgajā ciklā. Pamatojoties uz šo diskusiju, kopējās uzraudzības komandas var koriģēt uzraudzības rezultātus.

4.5.6. Uzraudzības dialogs un SREP lēmumi

Kopējās uzraudzības komandas uzsāk uzraudzības dialogu, iepazīstinot uzraudzīto iestādi ar sava novērtējuma provizoriskajiem rezultātiem un kvalitatīvajiem un kvantitatīvajiem pasākumiem, ko tās plāno veikt. Uzraudzības dialogs ir būtisks, lai nodrošinātu uzraudzības darbību caurredzamību un paredzamību, kā arī ļautu nozīmīgajām iestādēm sniegt savus skaidrojumus pirms SREP noslēguma.

SREP lēmums tiek pieņemts saskaņā ar VUM regulas 16. pantu un tiek pieņemts pēc uzklaušanās (sk. VUM pamatregulas 22. panta 1. punktu un 31. pantu). Tam jābūt pienācīgi pamatotam (sk. VUM regulas 22. panta 2. punktu un VUM pamatregulas 33. pantu).

SREP lēmumus pieņem Padome saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru, pamatojoties uz Uzraudzības valdes ierosinātiem pilnībā sagatavotiem lēmumu projektiem, un tie var ietvert šādus elementus.

Pašu kapitāla prasības

- Kopējās SREP kapitāla prasības, ko veido minimālās pašu kapitāla prasības (8 %) saskaņā ar 1. pīlāru un papildu pašu kapitāla prasības saskaņā ar 2. pīlāru;
- Apvienoto rezervju prasības.

Konkrētajai iestādei noteiktas kvantitatīvas likviditātes prasības

- Sviras seguma rādītājs virs regulējošajām minimālajām prasībām;
- Ilgāki "izdzīvošanas periodi";
- Pasākumi nacionālā līmenī.

Citi kvantitatīvi un kvalitatīvi uzraudzības pasākumi

- Citi no VUM Regulas 16. panta 2. punkta izrietošie uzraudzības pasākumi (piemēram, uzņēmējdarbības ierobežošana vai sašaurināšana, prasība mazināt riskus, dividendžu sadales ierobežojumi vai iepriekšēja apstiprināšana un papildu vai biežāku pārskatu sniegšanas prasību noteikšana);
- 2. pīlāra norādes, kas izteiktas kā pirmā līmeņa pamata kapitāla rādītāja papildu prasība.

2. pīlāra sviras rādītāja prasības un norādes

- Līdzīgi pašu kapitāla prasībām ECB banku uzraudzība var noteikt 2. pīlāra prasības, kā arī 2. pīlāra norādes, attiecībā uz sviras rādītāju.

Kapitāla un likviditātes prasības

Ja SREP novērtējumā atklājas, ka nozīmīgās iestādes ieviestā kārtība, stratēģijas, procesi un mehānismi un tās rīcībā esošais pašu kapitāls nenodrošina pienācīgu risku vadību un segumu, ECB var noteikt 2. pīlāra prasības un 2. pīlāra norādes, kā arī noteiktas 2. pīlāra prasības un 2. pīlāra norādes attiecībā uz sviras rādītāju. ECB nosaka 2. pīlāra norādes un sviras rādītāja 2. pīlāra norādes virs saistošo kapitāla prasību (minimālo un papildu) līmeņa un papildus kopējām kapitāla rezervēm. Ja uzraudzītā iestāde neizpilda tai noteiktās 2. pīlāra norādes, tas nenozīmē, ka uzraudzības iestāde automātiski veiks kādus pasākumus un tiks noteikti kādi ierobežojumi sadalāmajām summām. Taču ECB rūpīgi monitorē iestādes, kuras neievēro tām noteiktās 2. pīlāra norādes, un apsver, vai nepieciešams veikt kādus pasākumus (un kādi pasākumi nepieciešami), lai risinātu konkrēto situāciju.

Ja pastāv būtiski riski, kurus nesedz likviditātes seguma rādītājs, un netiek konstatēts, ka iestāde pienācīgi mazina šos riskus, var tikt noteikti arī likviditātes pasākumi.

Kvalitatīvās prasības

Papildus kvantitatīvajiem pasākumiem bankām var pieprasīt īstenot plašu kvalitatīvo pasākumu klāstu.

4.5.7. SREP rezultātu publicēšana

Ilgadējā SREP cikla noslēgumā ECB banku uzraudzības interneta vietnē tiek publicēti SREP apkopotie rezultāti, katrai bankai specifiskās 2. pīlāra prasības un 2. pīlāra sviras rādītāja prasības. Šie rezultāti tiek prezentēti īpašā preses konferencē, ko vada ECB Uzraudzības valdes priekšsēdētājs. Visām nozīmīgajām iestādēm, saņemot SREP lēmumu, tiek lūgts sniegt piekrišanu 2. pīlāra prasību un 2. pīlāra sviras rādītāja prasību publicēšanai. SREP apkopoto rezultātu publicēšanas mērķis ir informēt sabiedrību par svarīgākajām SREP uzraudzības cikla norisēm, piemēram, SREP punktu vērtējuma un kvantitatīvo un kvalitatīvo prasību pārmaiņām, kā arī iepazīstināt ar informāciju par galvenajām uzraudzības bažām un pasākumiem.

4.5.8. ECB kā uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde

Ja ECB ir uzņēmējas dalībvalsts uzraudzības iestāde, KUK izmanto piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes sagatavoto un saskaņoto laika grafiku un veidnes. Konsolidētās uzraudzības iestāde vada kolēģijas sanāksmes un informē visus kolēģijas dalībniekus par sanāksmju organizēšanu, par galvenajiem apspriežamajiem jautājumiem un darbībām, kuras paredzēts apsvērt.

Balstoties uz visu pieejamo informāciju, KUK kā minimums jā sagatavo ziņojumi par attiecīgās uzraudzītās iestādes risku novērtējumu un likviditātes risku novērtējumu. Tad tai šie novērtējumi jā iesniedz piederības dalībvalsts uzraudzības iestādei. Balstoties uz šiem ziņojumu projektiem, KUK sagatavo sākotnējo viedokli par kapitāla kvantificēšanu, likviditātes kvantificēšanu un kvalitatīviem pasākumiem, ko pēc tam apspriež kolēģijas sanāksmēs.

Tad KUK no piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes saņem grupas riska novērtējuma gala ziņojumu un grupas likviditātes riska novērtējuma gala ziņojumu. Balstoties uz šiem gala ziņojumiem, KUK sagatavo uzraudzības viedokli kopīgā lēmuma pieņemšanai, un tas tiek iesniegts piederības dalībvalsts uzraudzības iestādei. Kad piederības dalībvalsts uzraudzības iestāde to izvērtējusi, KUK tiek iepazīstināta ar kopīgā lēmuma projektu.

Pēc juridisko un kvalitātes pārbaūžu veikšanas KUK jā iesniedz kopīgā lēmuma projekts un ECB īstenošanas lēmuma projekts Uzraudzības valdei apstiprināšanai. Pēc apstiprināšanas ECB īstenošanas lēmums tiek paziņots uzraudzītajai iestādei, un sākas uzklauššanas periods. Nepieciešamības gadījumā lēmumu projekti tiek paziņoti uzraudzītajai iestādei tās valodā. Tad KUK jā novērtē saņemtie komentāri un jāvienojas ar piederības dalībvalsts uzraudzības iestādi par komentāru novērtējumu un kopīgā lēmuma projekta labojumiem. Tāpēc KUK piedalās piederības dalībvalsts uzraudzības iestādes rīkotajās kolēģijas sanāksmēs.

Kad panākta vienošanās, KUK nosūta galīgo kopīgo lēmumu Uzraudzības valdei apstiprināšanai un pēc tam Padomei pieņemšanai saskaņā ar iebildumu neizteikšanas procedūru. Kad lēmums ir pieņemts, ECB paziņo galīgo ECB īstenošanas lēmumu nozīmīgajai iestādei un paziņo piederības dalībvalsts uzraudzības iestādei par ECB piekrišanu kopīgajam lēmumam. Piederības dalībvalsts uzraudzības iestāde paziņo kopīgo lēmumu mātesuzņēmumam.

4.6. Pastāvīgā iekšējo modeļu monitorēšana

[CRD 101. pants](#)

[VUM regulas 16. pants](#)

[Pastāvīgā modeļu monitorēšana](#)

[Norādījumi par klātienē
pārbaudēm un iekšējo modeļu
izmeklēšanu](#)

Pastāvīgās modeļu monitorēšanas mērķis ir pārliecināties par nozīmīgo iestāžu atbilstību regulatīvajām prasībām attiecībā uz iekšējiem modeļiem, kas tiek izmantoti, lai aprēķinātu minimālās kapitāla prasības saskaņā ar CRR. Pie tām pieder prasības attiecībā uz modeļa risku jutīgumu, modeļa validāciju, modeļa riska pārvaldību, modeļa pielāgojumiem, ar modeli saistītajiem procesiem, ka arī modeļa salīdzinošo novērtēšanu. ECB regulāri jāvērtē, vai nozīmīgās iestādes izmanto labi izstrādātas un aktualizētas iekšējo modeļu metodes. Pastāvīgās modeļu monitorēšanas procesā iegūtā informācija tiek iekļauta iestādes pastāvīgajā novērtējumā un izmantota SREP lēmuma sagatavošanā.

Pastāvīga modeļu monitorēšana palīdz izpildīt CRD 101. panta prasības, kas nosaka, ka kompetentajām iestādēm regulāri, un vismaz reizi trijos gados, jāpārskata iestāžu atbilstība prasībām attiecībā uz iekšējiem modeļiem. Šī prasība tiek izpildīta, veicot:

- pastāvīgu modeļu monitorēšanu, kas balstās galvenokārt uz neklātienes pārbaudēm, t. sk. sanāksmēm par konkrētiem jautājumiem ar uzraudzītajām iestādēm;
- iekšējo modeļu izmeklēšanu, kas galvenokārt tiek veikta klātienes pārbaūžu veidā.

Kad pastāvīgās modeļu monitorēšanas pārbaudēs tiek konstatēti kādi fakti, par tiem tiek tiešā veidā ziņots iestādei vai var tikt uzsākta tālāka iekšējā modeļa izmeklēšana, lai savāktu pietiekamus pierādījumus, kas pamato uzraudzības pasākumu piemērošanu (kā izklāstīts VUM regulas 16. pantā). Atbilstošajos tiesību aktos noteiktajos gadījumos kā pēdējā iespēja var tikt izmantotas piespiedu izpildes un sankciju pilnvaras.

Pastāvīgās modeļu monitorēšanas novērtējumi uzraudzītajā iestādē jāveic vismaz grupas augstākajā konsolidācijas līmenī. Ja kādas grupas iestādes, kurai ir apstiprināts modelis, piederības dalībvalsts uzraugs ir ārpus Eiropas Savienības esošas valsts uzraudzības iestāde, ieteicams uzturēt dialogu ar šo piederības dalībvalsts uzraudzības iestādi, lai uzlabotu modeļa pastāvīgo monitorēšanu.

Pastāvīgā modeļu monitorēšana ir nemainīga juridiska prasība (saskaņā ar CRD 101. pantu). Parasti, lai veiktu pastāvīgās monitorēšanas pārbaudes, nav nepieciešama kāda ierosinātājfaktora aktivizēšana.

Pastāvīgajai modeļu monitorēšanai ir daudzi komponenti, novērtējumi var tikt veikti tik bieži, cik katram komponentam nepieciešams.

Pastāvīgajā modeļu monitorēšanā vismaz reiz gadā jāietver:

- novērtējums par nozīmīgās iestādes atbilstību juridiskajām prasībām, uzraudzības nosacījumiem, ierobežojumiem, pienākumiem (piemēram, veikt koriģējošas darbības), kas piemēroti ECB lēmumos par modeļu apstiprināšanu, kā arī par iestādes atbilstību īstenošanas plāniem un citiem ar attiecīgo modeli saistītiem uzraudzības pasākumiem, kas iestādei tikuši piemēroti;
- attiecīgos gadījumos – atpakaļejošo pārbaūžu rezultātu analīze un laikrindu analīze iestādēm, kuras saņēmušas atļauju izmantot iekšējos modeļus pašu kapitāla prasību aprēķināšanai tirgus riskiem (CRR 368. panta 1. punkta f) apakšpunkts un 369. pants);
- nozīmīgo iestāžu veikto modeļa validāciju analīze;
- attiecīgos gadījumos – ikgadējā salīdzinošās novērtēšanas procesa rezultātu novērtējums (CRD 78. pants);
- nebūtisku modeļu pārmaiņu un paplašinājumu novērtējums;
- attiecīgos gadījumos – citu iestādes iekšējo ziņojumu par iekšējo modeli novērtējums.

- Pastāvīgās monitorēšanas pasākumos katrai iestādei reizi gadā jāietver vismaz viena uzraudzības sanāksme. Šīs sanāksmes darba kārtība var ietvert, piemēram, pierādījumu pārskatīšanu attiecībā uz to, vai esošie iekšējie modeļi joprojām ir atbilstīgi, apsverot iestādes pēdējā laikā īstenoto uzņēmējdarbības stratēģiju, modeļa pārmaiņu plānus nākotnē un citus pašlaik iestādē notiekošos projektus, kas ir būtiski saistībā ar dažādu riska kategoriju iekšējo modelēšanu.

4.7. Klātienes pārbažu veikšana

Norādījumi par klātienes pārbaudēm un iekšējo modeļu izmeklēšanu

Sk. [norādījumus par klātienes pārbaudēm un iekšējo modeļu izmeklēšanu](#).

4.8. *Ad hoc* pieprasījumu, paziņojumu un pieteikumu novērtēšana

Šajā sadaļā aprakstīti procesi, kuru ietvaros uzraudzības iestāde nozīmīgajām iestādēm pēc to lūguma var piešķirt noteiktas atļaujas. Nozīmīgajām iestādēm jāiesniedz visa nepieciešamā informācija. Pieprasījumiem jāatbilst uzraudzības prasībām, kas noteiktas atbilstošajos tiesību aktos (t. i., ES tiesību aktos vai valstu transponētajos tiesību aktos).

4.8.1. Kapitāla instrumenti

CET1 instrumentu emisija

CRR 26. panta 3. punkts un 27.–29. pants

RTS, kas attiecas uz iestāžu pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasībām (ES/241/2014)

Uzraudzītās iestādes var klasificēt kapitāla instrumentus par pirmā līmeņa pamata kapitāla (CET1) instrumentiem tikai pēc tam, kad kompetentā iestāde piešķīrusi attiecīgu atļauju. Pēc uzraudzītās iestādes lūguma tiek pieņemts atsevišķs ECB uzraudzības lēmums, ar kuru tiek piešķirta (reizēm ar nosacījumiem) vai atteikta attiecīgā atļauja.

Kad nozīmīgā iestāde iesniegusi visus nepieciešamos dokumentus, KUK pārbauda iesniegtās informācijas atbilstību attiecīgajam regulējumam. Ja saņemta visa nepieciešamā informācija, KUK nosūta nozīmīgajai iestādei apstiprinājumu, ka saņemtā informācija ir pilnīga. Nepieciešamības gadījumā tiek pieprasīta papildu informācija. Pēc tam KUK novērtē, vai izpildītas visu atbilstošo noteikumu prasības un pārliecinās, vai attiecīgais kapitāla instruments iekļauts EBI CET1 instrumentu publiskajā sarakstā. Ja instruments nav EBI publiskajā sarakstā, pirms jebkāda lēmuma pieņemšanas ECB apspriežas ar EBI.

Tādu instrumentu turpmākās emisijas, attiecībā uz kuriem nozīmīgā iestāde jau saņēmusi atļauju tos klasificēt kā pirmā līmeņa pamata kapitāla instrumentus, var iekļaut pirmā līmeņa pamata kapitālā saskaņā ar īpašu paziņošanas procedūru.

Sīkāka informācija pieejama [ECB Norādījumos par Savienības tiesību aktos noteiktajām izvēles iespējām un rīcības brīvību](#).

Starpperioda un gada beigu peļņas iekļaušana CET1 kapitālā

CRR 26. panta 2. punkts

RTS, kas attiecas uz iestāžu pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasībām (ES/241/2014)

ECB lēmums par nosacījumiem, kurus ievērojot, kredītiestādēm ļauts 1. līmeņa pamatkapitālā iekļaut starpposma vai gada beigu peļņu (ECB/2015/4)

Nozīmīga iestāde var iekļaut starpposma vai gada beigu peļņu savā pirmā līmeņa pamata kapitālā pirms oficiāla lēmuma, ar ko apstiprina galīgo peļņu vai zaudējumus, tikai tad, ja tā saņēmusi iepriekšēju apstiprinājumu. Šis apstiprinājums balstās vai nu uz Lēmumu ECB/2015/4 par nosacījumiem, kurus ievērojot, kredītiestādēm ļauts 1. līmeņa pamatkapitālā iekļaut starpposma vai gada beigu peļņu (t. s. jumta lēmumu), vai arī uz CRR 26. panta 2. punktu.

Ja uzraudzītā iestāde vēlas atsaukties uz Lēmumu ECB/2015/4, tai jāiesniedz oficiāla vēstule, kas adresēta ECB, izmantojot attiecīgo veidni, un jāiesniedz Lēmuma ECB/2015/4 pielikumā norādītā informācija un dokumenti. KUK informē attiecīgo nozīmīgo iestādi par to, vai šie dokumenti ietver Lēmumā ECB/2015/4 prasīto informāciju, vai ir izpildīti minētajā lēmumā izklāstītie nosacījumi un vai kredītiestāde var iekļaut starpposma vai gada beigu peļņu savā pirmā līmeņa pamata kapitālā.

Ja nosacījumi Lēmuma ECB/2015/4 piemērošanai nav izpildīti vai ja iestāde iesniegusi pieteikumu attiecībā uz gadījumu, kuru šis lēmums neaptver, KUK veic individuālu novērtējumu par lūgumu atļaut iekļaut starpposma vai gada beigu peļņu CET1 kapitālā atbilstoši standarta lēmumu pieņemšanas procedūrai vai deleģētajai procedūrai (atkarībā no konkrētās situācijas).

Pašu kapitāla instrumentu samazināšana

CRR 77. un 78. pants

RTS, kas attiecas uz iestāžu pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasībām (ES/241/2014) 27.–32. pants

ECB pēc uzraudzītās iestādes lūguma var piešķirt atļauju samazināt pašu kapitālu. KUK vispirms pārlicinās, vai iestāde iesniegusi visus attiecīgos dokumentus, kas norādīti Komisijas Deleģētajā regulā (ES) Nr. 241/2014. KUK var atbrīvot no šo dokumentu noteiktu daļu iesniegšanas, ja tai jau ir pieejama informācija, kas nepieciešama, lai novērtētu lūgumu piešķirt atļauju. ECB pieņem pozitīvu vai negatīvu lēmumu par lūgumu piešķirt atļauju samazināt pašu kapitālu un paziņo to iestādei.

Pirmā līmeņa papildu kapitāla un otrā līmeņa kapitāla instrumentu *ex post* novērtējums

CRR 75. apsvērums, 52.–55., 63. un 65. pants

RTS, kas attiecas uz iestāžu pašu kapitāla un atbilstīgo saistību prasībām (ES/241/2014)

CRR nenosaka obligātu pirmā līmeņa papildu kapitāla un otrā līmeņa kapitāla instrumentu iepriekšēju apstiprināšanu. Taču tas neierobežo nevienu no prasībām saistībā ar pirmā līmeņa papildu kapitāla un otrā līmeņa kapitāla instrumentu

atzīšanu saskaņā ar piemērojamiem valstu tiesību aktiem.¹⁴ Ja saskaņā ar valstu tiesību aktiem nepieciešams iepriekšējs apstiprinājums, ECB ir kompetenta sniegt attiecīgajām uzraudzītajām iestādēm šādu iepriekšēju apstiprinājumu. Citos gadījumos ECB veic pirmā līmeņa papildu kapitāla un otrā līmeņa kapitāla instrumentu *ex post* pārbaudi, kura detalizēti izklāstīta [Publiskajos norādījumos attiecībā uz kapitāla instrumentu, kas klasificēti par pirmā līmeņa papildu kapitāla un otrā līmeņa kapitāla instrumentiem, novērtēšanu](#)¹⁵.

4.8.2. Kapitāla un likviditātes prasību piemērošanas izņēmumi

CRR 7. un 8. pants

ECB Regula par Savienības tiesību aktos noteikto izvēles iespēju un rīcības brīvības īstenošanu (ECB/2016/4)

ECB ir pilnvarota atbrīvot no atbilstības CRR Otrajā līdz Ceturtajā daļā un Septītajā, Septītajā A un Astotajā daļā noteiktajām prudenciālajām prasībām (CRR 7. panta 1., 3. punkts). ECB ir pilnvarota arī atbrīvot iestādi un visus tās meitasuzņēmumus vai daļu no tiem no atbilstības CRR Sestajā daļā noteiktajām likviditātes prasībām un uzraudzīt tos kā vienas likviditātes apakšgrupu, ja izpildīti regulatīvie nosacījumi (CRR 8. pants). Pēc uzraudzītās iestādes lūguma tiek pieņemts atsevišķs ECB uzraudzības lēmums, ar kuru tiek piešķirts vai atteikts attiecīgais atbrīvojums.

Uzraudzītajai iestādei jāiesniedz oficiāls pieteikums par piemērošanas izņēmumu, kā norādīts ECB Norādījumos par Savienības tiesību aktos noteiktajām izvēles iespējām un rīcības brīvību. Pirmkārt, KUK pārbauda, vai pieteikums par prasību nepiemērošanu attiecas uz atbilstošajiem tiesību aktiem un ietver visu nepieciešamo informāciju un pamatojuma dokumentus, kā izklāstīts ECB norādījumos. Ja pienācīgi saņemta visa nepieciešamā informācija, KUK nosūta nozīmīgajai iestādei apstiprinājumu, ka saņemtie dokumenti ir pietiekami. Nepieciešamības gadījumā tiek pieprasīta papildu informācija.

Tad KUK novērtē, vai izpildīti atbilstošie kritēriji, kas noteikti CRR un sīkāk skaidroti ECB norādījumos (kuri nav saistoši). Sarežģītos gadījumos atbalstu sniedz ECB horizontālās un specializētās ekspertīzes funkcijas. Galīgajā lēmumā var tikt noteikti papildu nosacījumi, kas jāizpilda, lai tiktu piešķirts nepiemērošanas izņēmums.

4.8.3. Grupas finansiālais atbalsts

BRRD 19., 20. un 22.–25. pants

EBI RTS par grupas finansiālā atbalsta nosacījumiem projektā (EBA/RTS/2015/08)

EBI pamatnostādnes, kas nosaka grupas finansiālā atbalsta nosacījumus (EBA/GL/2015/17)

Pirms nozīmīgā iestāde noslēdz plānoto grupas finansiālā atbalsta nolīgumu, tai jāiesniedz ECB pieteikums atļaujas saņemšanai. ECB izsniedz atļauju vai aizliegumu noslēgt plānoto nolīgumu atkarībā no tā atbilstības BRRD izklāstītajiem nosacījumiem, kas sīkāk skaidroti EBI regulatīvajos tehniskajos standartos (RTS) un EBI pamatnostādņēs.

¹⁴ Ar 2023. gada septembri pirmā līmeņa papildu kapitāla un otrā līmeņa kapitāla instrumentu iepriekšējs apstiprinājums saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem nepieciešams šādās valstīs: Bulgārija, Horvātija, Luksemburga, Portugāle un Slovēnija.

¹⁵ Ņemot vērā ar Regulu (ES) 2019/876 ieviestos grozījumus, ECB aktualizējusi publiskajos norādījumos ietvertās veidnes, lai atspoguļotu jaunieviestos atbilstības kritērijus. Aktualizētās veidnes pieejamas [Publisko norādījumu attiecībā uz kapitāla instrumentu, kas klasificēti par pirmā līmeņa papildu kapitāla un otrā līmeņa kapitāla instrumentiem, novērtēšanu pielikumu grozījumos](#).

Pirms atbalsta sniegšanas saskaņā ar nolīgumu par grupas finansiālo atbalstu tās grupas vienības, kura ir paredzējusi sniegt finansiālo atbalstu, vadības struktūra paziņo par to ECB un EBI, ietverot pamatoto lēmumu un sīku informāciju par ierosināto finansiālo atbalstu, tostarp attiecīgā nolīguma kopiju. KUK novērtē atbilstību iepriekšminētajiem noteikumiem. Konkrētāk, KUK novērtē, vai finansiālā atbalsta sniegšanas mērķis ir saglabāt vai atjaunot grupas finanšu stabilitāti. KUK pārsūta pieteikumu katra meitasuzņēmuma, kas veic uzņēmējdarbību VUM neiesaistītā dalībvalstī un kas pieteicies kļūt par nolīguma pusi, kompetentajai iestādei, lai panāktu kopīgu lēmumu. KUK informē arī Vienoto noregulējuma valdi, nosūtot tai grupas finansiālos nolīgumus, kuriem izsniegta atļauja, un jebkuras tajos veiktās pārmaiņas, lai būtu iespējams novērtēt to ietekmi uz grupas noregulējamību.

Tad tiek pieņemts galīgais lēmums.

4.8.4. Riska pārvešanas monitorēšana vērtspapīrošanas gadījumā

VUM regulas 244., 245. un 250. pants

CRD 98. panta 3. punkts

EBI pamatnostādnes par būtiska kredītriska pārvešanu (EBA/GL/2014/05)

EBI pamatnostādnes par netiešo atbalstu vērtspapīrošanas darījumiem (EBA/GL/2016/08)

CRR izklāstīti noteikumi, saskaņā ar kuriem tiek atzīta iniciatoriestādes veikta būtiska riska pārvešana. EBI pamatnostādnes par būtiska kredītriska pārvešanu detalizētāk izklāsta atzīšanas procesu.

Iniciatoriestādēm, kas sākušas vērtspapīrošanas darījuma strukturēšanas procesu vai apsver šā procesa sākšanu, kura īstenošanai tās plāno:

- atzīt būtiska kredītriska pārvešanu saskaņā ar CRR 244. panta 2. punktu vai 245. panta 2. punktu, vai
- pieprasīt atļauju saskaņā ar CRR 244. panta 3. punktu vai 245. panta 3. punktu;

jāpaziņo ECB par saviem nodomiem vismaz trīs mēnešus pirms gaidāmā darījuma beigu datuma saskaņā ar [ECB publiskajiem norādījumiem par būtiska kredītriska pārvešanas atzīšanu](#). Iniciatoriestādēm arī ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc darījuma beigu datuma jāiesniedz attiecīgo dokumentu galīgā versija.

Pamatojoties uz iestādes iesniegtajiem dokumentiem, KUK novērtē darījumu un kredītrisku, kas pārvests trešajām personām. ECB var lūgt iestādi sniegt arī jebkādu citu informāciju, kas nepieciešama, lai tā varētu novērtēt darījumu, piemēram, konkrētā darījuma specifiskās iezīmes.

Tā kā visā vērtspapīrošanas darījuma darbības laikā regulāri jāievēro būtiska riska pārvešanas nosacījumi, ECB arī regulāri pārskata vērtspapīrošanas darījumus, kuriem iniciatoriestādes piemēro būtiska riska pārvešanu, lai noteiktu to kapitāla prasības. Gadījumos, kad iniciatoriestādes izmanto CRR 244. panta 2. punktā vai 245. panta 2. punktā noteiktos kvantitatīvos testus, lai pierādītu būtisku riska pārvešanu, ECB pieņem atsevišķu lēmumu tikai tad, ja vērtspapīrošana neatbilst būtiska riska pārvešanas nosacījumiem un pārvešana tiek noraidīta.

Gadījumos, kad iniciatoriestādes pieprasa apstiprinājumu saskaņā ar CRR 244. panta 3. punktu vai 245. panta 3. punktu, būtiska riska pārvešana tiek atzīta tikai tad, kad ECB pieņem attiecīgu atsevišķu lēmumu.

CRR 250. panta 1. punktā noteikts vispārējs aizliegums sniegt netiešu atbalstu vērtspapīrošanas darījumiem, kas attiecas uz iniciatoriestādēm, kuras pielietojušas CRR 247. panta 1. un 2. punktu vai pārdevušas sava tirdzniecības portfeļa instrumentus tā, ka tām vairs nav jātur pašu kapitāls un tās tieši vai netieši nesniedz atbalstu vērtspapīrošanai papildus savām līgumsaistībām, lai samazinātu ieguldītāju iespējamus vai faktiskos zaudējumus.

EBI pamatnostādnes par netiešo atbalstu vērtspapīrošanas darījumiem detalizēti apraksta darījumus, kas pārsniedz sponsoriestāžu vai iniciatoriestāžu līgumsaistības. Nozīmīgajām iestādēm par šādiem darījumiem jāziņo ECB saskaņā ar [ECB publiskajiem norādījumiem saistībā ar informāciju par darījumiem, kurus sponsoriestāde vai iniciatoriestāde veic papildus savām līgumsaistībām, saskaņā ar Regulas \(ES\) Nr. 575/2013 248. panta 1. punktu.](#)

Balstoties uz nozīmīgo iestāžu sniegtajiem paziņojumiem:

- ja iestāde informē, ka tiek sniegts netiešs atbalsts, KUK pārbauda, vai iestādes rīcībā ir vismaz tāds pašu kapitāls attiecībā uz visiem vērtspapīrotajiem riska darījumiem, it kā tie nebūtu vērtspapīroti (CRR 250. panta 5. punkts);
- ja iestāde informē, ka netiek sniegts netiešs atbalsts, KUK pārbauda iestādes veikto novērtējumu un atšķirīga viedokļa gadījumā sagatavo uzraudzības lēmuma projektu.

Visbeidzot, ja iestāde ir sniegusi netiešu atbalstu vairāk nekā vienā gadījumā, ECB var noteikt arī papildu pasākumus, kā paredzēts CRD 98. panta 3. punktā, piemēram aizliegumu turpmāk veikt būtisku riska pārvešanu.

4.8.5. Mātes starpniekuzņēmuma ES prasība

[CRD 21.b pants](#)

[Pamatnostādnes par robežvērtības un citu procesuālo aspektu uzraudzību attiecībā uz mātes starpniekuzņēmuma Eiropas Savienībā izveidi saskaņā ar Direktīvas 2013/36/ES 21.b pantu \(EBA/GL/2021/08\)](#)

[Eiropas Banku iestādes atzinums par ES mātes starpniekuzņēmuma\(-u\) izveidi un darbības nodrošināšanu saskaņā ar CRD 21.b pantu \(EBA/Op/2022/12\)](#)

[Bieži uzdotie jautājumi par mātes starpniekuzņēmuma Eiropas Savienībā prasību](#)

Direktīvas 2013/36/ES 21.b pants nosaka, ka bankām un ieguldījumu sabiedrībām Eiropas Savienībā, kas ir trešās valsts grupas meitasuzņēmumi, jāizveido vienots mātes starpniekuzņēmums Eiropas Savienībā. Šī prasība ir spēkā, ja trešās valsts grupai ir divas vai vairāk iestādes (bankas un ieguldījumu sabiedrības), kas veic uzņēmējdarbību ES un to kopējā aktīvu vērtība ES ir vismaz 40 mljrd. euro, ietverot trešās valsts grupas filiāļu aktīvus ES.

Vairumā gadījumu mātes starpniekuzņēmuma ES prasības piemērošanas rezultātā trešās valsts grupai jāveic zināma veida pārstrukturēšana. Piemēram, tas varētu nozīmēt kontroles ķēdes pārmaiņas (kurai nepieciešama atļaujas saņemšana būtiskas līdzdalības procedūras ietvaros) vai jauna mātesuzņēmuma izveidi. Finanšu pārvaldītājsabiedrības gadījumā jaunākā Kapitāla prasību direktīvas (CRD V) redakcija ievieš jaunu apstiprināšanas prasību (CRD 21.a pants). Kredītiestādes vai ieguldījumu sabiedrības gadījumā tiek piemērotas attiecīgās licencēšanas procedūras saskaņā ar attiecīgi CRD V 8. vai 8.a pantu, vai Direktīvas 2014/65/ES 5. panta 1. punktu. Sīkāku informāciju sk. [ECB banku uzraudzības interneta vietnes sadaļā par atļauju izsniegšanu.](#)

Saskaņā ar CRD 21.b panta 2. apakšpunktu kompetentās iestādes var atļaut izveidot divus mātes starpniekuzņēmumus ES, ja tās konstatē atbilstību kādam no šiem nosacījumiem:

- vienota mātes starpniekuzņēmuma izveide ES nebūtu saderīga ar obligāto prasību nodalīt darbības, kā paredz tās trešās valsts noteikumi vai uzraudzības iestādes, kurā atrodas galvenā trešās valsts grupas mātesuzņēmuma centrālais birojs;
- vienota mātes starpniekuzņēmuma izveide ES mazinātu noregulējamības efektivitāti salīdzinājumā ar gadījumu, kad ir divi mātes starpniekuzņēmumi ES saskaņā ar novērtējumu, ko veikusi kompetentā noregulējuma iestāde mātes starpniekuzņēmumam ES.

Bankām, kuras vēlas izmantot šo izņēmumu, jāsazinās ar savu uzraudzības iestādi.

4.8.6. Citi oficiāli lūgumi un paziņojumi saistībā ar atļauju saņemšanu

VUM regula
CRD

Līdztekus iepriekš minētajiem oficiālajiem lūgumiem un paziņojumiem saistībā ar atļauju saņemšanu CRR un CRD paredz vairākus gadījumus, kuros ECB saistībā ar kredītiestādes lūgumu vai paziņojumu jāpieņem lēmums vai jāreaģē. Turklāt var būt tādi oficiāli lūgumi un paziņojumi saistībā ar atļauju saņemšanu, kas noteikti tikai valstu tiesību aktos. ECB jāpieņem lēmums vai jāreaģē uz tiem, ja tie ietilpst ECB pienākumos un attiecas uz ES tiesību aktos noteiktu uzraudzības funkciju. Parasti par visa procesa īstenošanu atbildīga KUK.

Pēc nozīmīgās iestādes lūguma KUK novērtē, vai lūgums izsniegt atļauju attiecas uz atbilstošajiem tiesību aktiem un vai iesniegta visa nepieciešamā informācija un dokumenti. Nepieciešamības gadījumā no iestādes tiek pieprasīta papildu informācija. Tad KUK novērtē, vai izpildīti atbilstošie kritēriji, kas noteikti CRR, VUM regulā, VUM pamatregulā un/vai valstu tiesību aktos. Sarežģītos gadījumos atbalstu sniedz ECB horizontālās un specializētās ekspertīzes funkcijas. Gala lēmumā var būt paredzēti nosacījumi un/vai saistības, kas jāizpilda, lai atļaujas lūgumu varētu apmierināt.

4.9. Krīzes situāciju novēršana un vadība

ECB krīzes novēršanas un vadības sistēma ļauj panākt savlaicīgu un efektīvu reaģēšanu un nodrošina pienācīgu informācijas plūsmu pirms krīzes, krīzes laikā un pēc tās. Turklāt šī sistēma ļauj pieņemt atbilstošus lēmumus krīzes situācijās un banku grupu potenciālā noregulējuma laikā. Krīzes vadības sistēma aptver vairākus posmus atkarībā no konkrētās situācijas kredītiestādē. Sistēmas tvērums ir plašs – tā nodrošina gan pamatīgu sagatavotību krīzēm pastāvīgās uzraudzības ietvaros, gan iesaisti lēmumos par grūtībās nonākušām bankām. ECB loma mazāk nozīmīgo iestāžu krīzes vadībā aprakstīta 5.4. sadaļā.

4.9.2. Sagatavošanās atveseļošanai un noregulējumam

Atveseļošanas plānošana

VUM regulas 3.–5., 9., 13., 16., 18. un 30. pants

BRRD 5.–9., 10.–18., 27.–30. un 32. pants

CRD 74. un 104. pants

EBI pamatnostādnes par agrīnās intervences pasākumu izmantošanas faktoriem (EBA/GL/2015/03)

EBI pamatnostādnes, kas nosaka grupas finansiālā atbalsta nosacījumus (EBA/GL/2015/17)

VNV un ECB Saprašanās memorands attiecībā uz sadarbību un informācijas apmaiņu

Normālas darbības apstākļos viens no ECB uzdevumiem, ko veic KUK, ir nodrošināt, ka nozīmīgās iestādes sagatavo un vismaz reizi gadā atjaunina detalizētus atveseļošanas plānus, kas ietver pasākumus iestādes finansiālā stāvokļa atjaunošanai pēc būtiskas tās finanšu situācijas pasliktināšanās. KUK analizē un pārskata atveseļošanas plānus, īpašu uzmanību pievēršot pieejamo atveseļošanas iespēju ticamībai un īstenojamībai, kā arī vispārējai atveseļošanas spējai. Ja saskaņā ar ECB novērtējumu atveseļošanas plāns ir būtiski nepilnīgs, ECB atveseļošanas plānošanas kontekstā ir tiesības pieprasīt uzraudzītajai iestādei īsā laikā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, iesniegt pārstrādātu atveseļošanas plānu. Ja pārstrādātajā atveseļošanas plānā ECB konstatētie būtiskie trūkumi vai šķēršļi nav novērsti, ECB var pieprasīt iestādei veikt atveseļošanas plānā konkrētas pārmaiņas. Ja šīs atveseļošanas plānā veiktās pārmaiņas pienācīgi nenovērš trūkumus vai šķēršļus, ECB var pieprasīt iestādei identificēt pārmaiņas, ko tā var veikt savā uzņēmējdarbības modelī, lai uzlabotu spēju nodrošināt atveseļošanu no krīzes situācijas.

Pastāvīgās uzraudzības ietvaros KUK pastāvīgi monitorē uzraudzītās iestādes finansiālo stāvokli, lai pārbaudītu, vai nenotiek iespējama atveseļošanas rādītāju pasliktināšanās un vai veikta pienācīga un savlaicīga eskalācijas procedūru aktivizēšana, pārejot no normālas darbības uz krīzes situāciju.

Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļa nodrošina ekspertu atbalstu KUK saistībā ar atveseļošanas plānu vērtēšanu un turpmākās kontroles pasākumiem, piemēram, izstrādājot norādījumus par horizontāla rakstura jautājumiem un veicot salīdzinošo analīzi.

Apspriedes saistībā ar noregulējumu

BRRD 15. pants

Katru gadu notiek oficiālas apspriedes ar ECB par Vienotā noregulējuma valdes veiktajiem noregulējuma plānu projektiem un noregulējamības novērtējumiem. Kopējās uzraudzības komandas veic attiecīgos novērtējumus, un Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļa sniedz ekspertu atbalstu. Kopējās uzraudzības komandas arī sniedz Vienotā noregulējuma valdei būtisku informāciju saistībā ar noregulējuma plāniem un noregulējamības novērtējumiem saskaņā ar [Saprašanās memorandu](#) starp ECB un Vienotā noregulējuma valdi. Notiek arī neformāla sadarbība starp ECB un VNV, piemēram, saistībā ar noregulējuma kolēģijām, kuru locekle ir arī ECB. Turklāt Vienotā noregulējuma valde apspriežas ar ECB par ierosinātajām *ex ante* iemaksām, kas nozīmīgajām iestādēm jāveic vienotajā noregulējuma fondā. Tiklīdz vienotā noregulējuma fonda mērķapjoms sasniedz vismaz 1 % no segtajiem noguldījumiem visās kredītiestādēs visās iesaistītajās dalībvalstīs, šāda apspriešanās nav obligāti jāatkārto katru gadu, bet tikai tad, ja

jāiekasē papildu *ex ante* iemaksas. ECB atbilde oficiālās apspriešanās ietvaros balstās uz kopējās uzraudzības komandas novērtējumu.

4.9.3. Finansiālā stāvokļa pasliktināšanās konstatācija

Finansiālā stāvokļa pasliktināšanās

Ja tiek konstatēta finansiālā stāvokļa pasliktināšanās, KUK reaģē, nosakot atbilstošo uzraudzības darbību un pastiprinot attiecīgās iestādes uzraudzības aktivitātes (piemēram, veic turpmāku konkrētu analīzi, nosaka uzdevumu veikt klātienes pārbaudes, palielina informācijas un datu pieprasījumu skaitu, utt.). Īpaši gadījumos, kad KUK novēro būtisku uzraudzītās iestādes finansiālā stāvokļa pasliktināšanos vai nu īsā laika posmā, vai pakāpeniski, ja ir redzama skaidra tendence, sadarbība un informācijas apmaiņa starp KUK un krīzes vadības grupu kļūst intensīvāka. NKI ir iesaistītas caur KUK.

levērojot piemērojamos tiesību aktus un starpiestāžu nolīgumus, piemēram, SM starp ECB un Vienotā noregulējuma valdi, ECB informē Vienotā noregulējuma valdi par attiecīgās uzraudzītās iestādes/banku grupas finanšu stāvokļa būtisku pasliktināšanos un apmainās viedokļiem un zināšanām ar Vienoto noregulējuma valdi un iekšējā noregulējuma komandām.

Lai iegūtu attiecīgajā krīzes situācijā būtisko minimālo likviditātes informācijas kopumu, var izmantot īpašu likviditātes monitorēšanas veidni. Sākot ar 2023. gada septembri, uzraudzītās iestādes katru nedēļu sagatavo ECB šo veidni. Papildus uzraudzības likviditātes veidnei ECB un Vienotā noregulējuma valde izstrādājusi kopīgu likviditātes veidni, kas pirmo reizi tika pārbaudīta iestādēs 2023. gada oktobrī. Kopīgā veidne ir gandrīz identiska uzraudzības likviditātes veidnei, bet, ja pārbaude būs veiksmīga, tā aizstās uzraudzības likviditātes veidni.

Agrīnas intervences nepieciešamība

Ja kopējās uzraudzības komandas konstatē, ka finansiālā situācija turpina pasliktināties, tiek piemēroti nosacījumi, kas pamato agrīnu iejaukšanos, un tāpēc tiek apsvērti agrīnas intervences pasākumi, īstenojot intensīvāku sadarbību un informācijas apmaiņu starp KUK un Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļu. Sadarbība ar Vienotā noregulējuma valdi tiek pastiprināta saskaņā ar saprašanās memorandu (SM). KUK ciešā sadarbībā ar Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļu sniedz iekšējā noregulējuma grupai visu pieejamo informāciju, ko iekšējā noregulējuma grupa norādījusi kā nepieciešamu, lai aktualizētu noregulējuma plānu un sagatavotos iespējamam iestādes noregulējumam. Ja uzraudzītā iestāde darbojas ārpus eurozonas esošajās dalībvalstīs vai trešajās valstīs, tiek nodrošināta saikne ar uzraudzības kolēģijām vai veikti līdzīgi pasākumi.

[BRRD 27. pants](#)

[SRMR 13. un 20. pants](#)

[VNV un ECB Saprašanās memorands attiecībā uz sadarbību un informācijas apmaiņu](#)

Pamats vērtējumam, ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga

Ja KUK uzskata, ka iestāde nonākusi smagos nelabvēlīgos apstākļos vai ir pamatots iemesls konstatēt, ka tā kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, KUK un Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļa ierosina izveidot konkrētās iestādes krīžu vadības grupu, kas darbojas kā koordinācijas un lēmumu pieņemšanas forums. Krīžu vadības grupas sanāksmes sasauc Uzraudzības valdes priekšsēdētājs un priekšsēdētāja vietnieks. Ja pēc ECB domām nepieciešams noteikt, ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, tā arī iepriekš konsultējas ar Vienoto noregulējuma valdi.

Tiek nodrošināta koordinācija ar uzņēmēju dalībvalstu atbildīgajām iestādēm, izmantojot sadarbību ar uzraudzības kolēģijām vai līdzīgu mehānismu ietvaros. Ja tiek uzskatīts, ka uzraudzītā iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, tas saskaņā ar tiesisko regulējumu tiek pienācīgi paziņots Vienotā noregulējuma valdei, bez nepamatotas kavēšanās informējot arī attiecīgās uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestādi un noregulējuma iestādi, kompetentās ministrijas, centrālās bankas un noguldījumu garantiju sistēmu(-as).

Tiek izveidota augsta līmeņa monitoringa grupa, kuras uzdevums ir monitorēt un identificēt iespējamās ar likviditāti un maksātspēju saistītās grūtības, kas vienlaikus skar vairākas nozīmīgās iestādes un mazāk nozīmīgās iestādes sistēmiskās krīzes kontekstā.

Noregulējums

Galvenie lēmumu pieņēmēji noregulējuma gadījumos ir noregulējuma iestādes, t. i., Vienotā noregulējuma valde un valstu noregulējuma iestādes. Šajā kontekstā ECB (proti, KUK un Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļa) galvenokārt pilda konsultatīvu funkciju. Tiklīdz ir konstatēts, ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļa Eiropas banku uzraudzības ietvaros koordinē Vienotās noregulējuma valdes/valstu noregulējuma iestāžu konsultēšanu noregulējuma posmā, kā arī nepieciešamās turpmākās darbības, piemēram, atļaujas piešķiršanu pagaidu bankai un atlikušās iestādes atļaujas anulēšanu, ja tas nepieciešams. KUK var sniegt papildu konsultācijas par dažādo noregulējuma iespēju potenciālo ietekmi uz uzņēmējdarbības modeļiem. Uzņēmējdarbības modeļu, kapitāla un krīžu nodaļa koordinē jebkāda veida sadarbību ar Vienotā noregulējuma valdi un valstu noregulējuma iestādēm.

4.10. Uzraudzības pilnvaras, piespiedu izpildes pasākumi un sankcijas

VUM pamatregulas 124. pants

ECB rīcībā ir plašs uzraudzības instrumentu klāsts uzdevumu veikšanai, kas tai uzticēti VUM regulā, lai risinātu uzraudzīto iestāžu pārraudzības gaitā konstatētās

būtiskās problēmas. Risinot problēmjaudājumus, ECB var nolemt veikt vienu vai vairākus no šiem pasākumiem, kas veido daļu no uzraudzības instrumentu kopuma:

1. pieņemt uzraudzības pasākumus;
2. tiešā veidā veikt piespiedu izpildes pasākumus vai pieprasīt valsts kompetentajām iestādēm izmantot attiecīgajā valstī noteiktās piespiedu izpildes pilnvaras;
3. noteikt administratīvos sodus vai pieprasīt, lai NKI uzsāk sankciju noteikšanas procedūras.

Visi šie pasākumi, kuriem ir dažādi mērķi, ir saderīgi un tos var izmantot paralēli vai secīgi atkarībā no lietas apstākļiem.

4.10.1. Uzraudzības pasākumi

VUM regulas 9. panta 1. punkts un 16. pants

CRD 64. pants

ECB, neierobežojot citas tai piešķirtās pilnvaras, ir tiesīga pieprasīt nozīmīgajām iestādēm, finanšu pārvaldītājsabiedrībām vai jauktām finanšu pārvaldītājsabiedrībām iesaistītajās dalībvalstīs un iestāžu, kas veic uzņēmējdarbību neiesaistītajās dalībvalstīs, nozīmīgajām filiālēm agrīnā posmā veikt nepieciešamos pasākumus, ja 1) noticis prudenciālo prasību pārkāpums; 2) ECB ir pierādījumi, ka šāds pārkāpums notiks turpmāko 12 mēnešu laikā; vai 3) iestādes ieviestā kārtība, stratēģija, pārvaldība, kultūra, procesi un mehānismi un tās rīcībā esošais pašu kapitāls un likviditāte nenodrošina pamatīgu risku vadību un segumu.

Šai nolūkā VUM regulā sniegts saraksts, kurā norādīti iespējamie uzraudzības pasākumi, ko var īstenot ECB (saraksts nav uzskatāms par pilnīgu). ECB var veikt arī citus pasākumus, izmantojot valstu tiesību aktos un citos tieši piemērojamajos tiesību aktos, īpaši ES regulās, ietvertās pilnvaras.

Uzraudzības pasākumu mērķis ir nodrošināt, ka uzraudzītās iestādes agrīnā posmā veic nepieciešamās darbības, lai novērstu jebkādu neatbilstību prudenciālajām prasībām vai šādas neatbilstības risku. Šos pasākumus var īstenot ECB lēmumu veidā (kurus pieņem Uzraudzības valde/Padome pēc attiecīgo ECB struktūrvienību priekšlikuma) vai operatīvu aktu veidā (ko attiecīgās ECB struktūrvienības veic ārpus oficiālās lēmumu pieņemšanas procedūras). Kopējās uzraudzības komandas, kas tiešā veidā veic savu iestāžu uzraudzību un/vai ECB darbības jomas, kuras atbild par konkrētiem uzraudzības procesiem, identificē un novērtē iespējamus īstenojamus uzraudzības pasākumus. Šajā procesā tās ņem vērā to efektivitāti (t. i., vadības struktūru un citu attiecīgo darbinieku informētības, spēju un uzticamības pakāpi) un proporcionalitāti un ierosina vispiemērotāko(-os) pasākumu(-us), lai saprātīgā termiņā nodrošinātu uzraudzītās iestādes drošumu un stabilitāti. Uzraudzības pasākumi ietver, piemēram, pieprasījumus uzraudzītajām iestādēm turēt papildu pašu kapitālu, iesniegt plānu atbilstības atjaunošanai, pastiprināt pārvaldības kārtību, procesus un stratēģijas, pieprasīt iestādēm īstenot īpašu uzkrājumu veidošanas politiku vai piemērot saviem aktīviem īpašu režīmu saistībā ar pašu kapitāla prasībām, ierobežot mainīgo atalgojumu, izmantot savu tīro peļņu, lai

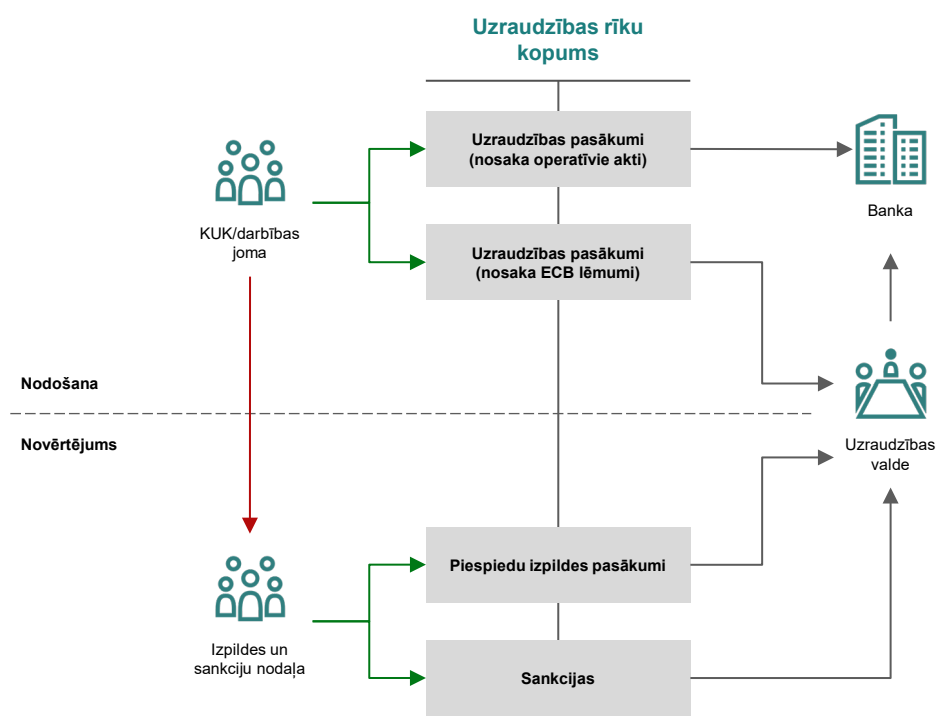
stiprinātu pašu kapitālu, ierobežot vai aizliegt peļņas sadali akcionāriem vai pirmā līmeņa papildu kapitāla instrumentu turētājiem, ierobežot vai sašaurināt iestāžu uzņēmējdarbību, operācijas vai tīklu un pieprasīt atbrīvoties no darbībām, kuras rada pārmērīgu risku iestādes stabilitātei. KUK un/vai citas ECB darbības jomas arī izvēlas instrumentu(-us), kas jāizmanto attiecīgo uzraudzības pasākumu (t. i., operatīvā akta vai oficiāla ECB lēmuma) īstenošanai.

Ja uzraudzītās iestādes laikus neveic nepieciešamos pasākumus un saglabājas situācija, uz kuras pamata tika uzsākta uzraudzības iestādes iejaukšanās, tiek veikti turpmāki uzraudzības pasākumi.

Jebkurā gadījumā, kad fakti/apstākļi rada pamatu arī piespiedu izpildes pasākumu un/vai sankciju veikšanai, šie procesi var norisināties paralēli.

17. shēma

Uzdevumu sadalījums starp Izpildes un sankciju nodaļu un kopējām uzraudzības komandām

4.10.2. Piespiedu izpildes pasākumi

VUM regulas 9. pants

VUM pamatregulas 25.–35. un 129. pants

Padomes regula par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas (EK/2532/98)

Piespiedu izpildes pasākumu mērķis ir likt uzraudzītajām iestādēm ievērot prudenciālās prasības, kas noteiktas regulā, valsts tiesību aktā, ar ko īsteno ES direktīvu, vai lēmumā. Gadījumos, kad uzraudzības lēmumi ir tieši adresēti privātpersonām, attiecīgos piespiedu izpildes pasākumus var piemērot arī šīm konkrētajām personām.

4.10.3. ECB tiešā veidā pieejamie piespiedu izpildes pasākumi

Periodiskie soda maksājumi

ECB tiešā veidā pieejamos piespiedu izpildes pasākumus dēvē par periodiskajiem soda maksājumiem. Periodiskie soda maksājumi nav paredzēti, lai sodītu attiecīgo uzraudzīto personu. Tie tiek piemēroti, ja ECB lēmuma vai regulas pārkāpums joprojām turpinās, lai piespiestu attiecīgo uzraudzīto personu izpildīt uzliktos pienākumus.

Periodiskos soda maksājumus var piemērot nozīmīgajām iestādēm un mazāk nozīmīgajām iestādēm, ja attiecīgais ECB lēmums vai regula uzliek mazāk nozīmīgām iestādēm pienākumus attiecībā pret ECB. Tiem jābūt efektīviem un samērīgiem. Kopējā summa, kas uzraudzītajai iestādei var būt jāmaksā periodisko soda maksājumu veidā, pamatojas uz dienu skaitu, kas pāriet līdz brīdim, kad tā pilnībā izpilda ECB lēmumu vai regulu. Periodiskos soda maksājumus var piemērot ne ilgāk kā sešus mēnešus no attiecīgajā lēmumā vai regulā noteiktā datuma. Periodiskā soda maksājuma maksimālais apjoms ir 5 % no attiecīgās uzraudzītās iestādes vidējā dienas apgrozījuma par vienu pārkāpuma dienu.

Publicēšana

Informāciju par ECB noteiktajiem periodiskajiem soda maksājumiem publicē ECB banku uzraudzības interneta vietnē. Tomēr šī informācija var tikt publicēta, ievērojot anonimitāti, vai tās publicēšana var tikt atlikta, ja 1) publicēšana apdraudētu finanšu tirgu stabilitāti vai notiekošas krimināllietas izmeklēšanu, vai ja 2) publicēšana, ciktāl to iespējams konstatēt, radītu nesamērīgus zaudējumus attiecīgajai personai.

Citi ECB tiešā veidā pieejamie instrumenti

Saskaņā ar spēkā esošo tiesisko regulējumu un vienīgi nolūkā veikt tai uzticētos uzdevumus ECB ir visas pilnvaras un pienākumi, kādi saskaņā ar attiecīgajiem ES tiesību aktiem ir NKI. Konkrētāk, notiekošu ES tiesību aktu pārkāpumu gadījumā ECB var tiešā veidā pieņemt arī tos pasākumus, kas pieejami NKI saskaņā ar attiecīgajiem ES tiesību aktiem un kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kuri ievieš atbilstošās ES direktīvas, uzskatāmi par piespiedu izpildes pasākumiem. CRD ir viens no galvenajiem piespiedu izpildes pasākumu avotiem saskaņā ar atbilstošajiem ES tiesību aktiem. Piemēram, atkarībā no CRD īstenojošajiem valsts tiesību aktiem šajā kategorijā varētu ietvert rīkojumus pārtraukt un neatsākt attiecīgo pārkāpumu.

ECB netiešā veidā pieejamie piespiedu izpildes pasākumi

Ciktāl tas nepieciešams, lai veiktu tai uzticētos uzdevumus, ECB var norādījumu veidā pieprasīt, lai NKI, ievērojot valsts tiesību aktos paredzētos nosacījumus, izmanto savas piespiedu izpildes pilnvaras, kuras tām piešķirtas tādos valsts tiesību aktos, kas neievieš atbilstošās direktīvas, ja VUM regulā šādas pilnvaras nav piešķirtas ECB.

4.10.4. Sankcijas

[VUM regulas 9. un 18. pants](#)

[VUM pamatregulas 120.–137. pants](#)

[Padomes regula par Eiropas Centrālās bankas pilnvarām piemērot sankcijas \(EK/2532/98\)](#)

Sankciju mērķis ir sodīt uzraudzītās iestādes par prudenciālās uzraudzības prasību neievērošanu un atturēt uzraudzīto iestādi, tās vadītājus un visu banku sistēmu no turpmākus pārkāpumu izdarīšanas. Sankciju procedūras var tikt uzsāktas ne tikai notiekošu pārkāpumu gadījumā, bet arī pēc tam, kad pārkāpums ir beidzies, ar noteikumu, ka nav pagājis sankciju izpildes noilguma termiņš. ECB ir pilnvarota piemērot administratīvos sodus saskaņā ar VUM regulas 18. pantu.

Sankciju noteikšanas pilnvaru sadalījums starp ECB un NKI

ECB var uzlikt naudas sodus nozīmīgajām iestādēm, kuras pārkāpj tiešā veidā piemērojamos ES tiesību aktus, t. sk. ECB lēmumus vai regulas. ECB var noteikt sankcijas arī mazāk nozīmīgajām iestādēm par tādu ECB regulu vai lēmumu pārkāpumiem, kuri nosaka šīm iestādēm pienākumus pret ECB.

Attiecībā uz nozīmīgajām iestādēm gadījumos, kad pārkāpti valsts tiesību akti, ar ko īsteno ES direktīvas, pārkāpumu izdarījušas fizisku personas vai tiek uzlikts sods, kas nav naudas sods, ECB var lūgt attiecīgo NKI uzsākt sankciju procedūras. NKI veic šīs procedūras un pieņem lēmumu par attiecīgajiem sodiem saskaņā ar piemērojamajiem valsts tiesību aktiem.

Neatkarīga izmeklēšanas nodaļa

Lai nodrošinātu atbilstību prudenciālajiem noteikumiem un lēmumiem, kuru pamatā ir šie noteikumi, ECB izveidojusi neatkarīgu izmeklēšanas nodaļu, kuras uzdevumi ir izpildes un sankciju nodaļas kompetencē.

Izmeklēšanas nodaļa ir atbildīga par nozīmīgo iestāžu veikto tieši piemērojamo ES tiesību aktu, t. sk. ECB uzraudzības lēmumu iespējamo pārkāpumu izmeklēšanu.

Izmeklēšanas nodaļa ir atbildīga par izmeklēšanu veikšanu, par to, lai nozīmīgajām iestādēm tiktu nodrošinātas tiesības tikt uzklautām, un gadījumos, kad tā uzskata, ka nepieciešams uzlikt administratīvu sodu, tai jā sagatavo Uzraudzības valdei pilnīga lēmuma projekta priekšlikumu.

Gadījumos, kad sankcijas jānosaka valsts līmenī (t. i., gadījumos, kad tiek pārkāpti valsts tiesību akti, kas īsteno ES direktīvas, kad pārkāpumus izdara fiziskas

personas vai kad jāpiemēro sods, kas nav naudas sods), izmeklēšanas nodaļa sagatavo pilnīga ECB lēmuma projekta priekšlikumu, kurā tiek pieprasīts, lai attiecīgā NKI uzsākt attiecīgu procesu.

Izmeklēšana

Ja iespējamais pārkāpums tiek nodots izmeklēšanas nodaļai, tai ir tiesības uzsākt izmeklēšanu. Šajā nolūkā izmeklēšanas nodaļa var īstenot pilnvaras, kuras ECB piešķir VUM regula, kas nozīmē, ka tā var pieprasīt dokumentus, veikt attiecīgo grāmatvedības un lietvedības dokumentu pārbaudes, pieprasīt skaidrojumus, kā arī noturēt intervijas un veikt klātienes pārbaudes. Izmeklēšanas nodaļa var arī norādījumu veidā pieprasīt NKI izmantot savas izmeklēšanas pilnvaras saskaņā ar piemērojamiem valsts tiesību aktiem.

Pamatojoties uz pieejamajiem pierādījumiem, izmeklēšanas nodaļa novērtē, vai pastāv pamatotas aizdomas par iespējamiem pārkāpumiem. Ja izmeklēšanas nodaļa secina, ka pārkāpums nav izdarīts vai ja pierādījumi nav pārliecinoši, tā slēdz lietu.

Uzklauššanas

Kad izmeklēšanas nodaļa pabeigusi izmeklēšanu, tā var uzsākt sankciju procedūru, adresējot attiecīgajai uzraudzītajai iestādei paziņojumu par iebildumiem. Uzraudzītajai iestādei tiek dota iespēja sniegt savus komentārus par faktiem, izmeklēšanas nodaļas izvirzītajiem iebildumiem un paredzēto soda apmēru. Izmeklēšanas nodaļa var arī uzaicināt uzraudzīto iestādi uz mutisku uzklauššanu.

ECB pieņemtās sankcijas

ECB var noteikt naudas sodus līdz pārkāpuma dēļ gūtās peļņas vai novērsto zaudējumu divkārtīgai summai vai līdz 10 % no uzraudzītās iestādes kopējā gada apgrozījuma iepriekšējā uzņēmējdarbības gadā.

Lemjot par soda apmēru, ECB piemēro savus [norādījumus par administratīvā naudas soda noteikšanas metodi](#). Piemērotajiem sodiem jābūt iedarbīgiem, samērīgiem un atturošiem.

Publicēšana

Informāciju par ECB noteiktajām administratīvajām sankcijām publicē ECB banku uzraudzības interneta vietnē. Tomēr šī informācija var tikt publicēta, ievērojot anonimitāti, vai tās publicēšana var tikt atlikta, ja 1) publicēšana apdraudētu finanšu tirgu stabilitāti vai notiekošas krimināllietas izmeklēšanu, un ja 2) publicēšana, ciktāl to iespējams konstatēt, radītu nesamērīgus zaudējumus attiecīgajai personai.

4.10.5. Pārkāpumu ziņošanas mehānisms

VUM regulas 23. pants

VUM pamatregulas 36.–38. pants

ECB ir izstrādājusi pārkāpumu ziņošanas ("trauksmes celšanas") mehānismu, kas ļauj ikvienam, kam, rīkojoties godprātīgi, ir pamats aizdomām, ka nozīmīga iestāde vai kompetentā iestāde ir pārkāpusi atbilstošos ES tiesību aktus, ziņot par to ECB. Šāds ziņojums tiek uzskatīts par aizsargātu informāciju, kas nozīmē, ka jebkāda veida personiskie dati saistībā ar personu, kas sniegusi ziņojumu, un personu, kas tiek turēta aizdomās par attiecīgā pārkāpuma izdarīšanu, ir pienācīgi aizsargāti saskaņā ar Regulā (EK) Nr.45/2001 ietvertajiem konfidencialitātes un datu aizsardzības standartiem. Aizsargāto informāciju sniegušās personas identitāte netiek izpausta, ja iepriekš nav saņemta šīs personas tieši formulēta atļauja, izņemot gadījumus, kad šīs ziņas izpaust pieprasa tiesa papildu izmeklēšanas vai vēlākas tiesvedības vajadzībām.

Pārkāpuma ziņojuma iesniegšana

Trauksmes cēlējs Eiropas banku uzraudzības ietvaros var iesniegt ziņojumu, izmantojot dažādus kontakta punktus.

1. ECB ziņošanas kanāls, izmantojot [tiešsaistes veidlapu](#) ECB banku uzraudzības interneta vietnē, kur ziņojums tiek tiešā veidā nosūtīts Izpildes un sankciju nodaļai. Papildus šim speciālajam kanālam par iespējamiem pārkāpumiem ECB var ziņot arī citos veidos (piemēram, rakstot vēstuli).
2. Arī NKI ieviesti mehānismi, lai saņemtu no trauksmes cēlējiem ziņojumus par iespējamiem pārkāpumiem.

ECB ir atbildīga par ziņojumiem, kas saistīti ar nozīmīgajām iestādēm un attiecas uz iespējamiem ES tiesību aktu vai valsts tiesību aktu, kas īsteno ES direktīvas, pārkāpumiem saistībā ar ECB noteiktajiem uzraudzības pienākumiem. ECB ir atbildīga arī par ziņojumiem, kas saistīti ar mazāk nozīmīgajām iestādēm un attiecas uz iespējamiem ECB regulu vai lēmumu, kuros šīm iestādēm noteikti pienākumi pret ECB, pārkāpumiem.

NKI ir atbildīgas par ziņojumiem, kas saistīti ar iespējamajiem mazāk nozīmīgo iestāžu veiktajiem pārkāpumiem, kas nav ECB regulu vai lēmumu, kuros šīm iestādēm noteikti pienākumi pret ECB, pārkāpumi.

ECB un NKI savstarpēji nodod viena otrai saņemtos ziņojumus atbilstoši to kompetencei. Tas tiek darīts, neizpaužot ziņojumu sniegušās personas identitāti, ja vien nav saņemta šīs personas skaidra atļauja. ECB arī sniedz NKI informāciju par turpmāko pasākumu rezultātiem saistībā ar ziņojumiem, ko tā nodevusi NKI vai saņēmusi no NKI.

Ziņojumu par pārkāpumiem novērtēšana un turpmākie pasākumi

Izpildes un sankciju nodaļa izvērtē tos ziņojumus, kuri ir ECB kompetencē, un, ja nepieciešams, nosūta šajos ziņojumos ietverto informāciju attiecīgajai KUK vai citai atbilstošai ECB nodaļai turpmāko pasākumu veikšanai. Ziņojumi par pārkāpumiem ietilpst ECB kompetencē un tāpēc tos novērtē ECB, ja tie 1) attiecas uz NKI, ECB vai uzraudzīto iestādi un 2) attiecas uz attiecīgo ES tiesību aktu vai valstu tiesību aktu, ar kuriem tiek īstenotas ES direktīvas, iespējamiem pārkāpumiem.

4.10.6. Noziedzīgi nodarījumi

VUM pamatregulas 136. pants

ECB lēmums par konfidencialās informācijas atklāšanu kriminālizmeklēšanas kontekstā (ECB/2016/19)

Ja, veicot savus uzdevumus, kas tai noteikti VUM regulā, ECB rodas pamatotas aizdomas, ka, iespējams, ticis izdarīts noziedzīgs nodarījums, tai jālūdz attiecīgā NKI lietu nodot izskatīšanai attiecīgajai iestādei izmeklēšanas un, iespējams, kriminālvajāšanas darbību veikšanai.

4.11. Institucionālo aizsardzības shēmu atbilstības novērtēšana un monitorēšana

VUM regulas 6. panta 1. punkts un 6. panta 5. punkta c) apakšpunkts

CRR 113. panta 7. punkts

ECB pamatnostādne, ar ko nosaka principus novērtējuma koordinācijai un par tādu institucionālās aizsardzības shēmu kontroli, kuras ietver nozīmīgas un mazāk nozīmīgas iestādes (ECB/2016/37)

ECB norādījumi par pieeju institucionālās aizsardzības shēmu atzīšanai prudenciālās uzraudzības vajadzībām

CRR institucionālā aizsardzības shēma definēta kā līgumiska vai likumiska vienošanās par atbildību, kas aizsargā tajā iesaistītās iestādes un it sevišķi nodrošina to likviditāti un maksāspēju, lai nepieciešamības gadījumā izvairītos no bankrota. Kompetentās iestādes saskaņā ar CRR noteikumiem var piemērot atbrīvojumu no dažu prudenciālo prasību piemērošanas vai ļaut piešķirt noteiktus atbrīvojumus institucionālās aizsardzības shēmā iesaistītajām iestādēm, kā izklāstīts ECB [norādījumos par pieeju institucionālās aizsardzības shēmu atzīšanai prudenciālās uzraudzības vajadzībām](#). CRR noteikts, ka kompetentā iestāde var piešķirt atļauju kredītiestādēm piemērot 0 % riska pakāpi riska darījumiem ar tās pašas institucionālās aizsardzības shēmas dalībniekiem, izņemot riska darījumus, kas attiecas uz pirmā līmeņa pamata kapitāla, pirmā līmeņa papildu kapitāla vai otrā līmeņa kapitāla posteņiem. Tas ir būtiskākais nosacījums attiecībā uz institucionālās aizsardzības shēmas atbilstību prudenciālajā izpratnē. Minētajos ECB norādījumos sniegts sīkāks izklāsts par kopējiem kritērijiem, ko izmanto, novērtējot institucionālo aizsardzības shēmu atbilstību.

Dažos gadījumos gan nozīmīgās iestādes, gan mazāk nozīmīgās iestādes, kas pakļautas attiecīgi ECB un NKI banku uzraudzībai, ir vienas un tās pašas institucionālās aizsardzības shēmas dalībnieces. Saņemot pieteikumu no jaunas institucionālās aizsardzības shēmas, kuras sastāvā ir nozīmīgās iestādes un mazāk nozīmīgās iestādes, ECB un attiecīgajai NKI kopā jānovērtē, vai šī institucionālā aizsardzības shēma atbilst preferenciālai pieejai saskaņā ar CRR un attiecīgi vai iesaistītā kompetentā iestāde shēmas atsevišķajiem locekļiem var piešķirt ar to saistītās atļaujas un atbrīvojumus. ECB un attiecīgajai NKI, kas atbildīga par institucionālās aizsardzības shēmā iesaistīto iestāžu tiešu uzraudzību, jākoordinē to monitorēšanas darbības, nodrošinot institucionālās aizsardzības shēmas atbilstības

novērtējuma kritēriju un saistīto atbrīvojumu piešķiršanas konsekventu piemērošanu visā Eiropas banku uzraudzībā/attiecinīgajās uzraudzītajās iestādēs. Šis process sīkāk izklāstīts minētajos ECB norādījumos.

5. Mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzība

Kā noteikts VUM regulā, ECB ir atbildīga par vienotā noteikumu kopuma un Eiropas Savienības dalībvalstu iestāžu prudenciālās uzraudzības politikas efektīvu un saskaņotu īstenošanu.

VUM pamatregulā izklāstīta piemērojamā praktiskā kārtība un ietvars, saskaņā ar kuru notiek VUM regulā noteiktā sadarbība VUM ietvaros, precizējot ar iestāžu uzraudzību saistīto pienākumu sadalījumu starp ECB un nacionālajām kompetentajām iestādēm (NKI).

ECB ir uzticēta atbildība par nozīmīgo iestāžu tiešo uzraudzību. NKI ciešā sadarbībā ar ECB, kas ir atbildīga par uzraudzības pārraudzību, saglabā pilnu atbildību par mazāk nozīmīgo iestāžu tiešo uzraudzību.

Īstenojot uzraudzības pārraudzības pilnvaras, ECB nodrošina, ka NKI veiktās uzraudzības darbības atbilst augstiem uzraudzības standartiem un veicina vienlīdzīgus darbības apstākļus. Pildot šo lomu, ECB vadās pēc proporcionalitātes principa, kas nozīmē, ka pārraudzības darbības tiek veiktas saskaņā ar katras mazāk nozīmīgās iestādes riska profilu un potenciālo ietekmi uz finanšu stabilitāti.

5.1. Pārraudzības darbības

[VUM regulas 6. pants](#)

[VUM pamatregulas VII daļa](#)

[VUM pamatregulas 19.–21. pants, 31. panta 1. punkts, 43. panta 4. punkts, 52., 99.–100., 103. un 135 pants](#)

[VUM regulas 30. panta 2. punkts, 30. panta 7. punkts un 34. panta 1. punkts](#)

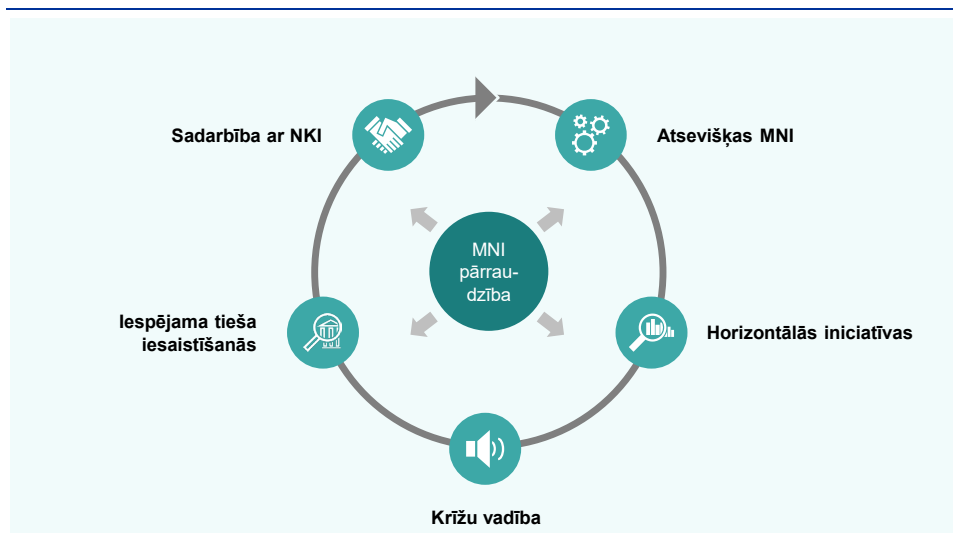
Lai nodrošinātu augstus uzraudzības standartus visā VUM, ECB rīcībā ir plašs instrumentu klāsts pārraudzības funkcijas īstenošanai. Pie tiem pieder:

1. ECB un NKI pastāvīga sadarbība un regulāra mijiedarbība tehniskā un vadības līmenī (sīkāku informāciju sk. 5.1.1. sadaļā);
2. atsevišķu mazāk nozīmīgo iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu grupu/nozaru pārraudzība (sīkāku informāciju sk. 5.1.2. sadaļā);
3. svarīgu uzraudzības tēmu analīze dažādās jurisdikcijās (sīkāku informāciju sk. 5.1.3. sadaļā).

Visbeidzot, pārraudzības darbību uzdevums ir veicināt konsekventu augstu uzraudzības standartu ieviešanu atbilstoši VUM regulā noteiktajiem mērķiem.

18. shēma

Specializēto iestāžu un mazāk nozīmīgo iestāžu ģenerāldirektorāta veiktās darbības mazāk nozīmīgo iestāžu uzraudzībā

5.1.1. Sadarbība ar NKI

Lai nodrošinātu mazāk nozīmīgo iestāžu efektīvu un lietderīgu uzraudzību, vitāli svarīga ir atvērta un pastāvīga sadarbība starp ECB un NKI.

Mazāk nozīmīgo iestāžu pārraudzības centrālais elements ir regulārā mijiedarbība starp ECB un NKI. To var organizēt dažādās formās, ar dažādu regularitāti un atbilstoši konkrētajām vajadzībām. Izplatītākais ECB un NKI mijiedarbības veids ir tiešsaistes un klātienē tehniskās un vidējā vadības līmeņa sanāksmes. Regulāri tiek plānoti arī augstākā līmeņa vadības semināri/konferences. Abi šie mijiedarbības veidi var būt daudzpusēji, t. i., iesaistot visas NKI. Daudzpusējas uzbūves piemērs ir augstākā līmeņa vadības tīkla sanāksmes, kurās ECB un visu NKI pārstāvji pulcējas, apspriežas un vienojas par attiecīgajām uzraudzības tēmām attiecībā uz mazāk nozīmīgajām iestādēm.

Lai veicinātu sadarbību un informācijas apmaiņu starp NKI un ECB, iespējami arī citi sadarbības veidi, piemēram, kopīgas uzraudzības darbības un personāla apmaiņa. Turklāt efektīva un lietderīga informācijas un datu apmaiņa par NKI uzraudzības darbībām attiecībā uz mazāk nozīmīgajām iestādēm ļauj ECB apkopot labāko praksi un apmainīties ar informāciju par to.

5.1.2. Individuālā pārraudzība un proporcionalitātes princips

VUM regulas 6. pants, 12. panta 1. punkts un 31. panta 2. punkts

VUM pamatregulas 96.–98. pants

ECB pamatnostādne, ar ko nosaka principus novērtējuma koordinācijai, un par tādu institucionālās aizsardzības shēmu kontroli, kuras ietver nozīmīgas un mazāk nozīmīgas iestādes (ECB/2016/37)

ECB pamatnostādne par pieeju institucionālās aizsardzības shēmu atzīšanai (ECB/2016/38)

Neierobežojot NKI atbildību par mazāk nozīmīgo iestāžu tiešu uzraudzību, ECB iesaistās virknē darbību, kuru mērķis ir analizēt situāciju atsevišķās mazāk nozīmīgajās iestādēs. Šīs darbības lielā mērā atvieglo īpaši izstrādāti/specifiski datu rīki un pastāvīgs dialogs ar NKI. NKI paziņojumi ir tipisks piemērs oficiālajai saziņai starp ECB un NKI par tēmām, kas skar mazāk nozīmīgajās iestādes. Paziņojumi ir rakstiski dokumenti un/vai veidnes, ko NKI nosūta ECB. ECB saņem un izvērtē NKI paziņojumus (kā sīkāk izklāstīts 2. ielikumā) un pauž savu viedokli saskaņā ar VUM regulu un VUM pamatregulu. ECB izsaka savu viedokli, lai sniegtu ECB perspektīvu par to, kā attiecīgā NKI var vai kā tai vajadzētu izskatīt konkrēto gadījumu.

Pārraudzības darbības tiek veiktas saskaņā ar proporcionalitātes principu, un tas nozīmē, ka atsevišķo mazāk nozīmīgo iestāžu prioritāte tiek noteikta atbilstoši to riska profilam un svarīgumam. Attiecīgi tiek pielāgota katrai iestādei un nozarei piemēroto pārraudzības darbību intensitāte, t. sk. tām iedalītie resursi. Prioritātes noteikšanai tiek izmantota uz riskiem balstīta metodoloģija, kas klasificē mazāk nozīmīgās iestādes un mazāk nozīmīgo iestāžu sektorus pēc to riska pakāpes vai/un sistēmiskās ietekmes, kā sīkāk izklāstīts 1. ielikumā.

VUM pamatregulas IV un VII daļa

VUM regulas 6. pants

ECB regula par uzraudzības finanšu informācijas sniegšanu (ECB/2015/13)

ECB iesaistīšanās atsevišķu mazāk nozīmīgo iestāžu pārraudzībā var kļūt intensīvāka, ja pasliktinās iestādes finansiālais stāvoklis. Tas var notikt krīzes situāciju gadījumā (sīkāku informāciju sk. 5.1.4. sadaļā) vai ECB tiešā uzraudzības pārņemšanas gadījumā (sīkāku informāciju sk. 5.1.5. sadaļā).

1. ielikums

Mazāk nozīmīgo iestāžu klasifikācijas ietvars

Kā jau minēts, ECB pārraudzības funkcijas pamatā cita starpā ir arī proporcionalitātes princips. Uzraudzības intensitāti nosaka katrai iestādei piešķirtā prioritātes pakāpe, tās riska līmenis un svarīgums VUM ietvaros. Atsevišķu mazāk nozīmīgo iestāžu dalījums kategorijās balstās uz klasifikācijas ietvaru, un to nosaka divi galvenie faktori: 1) mazāk nozīmīgo iestāžu maksātnešpējas potenciālā ietekme uz attiecīgās valsts vai visas eurozonas finanšu sistēmas stabilitāti un 2) iestādei piemītošā riska pakāpe. ECB katru gadu veic ietekmes novērtējumu un attiecībā uz katru iestādi izvērtē vairākus rādītājus, piemēram, lielumu, svarīgumu vietējai tautsaimniecībai, pārrobežu darbību un uzņēmējdarbības modeli. Mazāk nozīmīgās iestādes, kurām ir vislielākā potenciālā ietekme uz sistēmu, klasificē kā "augstas ietekmes mazāk nozīmīgās iestādes". Tomēr katras mazāk nozīmīgās iestādes riska profila/piemītošās riska pakāpes novērtējumu veic reizi ceturksnī. Mazāk nozīmīgās iestādes, kuras identificētas kā visriskantākās, apzīmē par "augsta riska mazāk nozīmīgajām iestādēm".

2. ielikums

Norādījumi par NKI noteiktajām paziņošanas prasībām

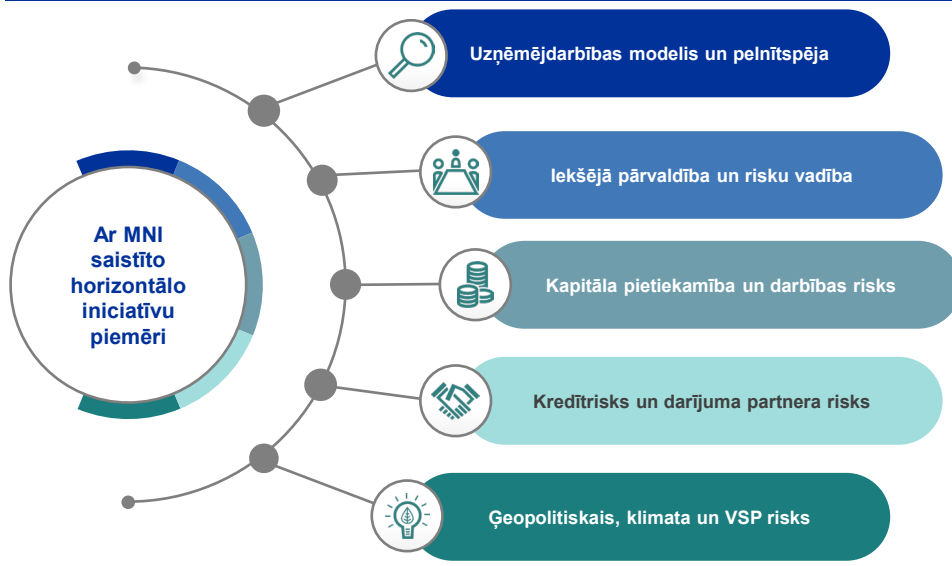
Kā minēts iepriekš, paziņojumi, kas jāsniedz NKI, ir galvenais instruments, īstenojot ECB pilnvaras mazāk nozīmīgo iestāžu pārraudzības jomā. Šie paziņojumi nodrošina savlaicīgu un efektīvu informācijas apmaiņu par galvenajām norisēm atsevišķās mazāk nozīmīgajās iestādēs. Paziņojumi ir oficiāli rakstveida dokumenti, kurus NKI oficiāli iesniedz ECB, kad rodas konkrēti apstākļi. Piemēram, attiecībā uz augstas ietekmes un/vai augsta riska mazāk nozīmīgajām iestādēm tiek sagaidīts, lai NKI jau agrīnā posmā paziņo ECB par jebkādām būtiskām uzraudzības procedūrām un/vai būtiskiem uzraudzības lēmumu projektiem. Vienlaikus, saskaņā ar iepriekš noteiktiem kritērijiem NKI jāinformē ECB par 1) atsevišķu mazāk nozīmīgo iestāžu finanšu stāvokļa pasliktināšanos neatkarīgi no to klasifikācijas un 2) gada un pusgada *ex post* pārskatu sniegšanas kontekstā.

5.1.3. Tematiskās pārbaudes un horizontālās padziļinātās pārbaudes

Papildus iepriekš minētajām darbībām ECB ciešā sadarbībā ar NKI veic tematiskās pārbaudes un padziļinātās pārbaudes par mazāk nozīmīgo iestāžu nozarēm un NKI uzraudzības praksi. Šajās pārbaudēs uzmanība parasti tiek pievērsta konkrētām riska jomām, piemēram, kapitālam, kredītiem, pārvaldībai, IT un ar klimata pārmaiņām un vidi saistītajiem riskiem, un parasti tās ir saskaņotas ar attiecīgajām uzraudzības prioritātēm un pastāvīgo darbu saistībā ar nozīmīgajām iestādēm. Šīs pārbaudes un padziļinātās pārbaudes bieži tiek veiktas visās valstīs, lai nodrošinātu VUM līmeņa salīdzinošo novērtēšanu. Attiecīgo NKI uzraudzības praksi un jaunus riskus mazāk nozīmīgo iestāžu nozarēs var labāk identificēt, veicot salīdzinošo novērtēšanu. Tā arī veicina informācijas apmaiņu un iepazīstināšanu ar labāko uzraudzības praksi.

19. shēma

Uz konkrētiem riskiem vērstas horizontālās iniciatīvas

5.1.4. ECB loma krīžu vadībā

Saskaņā ar VUM pamatregulu par mazāk nozīmīgo iestāžu pārvaldību krīzes laikā ir atbildīgas NKI un citas atbildīgās iestādes valsts līmenī. Tomēr, pārvaldot jebkuru krīzes situāciju, kurā iesaistīta mazāk nozīmīgā iestāde, ir jāpastiprina informācijas apmaiņa un koordinācija starp dažādām ieinteresētajām personām, lai papildus ECB un NKI iesaistītu arī citas iestādes, t. sk. attiecīgās valsts neregulējuma iestādi un Vienotā neregulējuma valdi. Šajā sakarā, lai gan NKI joprojām ir atbildīga par uzraudzības lēmumu pieņemšanu kā mazāk nozīmīgo iestāžu tiešās uzraudzības iestāde, ECB ir kompetentā iestāde, kas pieņem lēmumus par vienotām procedūrām, piemēram, par banku darbības atļauju anulēšanu.

20. shēma

Svarīgākie krīžu vadības uzdevumi

5.1.5. Iespējamā tiešā ECB iesaiste

VUM regulas 6. panta 4. punkts un 6. panta 5. punkta b) apakšpunkts un 7. punkts

VUM pamatregulas 67.–69. pants

VUM pamatregulas IV daļa

Saskaņā ar VUM regulu un VUM pamatregulu ECB ir tiesīga paplašināt pārraudzības darbības, piemēram, tieši vākt datus no atsevišķām mazāk nozīmīgajām iestādēm vai piedalīties klātienē pārbaudēs un/vai tās veikt. Tomēr, kā izklāstīts VUM pamatregulā, dažos konkrētos gadījumos ECB var iesaistīties arī mazāk nozīmīgo iestāžu tiešā uzraudzībā. Šie gadījumi ietver uzraudzības darbību pārņemšanu, lai nodrošinātu augstu uzraudzības standartu konsekventu piemērošanu, vai turpmākus pasākumus pēc NKI īpaša pieprasījuma. Visbeidzot, ECB kļūst atbildīga par tiešo uzraudzību, ja nozīmīguma novērtējuma rezultātā iestādes statuss mainās no mazāk nozīmīgās iestādes uz nozīmīgo iestādi.

Eiropas Centrālā banka, 2024

Pasta adrese: 60640 Frankfurt am Main, Germany

Tālrunis: +49 69 1344 0

Interneta vietne: www.bankingsupervision.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Konkrētu terminu skaidrojumu sk. [SSM glossary](#) (tikai angļu valodā).

PDF ISBN 978-92-899-6324-4, doi:10.2866/69511, QB-05-23-429-LV-N